

Podrobno poročilo o rezultatih raziskave odnosa širše javnosti do volka in upravljanja z njim

Poročilo anketne raziskave izvedene v sklopu projekta »Spremljanje varstvenega stanja volkov v Sloveniji v leti 2017/2020

Meta Mavec in Aleksandra Majić Skrbinšek, Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani

Ljubljana, oktober 2020

Koordinator projekta:

Zavod za gozdove Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana

Partnerji v projektu:

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana

Društvo Dinaricum, Večna pot 111, 1000 Ljubljana

Univerza v Ljubljani

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE
Slovenia Forest Service

Naročnik in financer: Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48, 1000 Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

KAZALO VSEBINE

Uvod	5
Metode	5
<i>Območje raziskave</i>	5
<i>Vzorec in ciljne skupine</i>	5
<i>Anketni vprašalnik in anketiranje</i>	6
Rezultati	6
<i>Delež odziva in priprava ter analiza podatkov</i>	6
<i>Sociodemografski podatki anketirancev</i>	6
<i>Splošna stališča do volka</i>	8
<i>Prepričanja o vplivu volka na divjad in lovstvo</i>	9
<i>Odnos do upravljavskih ukrepov</i>	11
<i>Številčnost in odstrel</i>	11
<i>Škode</i>	13
<i>Odškodninski sistem</i>	16
<i>Metode varovanja domačih živali</i>	17
<i>Prepričanja o uporabnosti volka v ekoturizmu</i>	19
<i>Sodelovanje javnosti in informiranje</i>	20
<i>Odnos in prepričanja o nezakonitem pobijanju volkov</i>	21
<i>Poznavanje volka</i>	24
<i>Primerjava stališč do medveda, volka in risa</i>	25
<i>Zaupanje virom informacij o volku</i>	28
<i>Osebne izkušnje z volkom</i>	30
Povzetek ključnih ugotovitev	32
Literatura	32
Komentarji anketirancev	33
Priloga 1: Anketni vprašalnik	50

KAZALO SLIK

Slika 1: Vzorec anketirancev po spolu glede na posamezna lovsko upravljavska območja (LUO).....	6
Slika 2: Vzorec anketirancev po izobrazbi glede na posamezna lovsko upravljavska območja (LUO)....	7
Slika 3: Število lovcev med splošno javnostjo glede na posamezna lovsko upravljavska območja (LUO).	7
Slika 4: Število anketirancev, ki ima pašne živali glede na posamezna lovsko upravljavska območja (LUO).....	8
Slika 5: Kakšno je vaše stališče do volka?	8
Slika 6: Volka je v Sloveniji pomembno ohraniti za prihodnje generacije.....	9
Slika 7: Volka v Sloveniji ni potrebno ohraniti, ker živi drugod po Evropi.	9
Slika 8: Volkovi imajo pomembno vlogo pri uravnavanju števila srnjadi in jelenjadi.	10
Slika 9: Volkovi ubijejo preveč srnjadi in jelenjadi in s tem onemogočajo lov na njih.	10
Slika 10: Prisotnost volka v gozdovih svoje okolice bi sprejel/a brez večjih težav.	11
Slika 11: Volkovi ne napadajo ljudi.	11
Slika 12: Število volkov v Sloveniji bi se moralo povečati.....	12
Slika 13: V Sloveniji imamo preveč volkov.	12
Slika 14: Volkovi v Sloveniji naj bodo popolnoma zavarovani (prepovedati je treba odstrel volkov). .	13
Slika 15: Če bi volk napadel domače živali, bi se strinjal z njegovim izrednim odstrelom.	13
Slika 16: Volkovi povzročajo nesprejemljivo škodo na domačih živalih.	14
Slika 17: Menim, da škoda v živinoreji zaradi volkov v Sloveniji v zadnjem desetletju.....	14
Slika 18: Volkovi napadajo domače živali, ker je njihovo število previsoko.	15
Slika 19: Volkovi napadajo domače živali zato, ker so po naravi zlobni.....	15
Slika 20: Volkovi napadajo domače živali, ker so te neustrezno zavarovane.....	15
Slika 21: Volkovi napadajo domače živali, ker nimajo dovolj naravnega plena (jelenjad, srnjad).	16
Slika 22: Katera od spodaj naštetih živali po vašem mnenju povzroči največ škod v kmetijstvu.....	16
Slika 23: Plačevanje odškodnin zaradi škod po volku je ustrezen način blaženja konfliktov med rejci drobnice in volkovi.	17
Slika 24: Če rejec drobnice ne uporablja metod za preprečevanje škod po volku, naj se mu škoda ne povrne.	17
Slika 25: Rejo drobnice je na življenjskem prostoru volka potrebno omejiti.	18
Slika 26: Zaščita pašnih živali z elektro mrežami in elektro ograjami učinkovito zmanjšuje število napadov volkov.	18
Slika 27: Zaščita pašnih živali s pastirskimi psi učinkovito zmanjšuje število napadov volkov.....	18
Slika 28: Uporaba ustrezne zaščite (elektro mreže, pastirski psi) za preprečevanje škod po volku mora biti zakonsko prepisana.....	19
Slika 29: prisotnost volka lahko pomembno prispeva k razvoju ekoturizma v Sloveniji.	19
Slika 30: Pri upravljanju populacije volka moram imeti jaz, kot predstavnik/ca širše javnosti pravico do soodločanja.	20
Slika 31: Projekti o sobivanju človeka in volka so pomembni.	20
Slika 32: Nestrinjanje z ukinitvijo rednega odstrela volkov spodbuja nezakonito ubijanje volkov.....	21
Slika 33: Maščevanje zaradi uplenjene jelenjadi, srnjadi in drugih lovnih živali s strani volkov spodbuja nezakonito ubijanje volkov.....	21
Slika 34: Maščevanje zaradi napadov volkov na domače živali spodbuja nezakonito ubijanje volkov.	22
Slika 35: Sporočilo tistim, ki želijo volka zaščititi spodbuja nezakonito ubijanje volkov.	22
Slika 36: Pridobitev trofeje spodbuja nezakonito ubijanje volkov.	22
Slika 37: Zavedanje, da verjetno ne bo sledila kazen spodbuja nezakonito ubijanje volkov.	22
Slika 38: Skrb za lastno varnost ob srečanju z volkom spodbuja nezakonito ubijanje volkov.	23

Slika 39: Skrb za varnost otrok in na splošno lokalne skupnosti zaradi prisotnosti volka spodbuja nezakonito ubijanje volkov.....	23
Slika 40: Uveljavljanje pravice do gospodarjenja na lastnem zemljišču spodbuja nezakonito ubijanje volkov.	23
Slika 41: Prenizka odškodnina za škodo, ki jo v kmetijstvu povzroča volk, spodbuja nezakonito ubijanje volkov.	23
Slika 42: Zadovoljstvo in rekreacija spodbuja nezakonito ubijanje volkov.	24
Slika 43: Sovraštvo do volkov spodbuja nezakonito ubijanje volkov.	24
Slika 44: Prepričanje, da volk ne sodi v lokalno območje spodbuja nezakonito ubijanje volkov.....	24
Slika 45: Kakšno je vaše stališče do medveda?	26
Slika 46: Kakšno je vaše stališče do volka?	26
Slika 47: Kakšno je vaše stališče do risa?.....	26
Slika 48: Ali menite, da število medvedov v Sloveniji.....	27
Slika 49: Ali menite, da število volkov v Sloveniji....	27
Slika 50: Ali menite, da število risov v Sloveniji.....	27
Slika 51: Koliko zaupate virom informacij o volkovi Medijem?.....	28
Slika 52: Koliko zaupate virom informacij o volkovi Lovcem?.....	28
Slika 53: Koliko zaupate virom informacij o volkovi Gozdarjem?	29
Slika 54: Koliko zaupate virom informacij o volkovi Biologom?.....	29
Slika 55: Koliko zaupate virom informacij o volkovi Kmetijcem?.....	29
Slika 56: Koliko zaupate virom informacij o volkovi Veterinarjem?.....	29
Slika 57: Koliko zaupate virom informacij o volkovi Naravovarstvenikom?	30
Slika 58: Koliko zaupate virom informacij o volkovi Ministrstvu za okolje in prostor?.....	30
Slika 59: Koliko zaupate virom informacij o volkovi Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano?	30
Slika 60: Ali ste že videli volka v naravi?	31
Slika 61: Ali ste že videli volka v ujetništvu (na primer v živalskem vrtu)?.....	31
Slika 62: Ali vam je volk že kdaj povzročil škodo?	31

Uvod

Izboljšanje varstvenega statusa volka in širjenje njegovega ozemlja na območja, kjer prej ni bil prisoten, za upravjalce predstavlja velik uspeh, hkrati pa tudi nov izziv. Volkovi so plenilci, zato lahko prihaja do konfliktov z lovci, ki menijo, da jim volkovi odvzamejo preveč divjadi, ali pa zaradi napadov na domače živali pridejo v konflikt z rejci. Zaradi njihove prisotnosti v okolju, kjer jih javnost še ni navajena, lahko pride tudi do povečanega občutka strahu in tako negativnega odnosa lokalnega prebivalstva.

Volkovi načeloma ljudem ne predstavljajo nevarnosti, saj se zdrav volk kontaktu s človekom izogiba. V Sloveniji v zadnjih 100 letih, ne beležimo nobenega napada volka na človeka. Kljub vsemu, pa je strah pred napadom volka pomemben dejavnik, ki vpliva na stališče javnosti. Linnell in Alleau (2016) sta raziskala znane napade volkov na ljudi in njihovo ozadje. Ugotovila sta, da so bili napadi v večini primerov posledica okužbe s steklino, oziroma rezultat specifičnih okoliščin zaradi katerih so volkovi človeka prepoznali kot plen. V vseh primerih je bilo okolje precej drugačno od današnjih pogojev. Vsi napadi pa so se zgodili v pokrajini z močno fragmentiranim habitatom, nizkimi gostotami naravnega plena ter odvisnostjo volkov od antropogenih virov hrane. Avtorji študije poudarjajo, da razumevanje teh okoliščin ob upoštevanju današnjih razmer v Evropi kaže, da je tveganje za takšno vedenje volkov izredno nizko. Mnenja so, da tarčno izobraževanje o vedenju volka, ustrezne metode zaščite pašnih živali in vključevanje javnosti, lahko močno pripomorejo k zmanjšanju konfliktov med ljudmi in velikimi zvermi.

Upravjalci se ob povečanju številčnosti in širjenju prostorske razširjenosti prej ogrožene populacije, soočajo s težko nalogo, ohranjati vitalno populacijo volka, hkrati pa upoštevati mnenja različnih interesnih skupin in širše javnosti pri upravljanju te živalske vrste. To pa je možno le v primeru, da dobro poznamo njihova stališča in interese. V pomoč pri odločanju smo izvedli javnomnenjsko raziskavo med naključno izbranimi prebivalci Slovenije. Podani rezultati predstavljajo njihov odnos do volka in drugih velikih zveri ter mnenje o upravljanju populacije volka v Sloveniji.

Metode

Območje raziskave

Območje raziskave smo razdelili na sedem stratumov – lovsko upravljavskih območij (v nadaljevanju LUO): Gorenjsko, Kočevsko-Belokranjsko, Notranjsko, Novomeško, Primorsko, Triglavsko in Zahodno visoko kraško LUO. Na območju Kočevsko-Belokranjskega, Notranjskega, Primorskega in Zahodno visoko kraškega LUO so volkovi prisotni že dalj časa, medtem ko so na območju Gorenjskega, Triglavskega in Novomeškega LUO volkovi prisotni občasno oziroma so se teritorialni tropi oblikovali v zadnjih nekaj letih. Urbana središča (naselja večja od 10000 prebivalcev) v raziskavo niso bila vključena.

Rezultate smo primerjali tudi z drugo javnomnenjsko raziskavo, ki je bila izvedena 2011 (Marinko in Majić). Zaradi lažje primerjave, smo 7 LUO razdelili na območje občasne oz. kratkotrajne in območje stalne prisotnosti volka. Na območje občasne prisotnosti volka tako spadajo Triglavsko, Gorenjsko in Novomeško LUO, medtem ko so Zahodno visoko kraško, Primorsko, Notranjsko in Kočevsko-Belokranjsko LUO na območju stalne prisotnosti volka.

Vzorec in ciljne skupine

Vzorec je sestavljen iz širše javnosti, katero so predstavljali naključno izbrani prebivalci Slovenije, starejši od 17 let. Kontaktne podatke (ime, priimek in naslov) smo pridobili iz registra prebivalcev Slovenije, po zaključku zbiranja podatkov, pa so bili osebni podatki v skladu s pogodbo izbrisani.

Anketni vprašalnik in anketiranje

Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz 47 vprašanj, ki so bila večinoma zaprtega tipa, kar pomeni, da so anketiranci pri vsakem vprašanju že imeli podane odgovore. Dve vprašanji sta bili odprtega tipa.

Anketiranci so vprašalnik prejeli po pošti, skupaj s kuverto z že plačano poštnino.

Rezultati

Delež odziva in priprava ter analiza podatkov

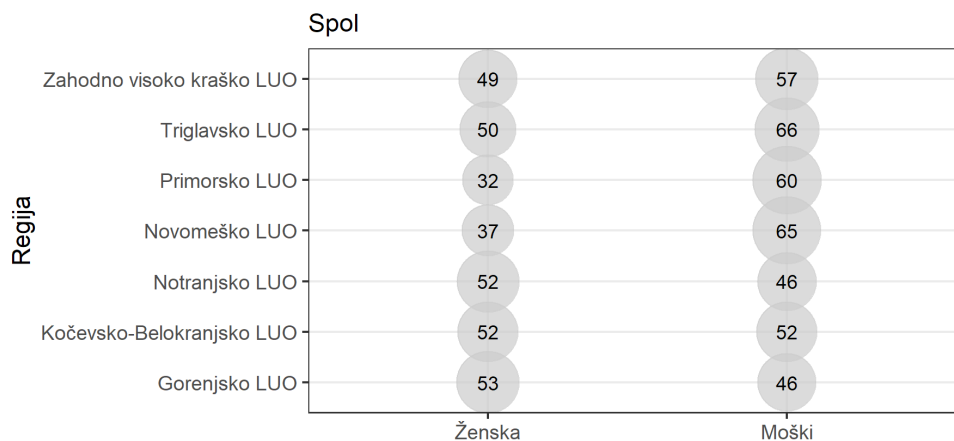
Poslali smo 5250 vprašalnikov (po 750 na posamezni stratum), nazaj pa smo prejeli 1394 izpolnjenih vprašalnikov od tega je 734 bilo popolnoma izpolnjeno (odgovorjena vsa vprašanja). Eden je bil izločen iz nadaljnje analize, ker ga je rešila mladoletna oseba. Delež odziva anketirancev je bil tako približno 26 %, nekoliko nižje od pričakovanih 30 %. Rezultate smo vnesli v podatkovno bazo, in jih analizirali s pomočjo programa R, analitičnega paketa SJ plot za vizualizacijo in analizo socioloških podatkov.

Zbiranje podatkov je potekalo od začetka decembra 2019 do konca februarja 2020. Zaradi nekoliko nižje odzivnosti anketirancev smo ga podaljšali.

Avtorji smo za izvedbo raziskave porabili naslednje število delovnih dni:

- Priprava in testiranje vprašalnika, usklajevanje vprašalnika s projektno skupino, oblikovanje in tisk vprašalnika – 6 dni
- Priprava prošnje in navodil za pridobitev vzorca iz registra prebivalcev – 1 dan
- Tiskanje naslovov za pošiljanje in pakiranje vprašalnikov – 12 dni
- Vnašanje rezultatov v podatkovno bazo – 24 dni
- Analiza, izdelava grafov in pisanje poročila – 26 dni

Sociodemografski podatki anketirancev

Slika 1: Vzorec anketirancev po spolu glede na posamezna lovsko upravljavska območja (LUO).

Spolna sestava anketirancev je v prid moškim, saj je vprašalnik rešilo 53,5 % moških in 44,3 % ženskih anketirancev. Pri pregledu posameznih območij (slika 1) je delež malo drugačen. V Gorenjskem in Notranjskem LUO je anketo rešilo približno 53 % žensk in 46 % moških. V Kočevsko – Belokranjskem LUO je razmerje enako (50 %). V Novomeškem in Primorskem LUO je delež žensk precej manjši (36 % in 34 %). V Triglavskem in Zahodno visoko kraškem LUO pa je delež žensk blizu povprečja (46 % in 43 %).

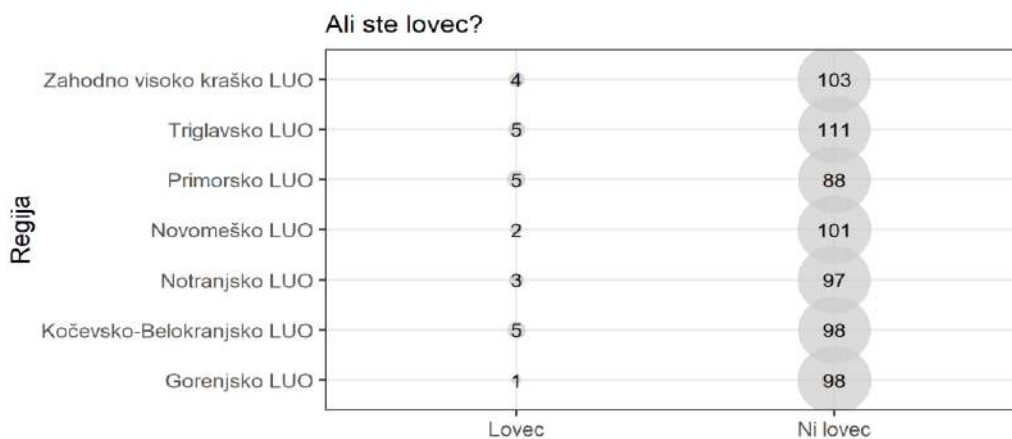

Slika 2: Vzorec anketirancev po izobrazbi glede na posamezna lovsko upravljavska območja (LUO).

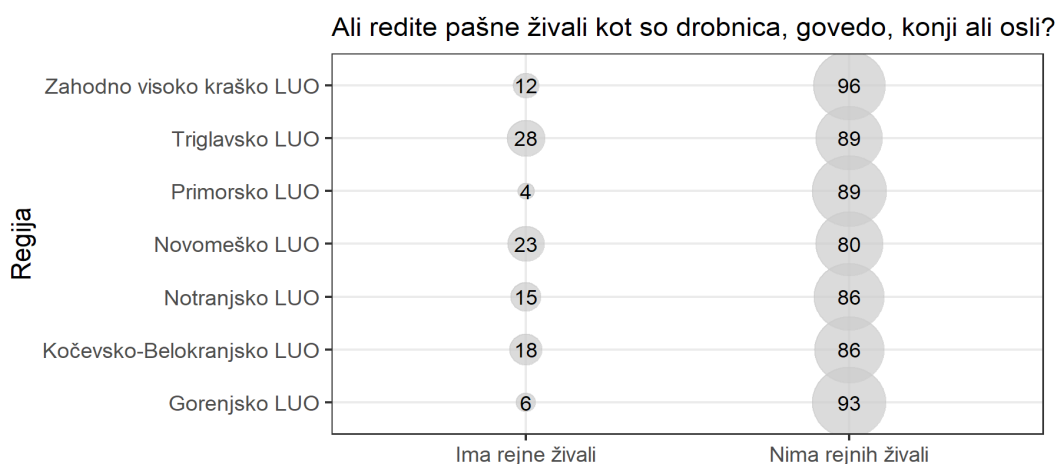
Izobrazba večine anketirancev je srednješolska (47,3 %) oziroma višješolska ali višja izobrazba (44,1 %). V Gorenjskem LUO je izobrazba večine anketirancev višješolska ali višja (55 %), pri ostalih LUO območjih pa prevladuje delež anketirancev s srednješolsko izobrazbo (Slika 2).

Povprečna starost anketirancev je bila 50 let. Po posameznih LUO se ne razlikuje veliko (48-52). Najnižjo starost so imeli anketiranci v Kočevsko - Belokranjskem in Triglavskem LUO, najvišjo pa anketiranci na Primorskem LUO.

Anketirance smo vprašali ali je kdo lovec (slika 3) oziroma ima doma pašne živali (slika 4). Lovcev je 3,4 % anketirancev, pašne živali pa ima 14,6 % anketirancev. Največji delež lovcev je v Primorskem in Kočevsko-Belokranjskem LUO (5,4 % in 4,9 %), najmanjši pa je v Gorenjskem in Novomeškem LUO (1 % in 1,9 %). Delež rejcev pa je največji v Novomeškem in Triglavskem LUO (22,3 % in 23,9 %) in najmanjši v Gorenjskem in Primorskem LUO (6,1 % in 4,3 %).

Slika 3: Število lovcev med splošno javnostjo glede na posamezna lovsko upravljavska območja (LUO).

Slika 4: Število anketirancev, ki ima pašne živali glede na posamezna lovsko upravljavska območja (LUO).

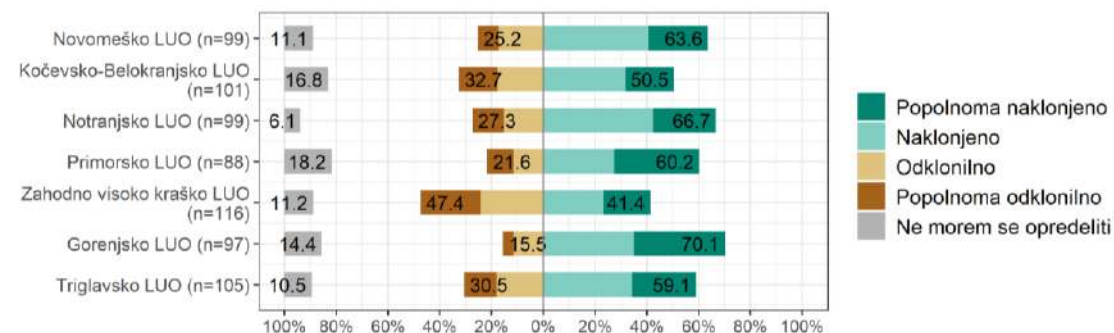
Spolna zgradba anketirancev je precej podobna tisti v javnomnenjski raziskavi, izvedeni v sklopu projekta SloWolf, razlika pa je v izobrazbi anketirancev, saj je sedaj delež anketirancev z visokošolsko ali višjo izobrazbo precej večji in skoraj enak deležu anketirancev s končano srednjo šolo. Razlika je tudi v deležu rejcev (lastnikov pašnih živali) in lovcev znotraj širše javnosti. Delež lovcev je sedaj za približno polovico manjši, delež rejcev pa skoraj dvakrat večji.

Splošna stališča do volka

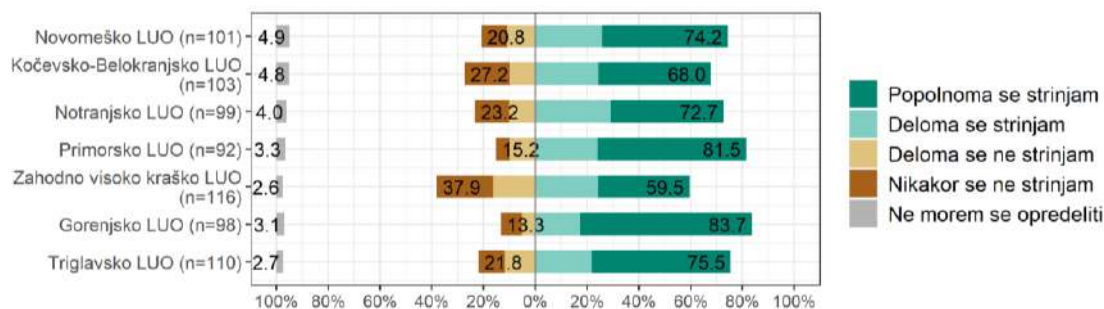
Na splošno je stališče do volka med anketirano javnostjo pozitivno. Podporo volku smo merili s pomočjo trditve »Kakšno je vaše stališče do volka« (slika 5), »Volka je v Sloveniji pomembno ohraniti za prihodnje generacije« (slika 6) in »Volka v Sloveniji ni treba ohraniti, ker živi drugod po Evropi« (slika 7).

Positivno stališče do volka ima 56,1% anketirancev, 12% pa se jih ni opredelilo. Z njegovo ohranitvijo se strinja 73,2% anketirancev, 3,6% anketirancev pa se ni opredelilo. Rezultati tako kažejo, da je javnost v Sloveniji volku naklonjena in si želi njegove ohranitve tudi v prihodnje.

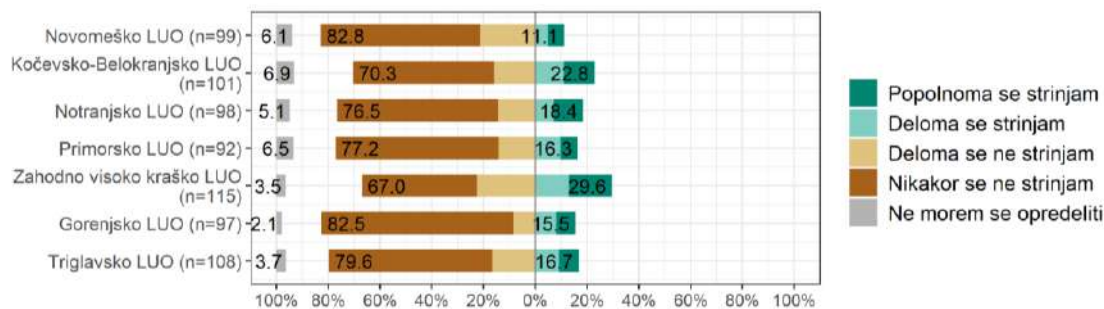
Izmed posameznih lovsko upravljavskih območij (LUO) izstopa Zahodno visoko kraško LUO, ki izmed vseh območij kaže najbolj negativno stališče do volka (slika 5), 30,5% ima odklonilno stališče do volka, 37,9% anketirancev se ne strinja z trditvijo, da je volka potrebno ohraniti za prihodnje generacije, vendar je odnos večine do volka na splošno še vedno pozitiven in željo po njegovi ohranitvi. Lovsko upravljavska območja, kjer so volkovi prisotni že dalj časa imajo bolj negativno stališče, kot lovsko upravljavska območja, kjer so se volkovi pojavili šele v zadnjih nekaj letih.

Slika 5: Kakšno je vaše stališče do volka?

Slika 6: Volka je v Sloveniji pomembno ohraniti za prihodnje generacije.

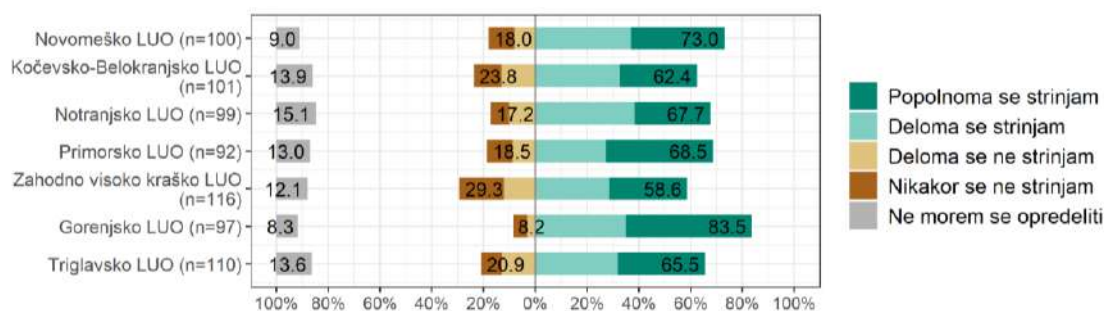
Slika 7: Volka v Sloveniji ni treba ohraniti, ker živi drugod po Evropi.

V primerjavi s stališčem javnosti leta 2011, ko je bila podobna raziskava izvedena v okviru projekta LIFE SloWolf, se je podpora volku nekoliko zmanjšala. Mnenje anketirancev z območja, kjer je volk stalno prisoten in anketirancev z območja, kjer je volk prisoten šele zadnje leto ali dve (občasna prisotnost) se ne razlikuje. Volku je bilo takrat naklonjenih približno 64 % anketirancev (64,6 % na območju stalne prisotnosti in 63,7 % na območju občasne prisotnosti), medtem ko je volku sedaj naklonjenih nekoliko manj anketirancev, in sicer 59,0 % na območju stalne prisotnosti ter 57,4 % na območju občasne prisotnosti volka. Enako je padla tudi podpora ohranitvi volka, saj se je leta 2011 kar 81 % anketirancev strinjalo, da je volka v Sloveniji treba ohraniti, danes pa se je s tem strinjalo le še približno 71,7 % anketirancev na območju občasne prisotnosti volka in 74,3 % na območju stalne prisotnosti.

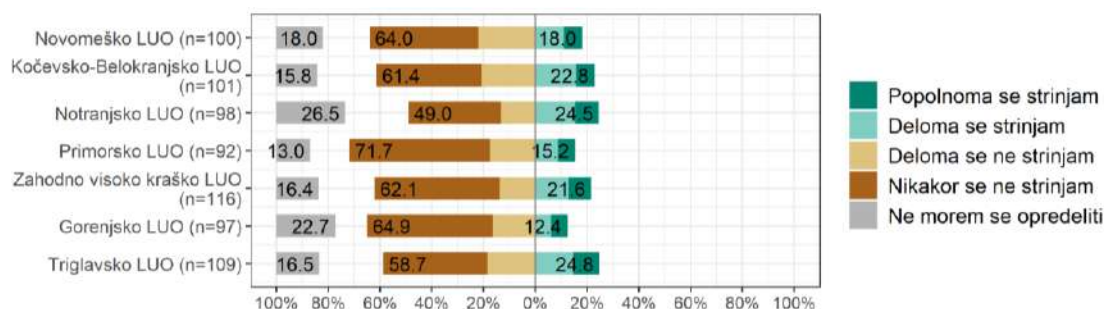
Prepričanja o vplivu volka na divjad in lovstvo

Velike zveri imajo kot plenilci zelo pomembno vlogo v ekosistemu, saj vplivajo na številčnost prostoživečih parkljarjev, hkrati pa vplivajo tudi na populacije manjših plenilcev (npr. lisica, šakal). Zaradi plenjenja istih vrst, lahko pride do konflikta med lovci in volkovi, ko ti menijo, da volkovi onemogočajo izvajanje lova. Anketirancem smo zastavili dve trditvi s katerimi smo preverili mnenje anketirancev o vlogi volka v ekosistemu (slika 8) in vpliv na izvajanje lova (slika 9). Večina anketirancev se strinja, da imajo volkovi pomembno vlogo pri uravnavanju srnjadi in jelenjadi, saj je trditvi pritrnilo 68,1 % anketirancev, 19,7 % pa se s tem ni strinjalo. Z nasprotno trditvijo, da volkovi pobijejo preveč srnjadi in jelenjadi ter tako onemogočajo izvajanje lova, pa se ni strinjalo 61,6 % anketirancev, 18,4 % pa je bilo nevtralnih. Iz rezultatov lahko sklepamo, da anketiranci menijo, da ima volk pomembno vlogo v ekosistemu z vidika uravnavanja številčnosti rastlinojedcev, pri čemer posredno vpliva tudi na zmanjšanje škode zaradi objedanja. Anketiranci menijo, da količina uplenjene divjadi ne vpliva na izvajanje lovnih aktivnosti, pri čemer pa je treba upoštevati, da gre za mnenje splošne javnosti in ne lovcev (teh je v vzorcu le približno 3 %).

Anketiranci z Gorenjskega LUO imajo najbolj pozitivno mnenje o vlogi volka v ekosistemu, saj jih kar 83,5 % meni, da ima volk pomembno vlogo v ekosistemu.

Slika 8: Volkovi imajo pomembno vlogo pri uravnavanju števila srnjadi in jelenjadi.

Slika 9: Volkovi ubijejo preveč srnjadi in jelenjadi in s tem onemogočajo lov na njih.

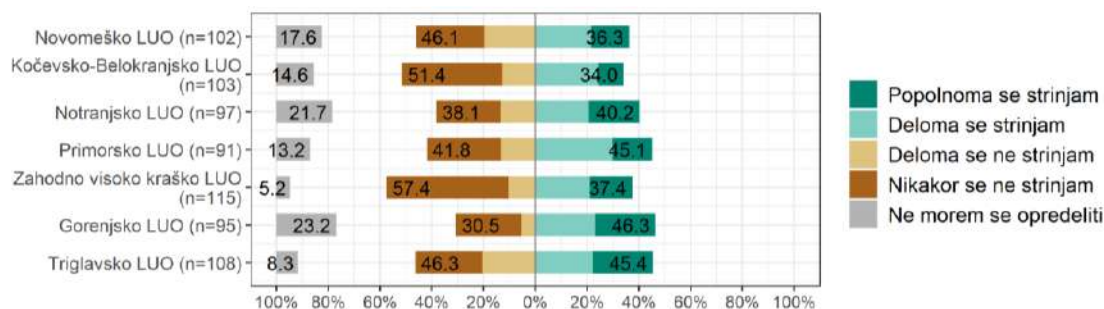
Ob primerjavi odnosa javnosti leta 2011 in sedaj, lahko opazimo, da se je na območju stalne prisotnosti volka zmanjšal delež anketirancev, ki meni, da ima volk pomembno vlogo pri uravnavanju števila srnjadi in jelenjadi (iz 73 % na 66 %). Na območju občasne prisotnosti se mnenje ni spremenilo in je bolj pozitivno. Mnenje, da volk ne pleni preveč srnjadi in jelenjadi še vedno predstavlja večinsko stališče, pri čemer pa se je delež tako mislečih od leta 2011 še povečal. To lahko kaže na večje razumevanje in poznavanje volka med splošno javnostjo.

Strah pred volkom

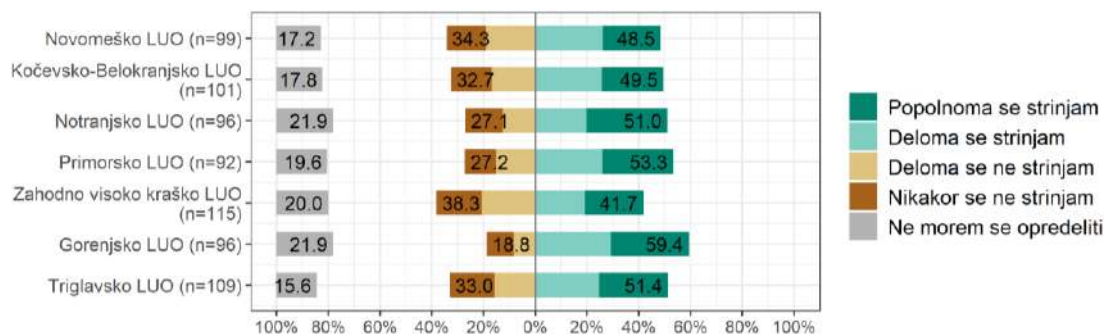
Na toleriranje prisotnosti volka v domačem okolju vpliva več dejavnikov, pri čemer ima strah pred volkom pomembno vlogo. Znana je povezava med znanjem in strahom, z načrtnim izobraževanjem in širjenjem informacij, se stopnja znanja poveča, zmanjša pa se delež strahu med prebivalci.

Strah pred volkom smo merili z dvema trditvama: »Volkovi ne napadajo ljudi« (slika 11) in »Prisotnost volka v gozdovih svoje okolice bi sprejel brez večjih težav« (slika 10). Odzivi kažejo, da se anketiranci večinoma strinjajo, da volkovi ljudem ne predstavljajo nevarnosti (50,4 %), vendar jih večina ne želi v svoji okolici (45 %). Po pregledu po posameznih lovsko upravljavskih območjih spet izstopa Zahodno visoko kraško LUO, saj se je s trditvijo, da volkovi ne napadajo ljudi strinjalo 41,7 % anketirancev, 38,3 % pa jih je bilo proti.

Zanimivo pa je, da kljub temu, da so ljudje volkovom naklonjeni in se zavedajo, da jim ti ne predstavljajo nevarnosti, si anketiranci ne želijo njihove prisotnosti v bližnji okolici. Kar 45 % anketirancev si volka v bližini ne želi, medtem ko prisotnost volka v bližini ne bi motila 40,5 % anketirancev. Gre za tako imenovani sindrom »Ne na mojem dvorišču« (NIMBY – not in my back yard), ki je značilen za velike zveri. Na grafu lahko opazimo, da je mnenje anketirancev iz Zahodno visoko kraškega LUO spet najbolj negativno.

Slika 10: Prisotnost volka v gozdovih svoje okolice bi sprejel/a brez večjih težav.

Slika 11: Volkovi ne napadajo ljudi.

V primerjavi z letom 2011, se je med javnostjo zmanjšala pripravljenost toleriranja prisotnosti volkov v bližnji okolici, čeprav se strah pred napadom volka ni povečal. Prej je prisotnost volka toleriralo približno 56 % anketirancev, sedaj pa le še 40,5 %. Na povečanje negativnega odnosa je verjetno vplivalo povečanje škodnih primerov v letu izvedbe anketiranja (2019) ter istočasno povečano negativno poročanje medijev.

Odnos do upravljalških ukrepov

Številčnost in odstrel

Številka osebkov v populaciji, ki se jo poroča na podlagi monitoringa, je vsako leto predmet razprav. Pogosto je številka, ki jo poročajo strokovnjaki precej manjša od te, ki jo slišimo ali preberemo v medijih. Eno od vprašanj je bilo tako tudi vprašanje o številu volkov v Sloveniji. Vprašanje je bilo odprtega tipa, anketiranci so sami podali številko, za katero so menili, da je najbolj ustrezna. Pogosto odgovori niso bili samo številčni ampak tudi besedni (preveč, veliko...). Za lažjo obravnavo rezultatov besednih odgovorov pri analizi nismo upoštevali, v primeru odgovora od-do (npr. 100-200) pa smo izbrali srednjo vrednost. Odgovore smo razdelili v kategorije: 1-50, 51-100, 101-200, 201-500, 501-1000, 1001-5000, 5000+. Rezultati kažejo (tabela 1), da približno 41 % anketirancev meni, da je število volkov v Sloveniji med 51 in 100 osebki. Po oceni številčnosti, pridobljeni na podlagi analiz genetskih vzorcev volkov, je bilo v sezoni 2018/2019 v Sloveniji 95 volkov (86-110), kar tudi ustreza večini odgovorov.

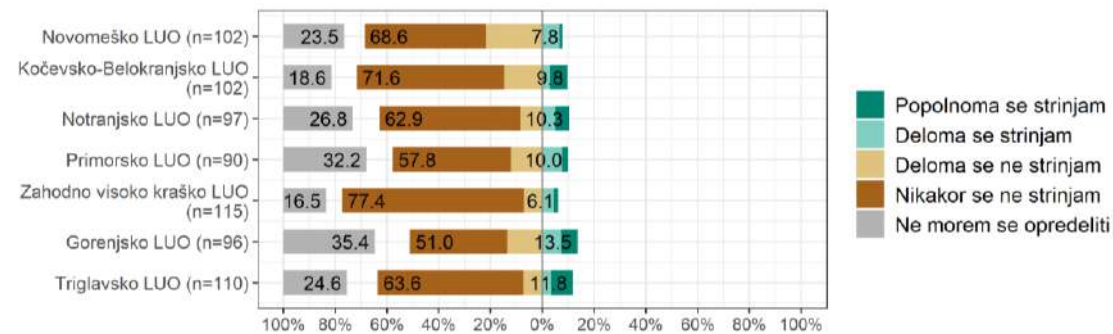
Tabela 1: Odgovori na vprašanje "Koliko volkov menite, da živi v Sloveniji?".

	1-50	51-100	101-200	201-500	501-1000	1001-5000	5001+
Število odgovorov	52	230	133	82	37	24	2

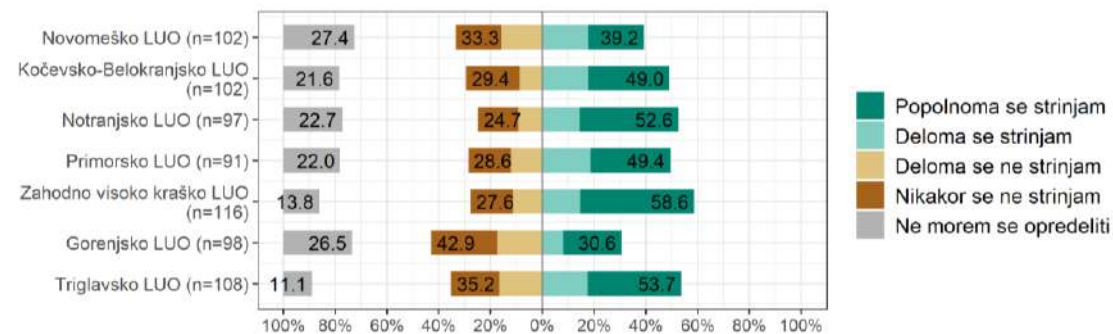
% 9.3% 41.1% 23.8% 14.6% 6.6% 4.3% 0.4%

V sezoni 2010/2011 je bilo po oceni takratnega monitoringa volka v Sloveniji 39 (34-42) volkov. Odgovori anketirancev splošne javnosti so bili precej bolj razdeljeni, kot so odgovori, ki so prikazani zgoraj. Večina odgovorov je bila precej enakomerno razdeljena med tri kategorije: 1-50, 51-100 in 101-200, pri čemer pa je bila kategorija 51-100 nekoliko bolj zastopana kot ostale. Vidimo, da je javnost leta 2011 precenila dejansko številčnost volkov, medtem ko javnost sedaj, verjetno tudi na račun dobrega vsakoletnega informiranja, precej dobro pozna številčnost volka v Sloveniji.

Za upravljanje populacije volkov je poznavanje stališč javnosti ključnega pomena. Anketirance smo prosili, naj podajo svoje mnenje glede dveh trditev, povezanih s številom volkov: »Število volkov v Sloveniji bi se moralo povečati« (slika 12) in »V Sloveniji imamo preveč volkov« (slika 13). Odgovori kažejo, da kljub pozitivnemu stališču do volka, anketiranci ne želijo nadaljnega povečanja populacije. Na trditev, da je v Sloveniji preveč volkov, je s strinjanjem odgovorilo 47,9 % anketirancev, 31,6 % pa se s tem ni strinjalo. Z izjavo, da bi se število volkov v Sloveniji moralo povečati, pa se ni strinjalo kar 65,1 % anketirancev. 9,8 % anketirancev se je z izjavo strinjalo. Zanimivi so tudi odgovori po posameznih LUO. Anketiranci iz Gorenjskega LUO menijo, da v Sloveniji ni preveč volkov, se pa hkrati tudi oni strinjajo, da se število volkov ne bi smelo povečati. Pomemben je tudi delež anketirancev, ki se v odgovoru na vprašanja o številčnosti volka niso mogli / želeli opredeliti.

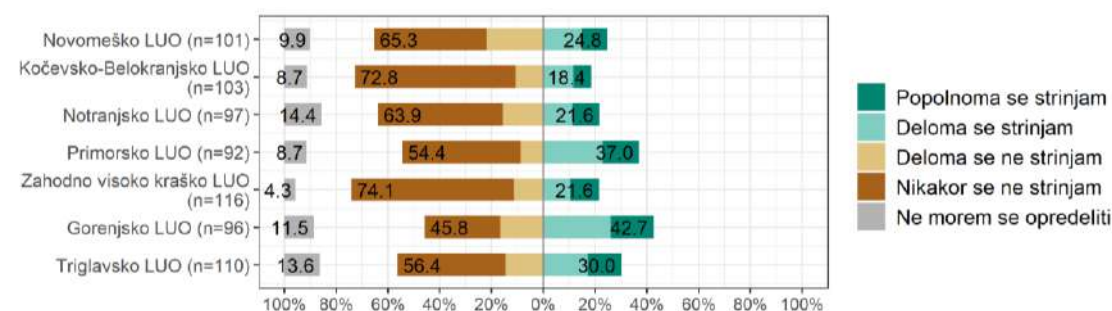
Slika 12: Število volkov v Sloveniji bi se moralo povečati.

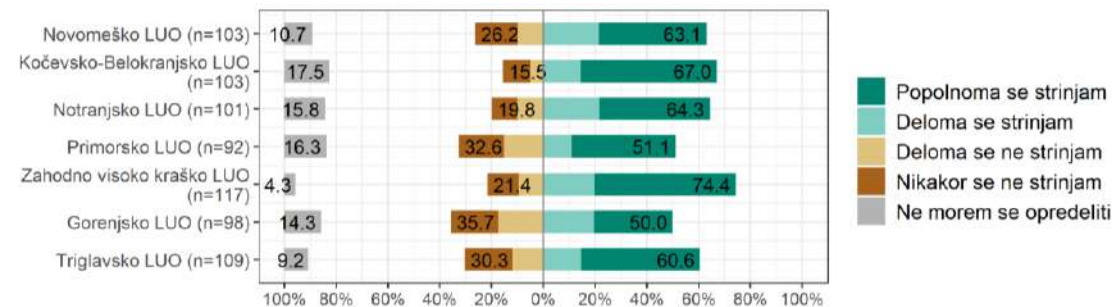
Slika 13: V Sloveniji imamo preveč volkov.

Stališče javnosti se je od leta 2011 močno spremenilo. Leta 2011 se s trditvijo, da bi se število volkov v Sloveniji moralo povečati, ni strinjalo 35 % anketirancev z območja občasne prisotnosti volka ter 41 % z območja stalne prisotnosti volka, nevtralnih pa je bilo 39,9 % z območja občasne prisotnosti ter 35,8 % z območja stalne prisotnosti volka. Sedanji rezultati pa kažejo, da je nevtralnih le še 24,6% na območju občasne prisotnosti volka, ter 25,3 % na območju stalne prisotnosti volka, kar 66,5 % anketirancev z območja občasne prisotnosti volka ter 64,2 % z območja stalne prisotnosti volka pa se ne strinja s povečanjem števila volkov v Sloveniji.

Volk ima v Sloveniji status zavarovane vrste na podlagi več domačih in mednarodnih predpisov, obenem pa se izvaja tudi odstrel, ki pa je v zadnjih letih z odločitvami sodišča postal sporen. S trditvami »Volkovi v Sloveniji naj bodo popolnoma zavarovani (prepovedati je treba odstrel volkov)« (slika 14) in »Če bi volk napadel domače živali, bi se strinjal z njegovim izrednim odstrelom« (slika 15) smo želeli pridobiti stališče javnosti do odstrela kot metode za upravljanje volčje populacije. Odzivi anketirancev kažejo, da si javnost ne želi prepovedi odstrela in ga celo podpira v primeru, da volk povzroči škodo na domačih živalih. Z izjavo, da morajo biti volkovi v Sloveniji popolnoma zavarovani, se ni strinjalo 62,1 % anketirancev, 27,7 % pa je menilo, da je popolna zaščita potrebna oziroma je nasprotovalo odstrelu. S trditvijo o odstrelu volka, ki povzroča škodo, se je strinjalo 62 % anketirancev, 25,7 % pa je menilo, da škoda ni razlog za odstrel. Po pregledu odzivov v posameznih LUO vidimo, da anketiranci na nobenem območju ne želijo popolne zaščite in se strinjajo z odstrelom v primeru škod.

Slika 14: Volkovi v Sloveniji naj bodo popolnoma zavarovani (prepovedati je treba odstrel volkov).

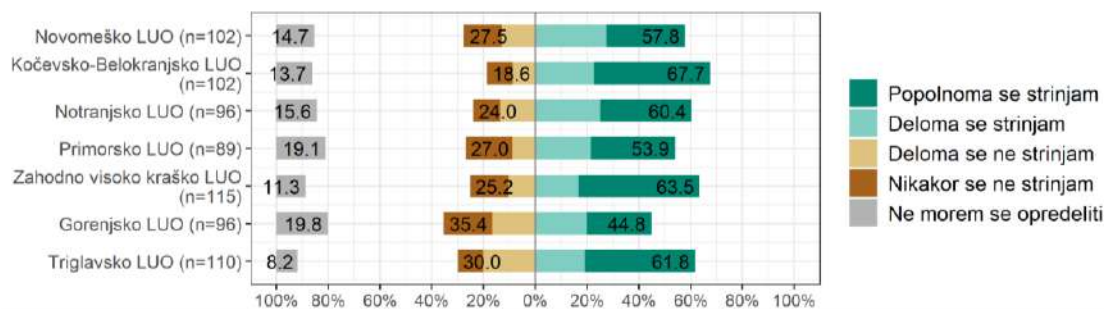

Slika 15: Če bi volk napadel domače živali, bi se strinjal z njegovim izrednim odstrelom.

Ponovno lahko opazimo razmeroma veliko spremembo v mnenju javnosti. Medtem ko je leta 2011 večina menila, da mora biti volk popolnoma zaščiten, odstrel pa prepovedan (55,6 % na območju občasne prisotnosti in 51,1 % na območju stalne prisotnosti), pa danes tako meni le še 29,1 % anketirancev na območju občasne prisotnosti in 26,6 % na območju stalne prisotnosti volka. Kar 62,6 % anketirancev na območju občasne prisotnosti volka se s popolno zaščito volka ne strinja, na območju stalne prisotnosti je delež tako mislečih anketirancev 61,9 %.

Škode

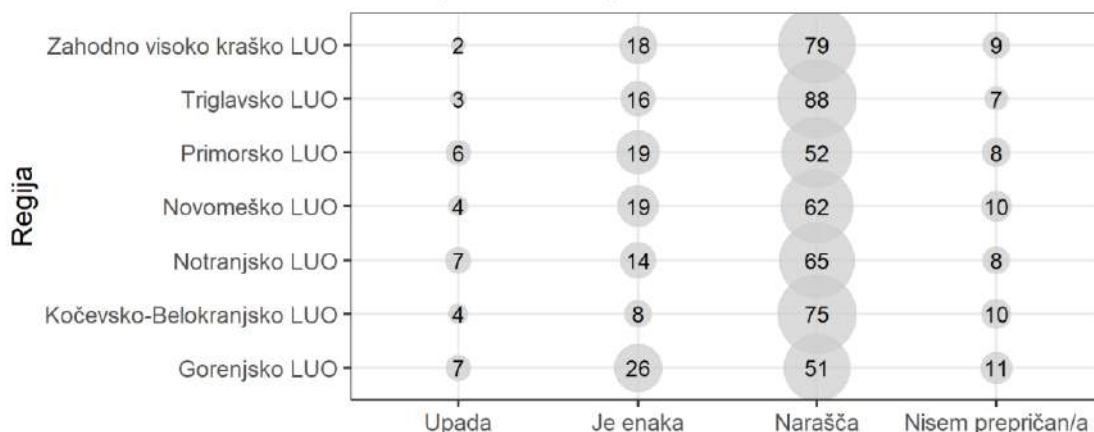
Razlog za konflikt z volkom so v največji meri ravno škode na domačih živalih (pašne živali). Anketirancem smo postavili trditev »Volkovi povzročajo nesprejemljivo škodo na domačih živalih« (slika 16). Večinoma (58,8 %) so se anketiranci s tem strinjali, medtem ko je le 26,8 % anketirancev menilo nasprotno. Višji delež strinjanja s trditvijo je lahko tudi posledica dejstva, da je med anketiranci kar 14,6 % rejcev pašnih živali.

Slika 16: Volkovi povzročajo nesprejemljivo škodo na domačih živalih.

V primerjavi z letom 2011 se mnenje javnosti glede škode po volku ni spremenilo. Večina je še vedno mnenja, da je škoda, ki jo volk povzroči na domačih živalih prevelika. V prejšnji anketi je bil delež rejcev med splošno javnostjo približno 7 %, v anketi, ki smo jo izvedli sedaj pa je ta delež skoraj dvakrat večji, mnenje večine pa še vedno enako – da je škode preveč.

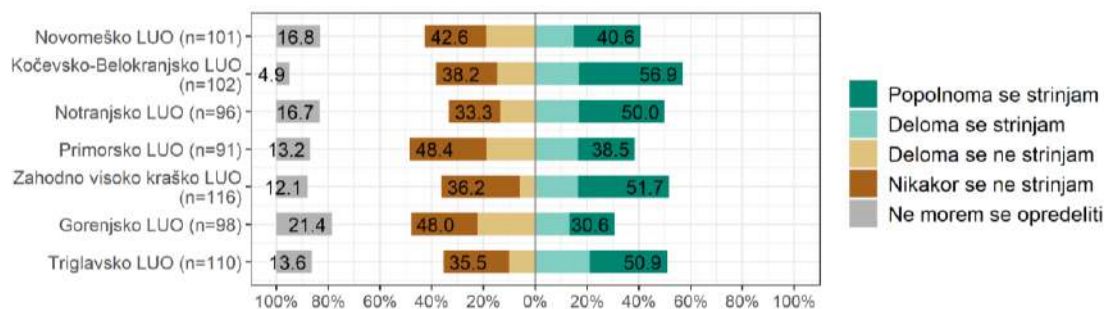
Na vprašanje ali škoda po volku v zadnjem desetletju enaka, upada oziroma narašča (slika 17), je večina mnenja, da škoda narašča. Kar 68,6 % anketirancev meni, da se v zadnjem desetletju škoda po volku povečuje, 17,4 % jih je mnenja, da se škoda ne povečuje ampak ostaja enaka, le 4,8 % pa je mnenja, da škoda upada. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) za leta 2010-2017, ki so objavljeni na spletni strani varna paša, je škoda po volku do leta 2016 upadala, nato pa se je rahlo povečala. Od takrat se je škoda po volku res povečala in je posledica prostorske širitve volka na območja, kjer praksa uporabe ustreznih metod za zaščito pašnih živali še ni razširjena.

Slika 17: Menim, da škoda v živinoreji zaradi volkov v Sloveniji v zadnjem desetletju...

V primerjavi z letom 2011 še vedno velja prepričanje, da škoda po volku narašča, z razliko, da se je močno povečal delež anketirancev, ki menijo da škoda narašča. Leta 2011 je na območju občasne prisotnosti volka tako menilo 42,6 % anketirancev, danes pa kar 66,1 %, na območju stalne prisotnosti pa je prej tako menilo 43,4 % anketirancev, sedaj pa kar 70,6 %.

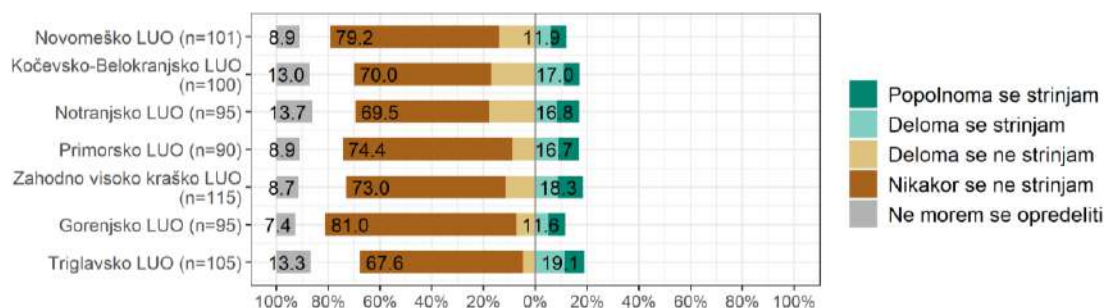
Ob pojavu škod imajo lahko ljudje pogosto različna mnenja o vzrokih za njihov nastanek. Anketirancem smo postavili različne trditve o razlogih za napade na domače živali: previsoko število volkov, zlobna narava volkov, neustrezno zavarovana drobnica ter pomanjkanje naravnega plena (slike 18-21). Rezultati kažejo, da anketiranci razlog za napad na drobnico vidijo v previsokem številu volkov, neustrezno zavarovani drobnici in premajhni številčnosti naravnega plena. S trditvijo, da volk napada, ker je zloben, pa se anketiranci niso strinjali.

Slika 18: Volkovi napadajo domače živali, ker je njihovo število previsoko.

Da je previsoko število volkov razlog za napade na drobnico, je menilo 45,9 % anketirancev, 40,1 % pa se s tem ni strinjalo. Po pregledu odzivov po posameznih LUO lahko vidimo nestrinjanje med anketiranci posameznih območjih. Na območju Kočevsko-Belokranjskega, Notranjskega, Zahodno visoko kraškega in Triglavskega LUO menijo, da je razlog za napad prevelika številčnost volkov.

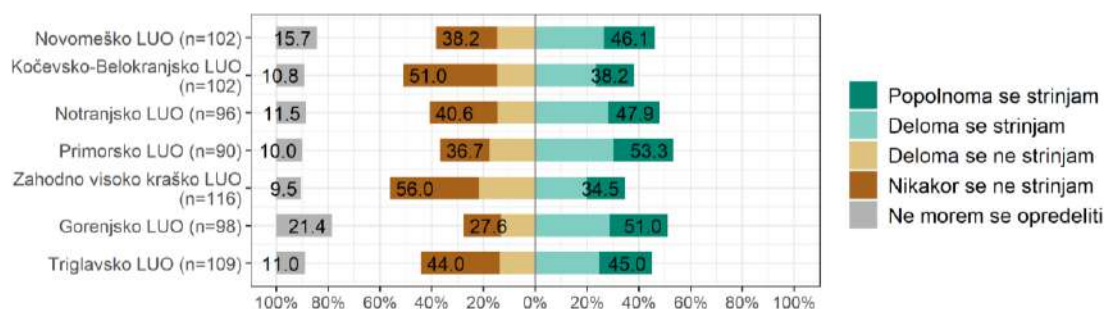
Od leta 2011 se je mnenje javnosti o razlogih za napad na drobnico spremenilo. Takrat je na območju občasne prisotnosti volka 42,8 % anketirancev menilo, da previsoka številčnost volkov ni razlog za napade na drobnico, 27 % pa se je s tem strinjalo. Sedaj je mnenje skoraj izenačeno, saj se 41,6 % anketirancev s tem strinja, 41,9 % pa temu nasprotuje. Na območju stalne prisotnosti volka je leta 2011 50,6 % anketirancev menilo, da prevelika številčnost ni razlog za napade na drobnico, 32 % pa se je s tem strinjalo. Danes 38,6 % anketirancev meni, da prevelika številčnost volkov ni razlog za napade na drobnico, 49,4 % pa se z izjavo strinja.

Slika 19: Volkovi napadajo domače živali zato, ker so po naravi zlobni.

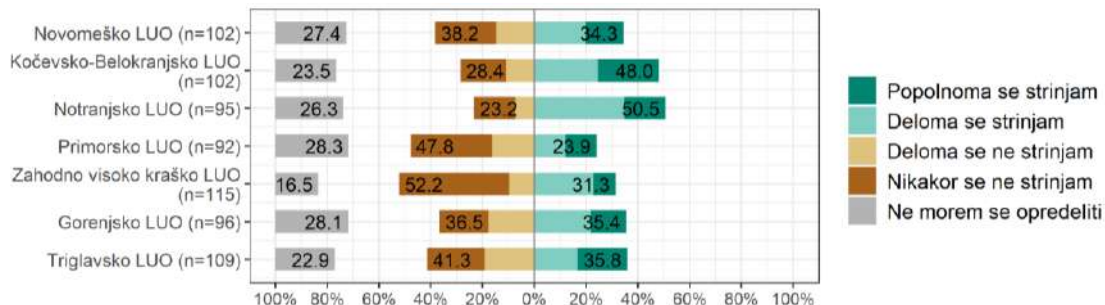
Z trditvijo, da volkovi napadajo domače živali, ker so zlobni, se ni strinjalo 73,5 % anketirancev, 15,9 % pa je menilo, da je to razlog za napade.

V primerjavi z mnenjem leta 2011 se je povečal delež anketirancev, ki se ne strinjajo s trditvijo, da volkovi napadajo domače živali, ker so zlobni. Prej je bil na območju občasne prisotnosti volka delež tako mislečih 60,5 %, sedaj pa je 77,5 %. Na območju stalne prisotnosti pa je bil delež teh, ki se s tem ne strinjajo prej 57,3 %, sedaj pa je 70,3 %.

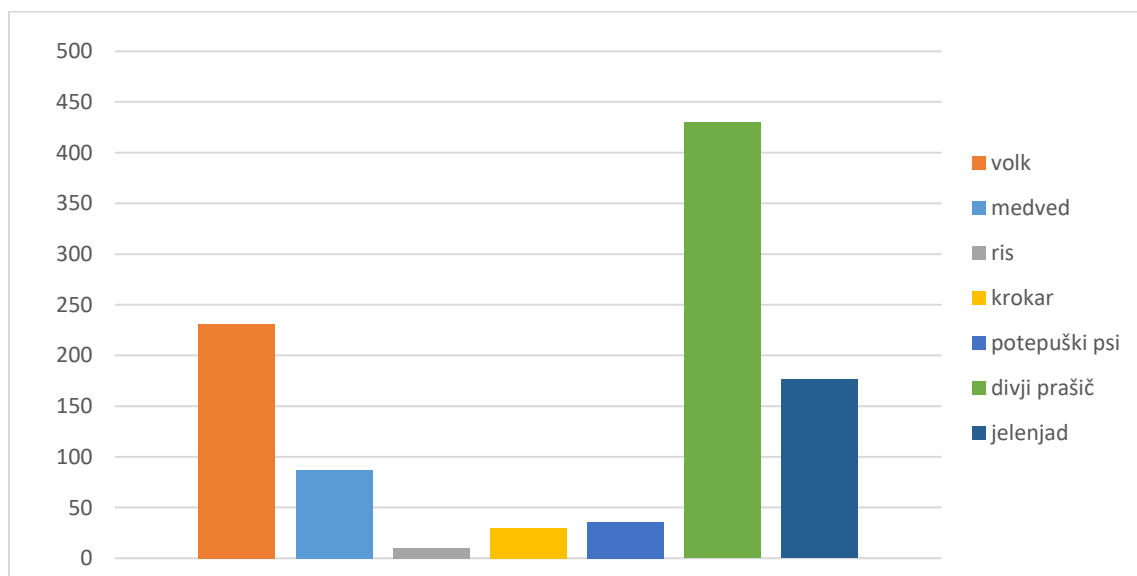
Slika 20: Volkovi napadajo domače živali, ker so te neustrezno zavarovane.

Da je razlog za napade volkov neustrezno zavarovana drobnica se strinja 44,7 % anketirancev, 42,5 % pa meni da to ni razlog. Po pregledu mnenja anketirancev po posameznih LUO opazimo, da se večina LUO s tem strinja z izjemo Kočevsko-Belokranjskega in Zahodno visoko kraškega LUO. Informacije o ustreznih ukrepih za varovanje drobnice pred napadi volkov so predstavljene na spletni strani www.varna-pasa.si, kjer so navedeni tudi nasveti, kako ravnati v primeru škode.

Slika 21: Volkovi napadajo domače živali, ker nimajo dovolj naravnega plena (jelenjad, srnjad).

Da je razlog za napade na drobnico pomanjkanje naravnega plena meni 37 % anketirancev, 38,5 % pa se s tem ne strinja. Po pregledu po posameznih LUO lahko vidimo, da se v Kočevsko-Belokranjskem, Notranjskem in Triglavskem LUO s tem strinjajo, medtem ko se v preostalih LUO s tem ne strinjajo.

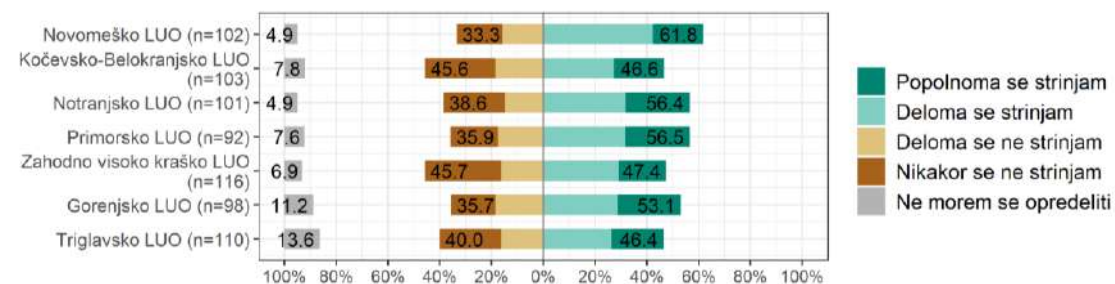
Slika 22: Katera od spodaj naštetih živali po vašem mnenju povzroči največ škode v kmetijstvu.

Škodo v kmetijstvu poleg volkov povzročajo tudi druge vrste. Anketirance smo prosili, da se opredelijo, katera žival v kmetijstvu po njihovem mnenju povzroči največ škode (slika 22). Rezultati kažejo, da so anketiranci najpogosteje izbrali divjega prašiča kot vrsto, ki povzroča največ škode v kmetijstvu, na drugem mestu je volk, na tretjem jelenjad in na četrtem mestu medved. Škodo po risu, krokarju in potepuških psih ocenjujejo kot minimalno. Po podatkih ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano največ škode na kmetijskih površinah povzroči divji prašič.

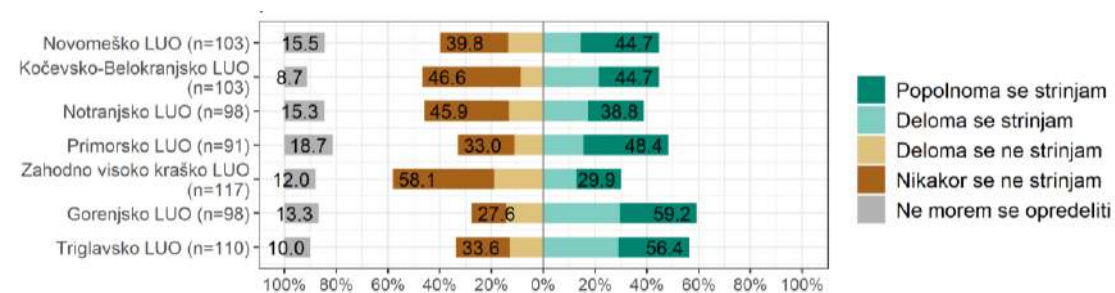
Odškodninski sistem

Velike zveri v Sloveniji spadajo med zavarovane vrste, zato škodo po njih izplača država. V Evropi se uporabljata dva različna sistema za izplačilo odškodnine. Eden, ki ga uporablja večina Evrope in tudi

Slovenija, izplača škodo za pobite pašne živali (po njenem nastanku), medtem ko drugi (v uporabi na Švedskem) izplačuje enkratni znesek glede na gostoto velikih zveri, ne glede na pogostost in obseg škode, ki nato nastane. Anketirancem smo postavili trditvi »Plačevanje odškodnin zaradi škod po volku je ustrezen način blaženja konfliktov med rejci drobnice in volkovi« (slika 23) in »Če rejec drobnice ne uporablja metod za preprečevanje škod po volku, naj se mu škoda ne povrne« (slika 24). Rezultati kažejo, da se anketiranci večinoma strinjajo (52,4 %), da je izplačilo odškodnin zaradi škod po volku ustrezen način blaženja konfliktov. Zanimivo pa je, da je izplačilo škode ob uporabi zaščite podprlo le približno 46 % anketirancev, 41 % pa se s tem ni strinjalo. Najbolj deljena mnenja so v Zahodno visoko kraškem LUO, kjer je bil delež anketirancev, ki so se z izplačevanjem odškodnin strinjali, skoraj enak tistim, ki so temu ukrepu nasprotovali. Tu so tudi najbolj nasprotovali neizplačilu odškodnine rejcem, ki ne uporabljajo zaščite (slika 24). Kar 58,1 % anketirancev se s tem ni strinjalo, ukrep pa bi jih podprlo približno 30 %.

Slika 23: Plačevanje odškodnin zaradi škod po volku je ustrezen način blaženja konfliktov med rejci drobnice in volkovi.

Slika 24: Če rejec drobnice ne uporablja metod za preprečevanje škod po volku, naj se mu škoda ne povrne.

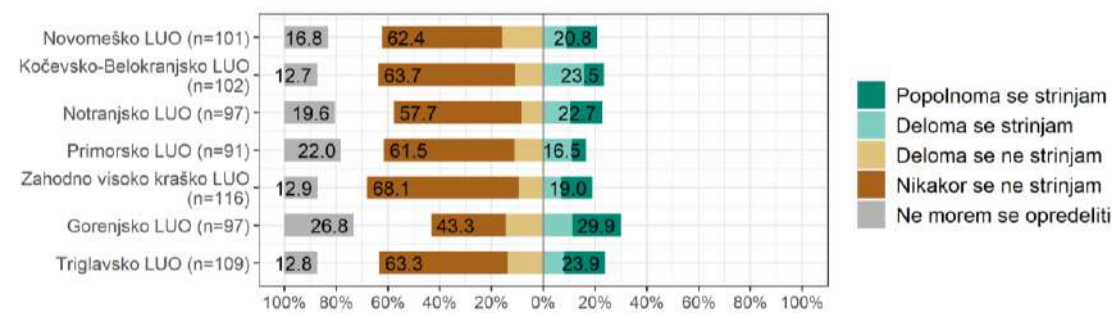
Odnos javnosti se je od leta 2011 nekoliko spremenil. Medtem, ko je bila javnost v večini mnenja, da so odškodnine ustrezen način blaženja konfliktov in da naj se škoda povrne le tistim rejcem, ki so svoje živali zaščitili, pa lahko sedaj opazimo upad podpore. Večina anketirancev, še vedno meni, da so odškodnine ustrezen način blaženja konflikta, vendar je njihov delež manjši kot leta 2011. Enak trend je pri trditvi, da se škoda povrne le rejcem, ki imajo svoje živali zaščitene, pri čemer je podpora trditvi močnejša na območju stalne prisotnosti volka.

Metode varovanja domačih živali

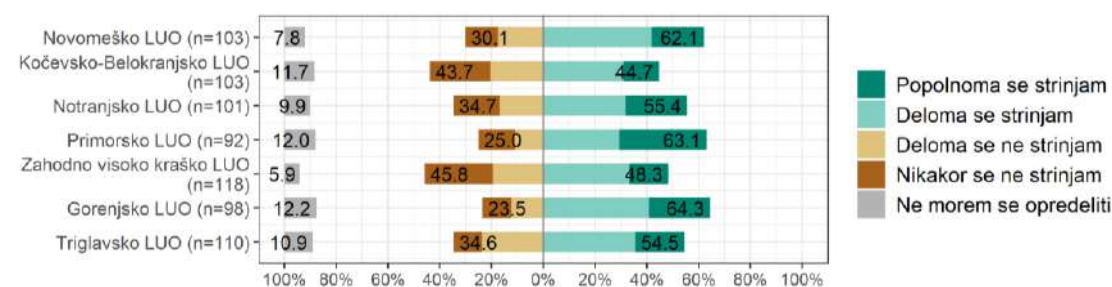
Za reševanje konfliktov Černe in sodelavci (2010) navajajo dve možnosti: uporabo zaščitnih sredstev ali preusmeritev dejavnosti v tako, ki ne povzroča konflikta. Zanimalo nas je, kaj o omejevanju reje drobnice in uporabi različnih metod varovanja menijo anketiranci (slika 25). Glede omejevanja reje drobnice na življenjskem prostoru volka, so anketiranci precej enotni in se s tem načinom preprečevanja konfliktov ne strinjajo, saj se je proti ukrepu opredelilo 60,3 % anketirancev, 22,3 % pa se je z ukrepom strinjalo.

Odzivi anketirancev na trditvi o uspešnosti elektromrež in ograj (slika 26) ter pastirskih psov (slika 25) pri zmanjševanju števila napadov na drobnico kažejo, da večina verjame, da njihova uporaba lahko

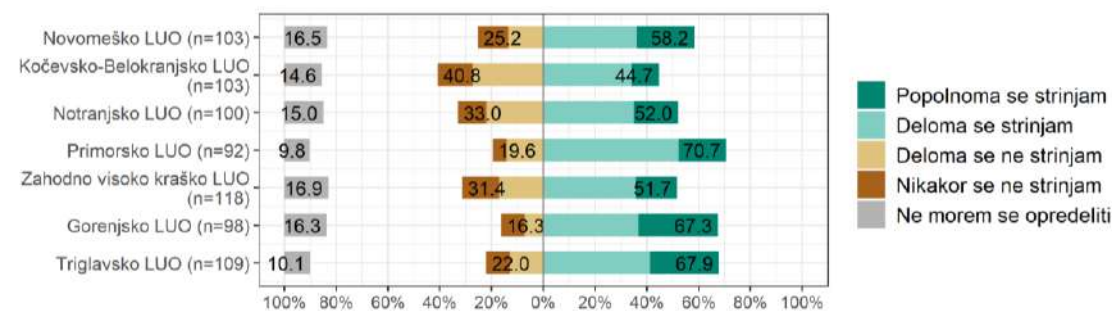
zmanjša število napadov volkov. Kar 55,7 % anketirancev verjame, da so elektromreže ustrezen način varovanja, z uporabo pastirskih psov pa se strinja 58,7 % anketirancev.

Slika 25: Rejo drobnice je na življenjskem prostoru volka potrebno omejit.

Slika 26: Zaščita pašnih živali z elektro mrežami in elektro ograjami učinkovito zmanjšuje število napadov volkov.

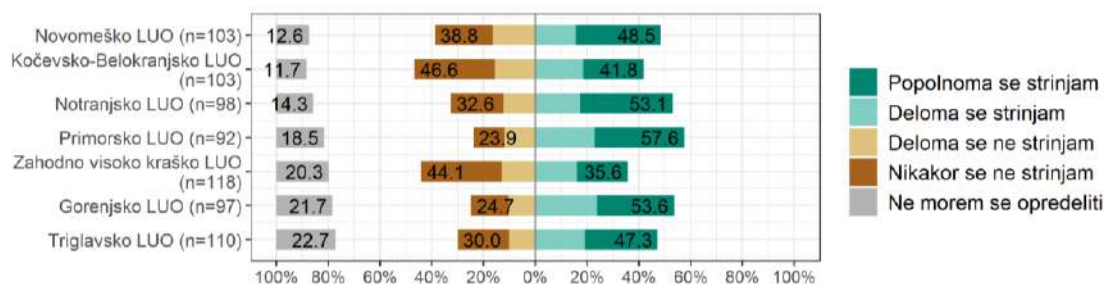

Slika 27: Zaščita pašnih živali s pastirskimi psi učinkovito zmanjšuje število napadov volkov.

Tako kot leta 2011, javnost ne podpira omejevanja reje drobnice na območju življenjskega prostora volka. Medtem, ko je bil delež anketirancev, ki so se s tem strinjali in teh, ki se niso, prej skoraj enak, pa se je razlika sedaj precej povečala. Na območju občasne prisotnosti volka se z omejevanjem reje drobnice na območju volka ne strinja 58,6 % anketirancev. Delež je na območju stalne prisotnosti nekoliko večji, in sicer znaša 61,7 %. Znižala se je tudi podpora ukrepom za varovanje drobnice pred napadi volkov (elektromreže in pastirski psi). Medtem ko je v učinkovitost teh ukrepov prej verjelo skoraj 80 % anketirancev, pa jih sedaj podpira le še malo manj kot 60 %. V času izvajanja projekta SloWolf, so rejcem drobnice načrtno razdeljevali električne ograje in pastirske pse, hkrati pa rejce tudi informirali o pravilni uporabi. Statistika kaže, da so se v tem času škode po volku zmanjšale, kljub naraščanju populacije volka.

Minimalni zaščitni ukrepi, ki so jih rejci dolžni uporabiti za zaščito drobnice pred napadom volka, so zapisani v Pravilniku o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Ur.l. RS, št. 74/05). Anketiranci se večinoma strinjajo, da morajo biti

ustrezne metode zaščite zakonsko predpisane, saj se je s trditvijo (slika 28) strinjalo 47,7 % anketirancev, nasprotovalo pa ji je 34,8 %.

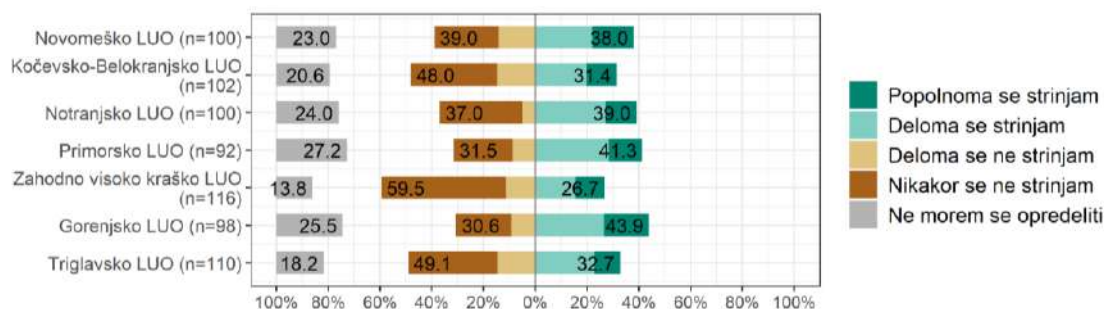

Slika 28: Uporaba ustrezne zaščite (elektro mreže, pastirski psi) za preprečevanje škod po volku mora biti zakonsko prepisana.

Javnost še vedno podpira, da so ustrezne metode zaščite drobnice zakonsko predpisane, vendar pa je delež anketirancev, ki se s tem strinja sedaj manjši kot leta 2011. Medtem ko je prej na območju občasne in stalne prisotnosti volka, to izjavo podprlo 61,8 in 67,3 % anketirancev, pa jo je sedaj podprlo le še 45,3 in 49,6 % anketirancev.

Prepričanja o uporabnosti volka v ekoturizmu

Prisotnost velikih zveri v lokalnem okolju ne pomeni vedno finančne izgube in konflikta ampak lahko za lokalno skupnost predstavlja tudi prednost. S spreminjanjem družbenih vrednot se je povečala toleranca do velikih zveri, kar je omogočilo izboljšanje statusa populacij in povečevanje njihove številčnosti. Volka se pogosto povezuje z neokrnjeno naravo, zato lahko njegova prisotnost predstavlja dodatno vrednost za območje. Z razvojem trajnostnega turizma, ki v zadnjih letih pridobiva popularnost tudi v Sloveniji, si ponudniki prizadevajo ozaveščati javnost o problematiki velikih zveri in spodbujati njihovo varovanje, hkrati pa zagotoviti dodaten vir zaslužka za lokalno skupnost. V Sloveniji je trenutno večji poudarek na trajnostnem turizmu, ki vključuje medveda. Pri tem ne gre le za opazovanje medveda, temveč je del ponudbe tudi mnogo drugih dejavnosti (opazovanje sledi/življenjskega okolja, umetnost, predavanja o ekologiji in sobivanju, izdelki lokalnih ponudnikov, spominki...).

Slika 29: prisotnost volka lahko pomembno prispeva k razvoju ekoturizma v Sloveniji.

Rezultati kažejo, da volk v Sloveniji še ni prepoznan kot priložnost za razvoj ekoturizma (slika 29), prevladuje negativno mnenje. Negativno se je opredelilo 42,7 % anketirancev, pozitivno pa 35,8 %. Po LUO potencial v z volkom povezanim ekoturizmom vidijo v Gorenjskem, Primorskem, Notranjskem in Novomeškem LUO, pri čemer je v zadnjih dveh podpora zelo šibka. V Kočevsko-Belokranjskem, Triglavskem in Zahodno visoko kraškem LUO je bil odziv negativen. Najmanj potenciala za ekoturizem, ki temelji na volku vidijo v Zahodno visoko kraškem LUO, kjer se je negativno opredelilo kar 59,5 % anketirancev. To je zanimivo, saj je na tem območju razmeroma dobro razvit »medvedji turizem«, ki vključuje ponudnike domačih izdelkov, spominkov ter ponudnike ogledov v naravi. Malo

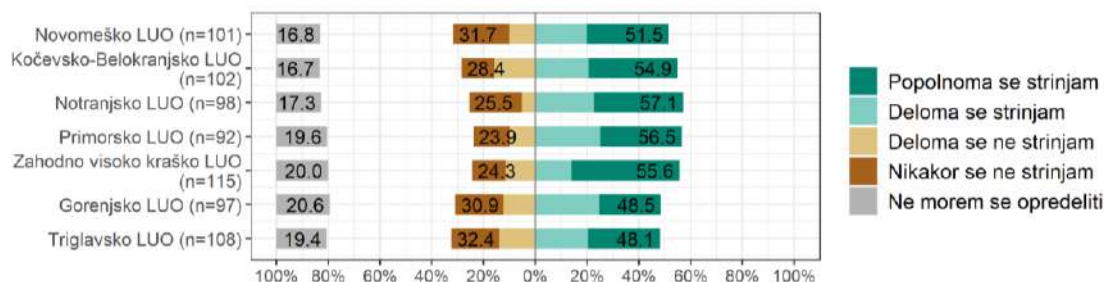
drugače je na območju Notranjskega LUO, kjer je ravno tako razvit »medvedji turizem«, anketiranci pa v volku vidijo malo večjo možnost za razvoj ekoturizma.

Zanimivo je, da je bilo mnenje javnosti glede volka in ekoturizma leta 2011 precej drugačno, kot je sedaj. Medtem, ko je prej približno 52 % anketirancev menilo, da prisotnost volka pozitivno vpliva na ekoturizem, približno četrtina pa se s tem ni strinjala, je sedaj delež anketirancev, ki temu nasprotujejo približno 43 %, 36 % pa vidi v volku potencial za razvoj ekoturizma. Zanimivo je tudi, da so bili prej anketiranci nekoliko bolj negativni na območju stalne prisotnosti volka, medtem, ko je sedaj ta delež nekoliko večji na območju občasne razširjenosti.

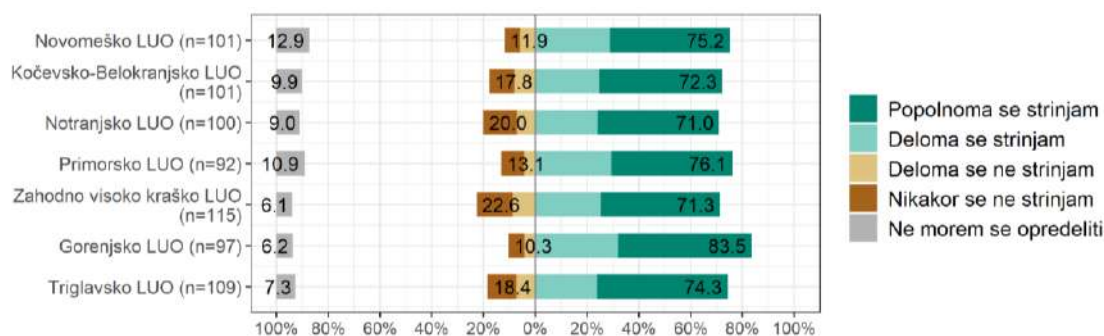
Sodelovanje javnosti in informiranje

Sodelovanje pri procesu odločanja pogosto pozitivno vpliva na odnos interesnih skupin, zato vključevanje zainteresiranih skupin lahko pripomore k boljšemu sprejemanju upravljalških ukrepov. Anketirancem smo postavili trditev o sodelovanju širše javnosti pri upravljanju velikih zveri preko svojega predstavnika (slika 30). Približno polovica anketirancev je izrazila strinjanje s trditvijo, 28 % anketirancev pa je menilo, da javnost v procesu ne bi smela sodelovati.

Projekti o sobivanju človeka in velikih zveri, dajejo poudarek na informiranju javnosti, ter tako pripomorejo k izboljšanju odnosa do velikih zveri in zmanjšanju konflikta na račun pomanjkanja znanja. Odzivi anketirancev na trditev »Projekti o sobivanju človeka in volka so pomembni« (slika 31), kažejo visoko podporo javnosti, saj je kar tri četrtine anketirancev podprlo to trditev.

Slika 30: Pri upravljanju populacije volka moram imeti jaz, kot predstavnik/ca širše javnosti pravico do soodločanja.

Slika 31: Projekti o sobivanju človeka in volka so pomembni.

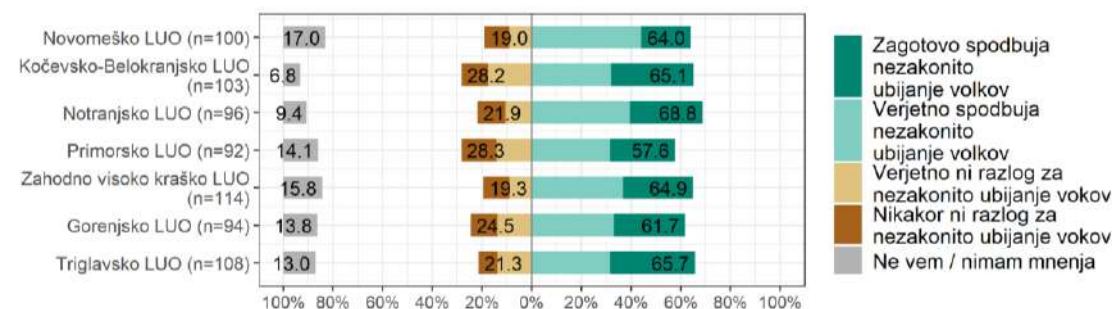
Odnos javnosti se od leta 2011 glede sodelovanja pri upravljanju velikih zveri ni posebej spremenil. Opazimo pa lahko spremembo pri odnosu do projektov o sobivanju človeka in velikih zveri (volka). Medtem, ko je prej na območju občasne prisotnosti 85,3 % anketirancev, ter na območju stalne prisotnosti 82,5 % anketirancev podprlo projekte o sobivanju človeka in volka, pa jih je sedaj podprlo le 76,4 % na območju občasne prisotnosti in 73,4 % na območju stalne prisotnosti.

Odnos in prepričanja o nezakonitem pobijanju volkov

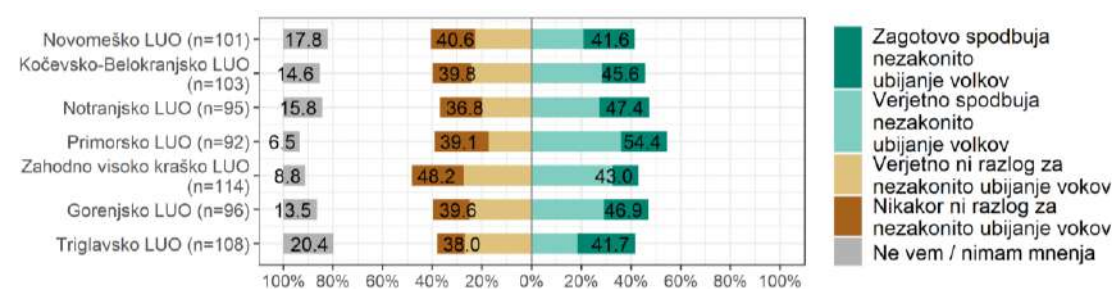
Nezakonito ubijanje (krivolov) je globalni problem in lahko predstavlja veliko grožnjo za populacije velikih zveri, zato je poznavanje dejavnikov, ki vplivajo na povečanje tveganja zanj, pomembno pri upravljanju velikih zveri. Zaradi velikih teritorijev in svoje plenilske narave, velike zveri pogosto pridejo v konflikt s človekom. Zaradi tesne družinske strukture ima krivolov velik vpliv na vedenje posameznega tropa volkov, še posebej če je večje tveganje za odstrel vodilnih živali v tropu. Smrt enega ali obeh vodilnih živali v tropu poveča tveganje za pogin mladih živali, lahko povzroči razpad tropa ali zmanjša njegovo lovno uspešnost. Ker je krivolov težko dokazati, hkrati pa ga storilci ne priznajo, je njegova pogostost in razširjenost večinoma nepoznana. Na povečanje tveganja za krivolov vpliva več dejavnikov, vsi pa so povezani s povečanjem negativnega odnosa do volka med prebivalci.

Anketirancem smo zastavili več trditev (slike 32-44), povezanih z razlogi za nezakonito pobijanje volkov, ter jih prosili naj pri vsakem s pomočjo petstopenjske lestvice (1 – nikakor ni razlog za nezakonito ubijanje volkov, 5 – zagotovo spodbuja nezakonito ubijanje volkov) ocenijo ali spodbuja nezakonito ubijanje volkov. Anketiranci menijo, da nekateri dejavniki lahko spodbujajo krivolov. Največ jih grožnjo za spodbujanje takega ravnanja vidi v maščevanju zaradi napadov na drobnico (78,4 %), ukinitvi rednega odstrela (64,1 %), prepričanju da volk ne sodi v lokalno okolje (59,7 %), skrbi za varnost otrok in lokalne skupnosti (59,6 %) ter prenizki odškodnini za škodo po volku (51,7 %). Kot grožnjo za spodbujanje krivolova so anketiranci prepoznali tudi uveljavljanje pravice do gospodarjenja na lastnem zemljišču in maščevanje zaradi uplenjene jelenjadi.

Zanimivo je, da skrb za lastno varnost, anketiranci ne vidijo kot dejavnik, ki bi spodbujal krivolov (44,9 % meni, da to ne spodbuja krivolova), kar je lahko posledica tega, da se javnost zaveda, da jim volk ne predstavlja nevarnosti. Z nizkim tveganjem za spodbujanje krivolova so označili tudi zadovoljstvo in rekreacijo, sovraštvo do volkov, pridobitev trofeje ter sporočilo tistim, ki želijo volka zaščititi.

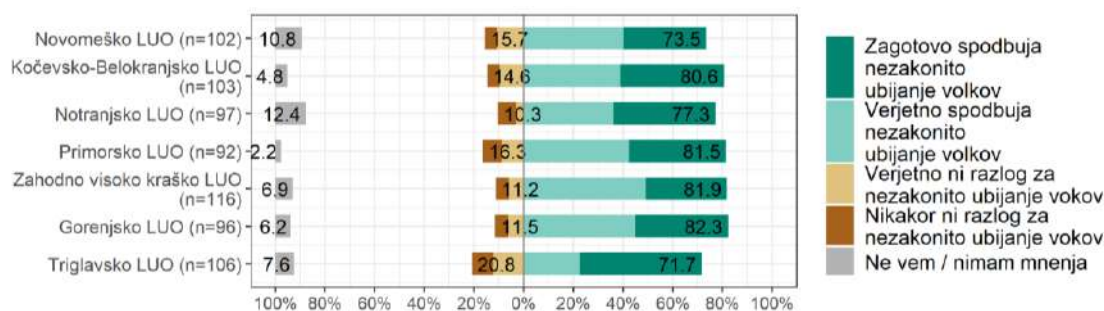

Slika 32: Nestrinjanje z ukinitvijo rednega odstrela volkov spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

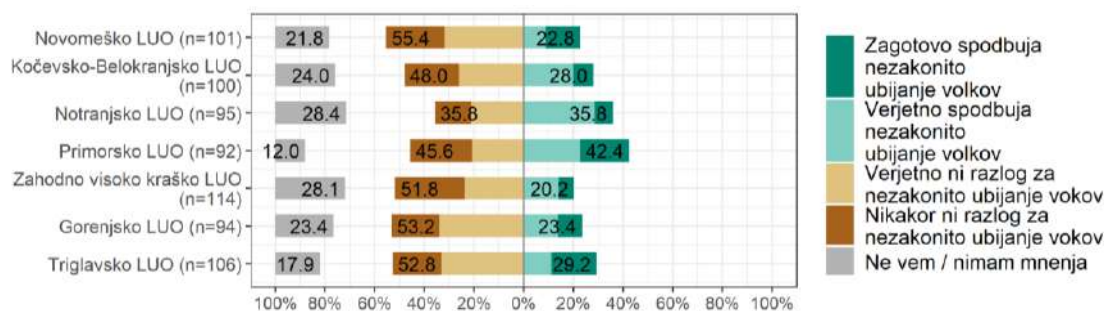
Slika 33: Maščevanje zaradi uplenjene jelenjadi, srnjadi in drugih lovnih živali s strani volkov spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

Le pri anketirancih s Primorskega LUO je prevladovalo mnenje, da maščevanje zaradi uplenjene divjadi lahko vodi v povečanje krivolova, pri tem ni opaziti povezave med mnenjem o motivaciji za nezakonito ubijanje in prepričanjem o vplivu volka na plenske vrste (slika 9)

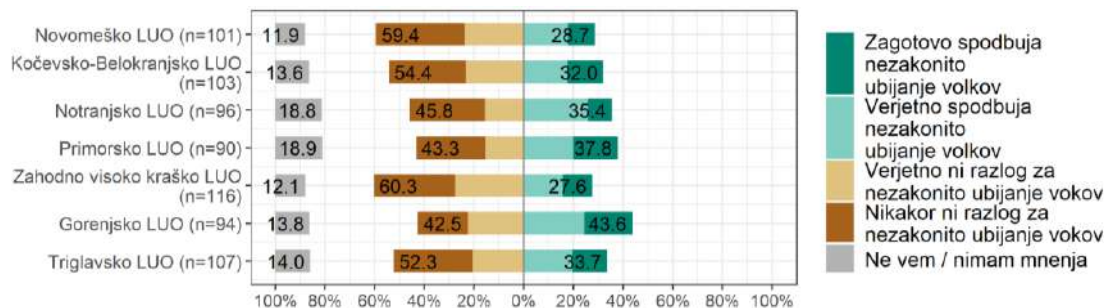

Slika 34: Maščevanje zaradi napadov volkov na domače živali spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

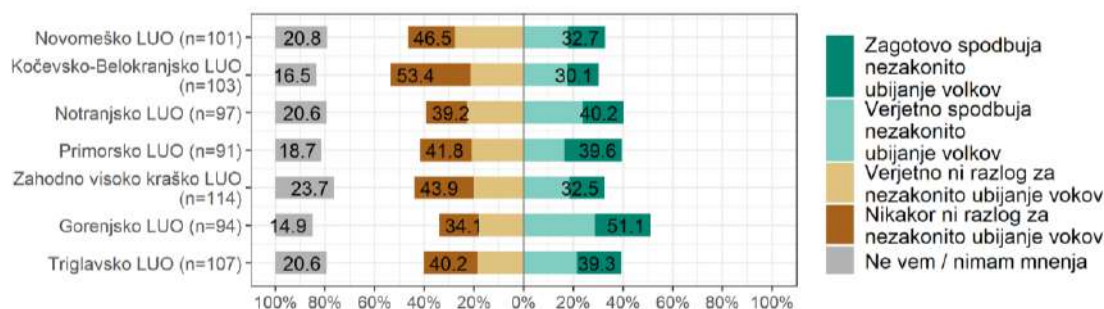
Anketiranci iz vseh lovsko upravljaljskih območij se strinjajo, da je škode na drobnici preveč (slika 16) ter menijo, da je to lahko pomemben dejavnik, ki vpliva na pojav krivolova.

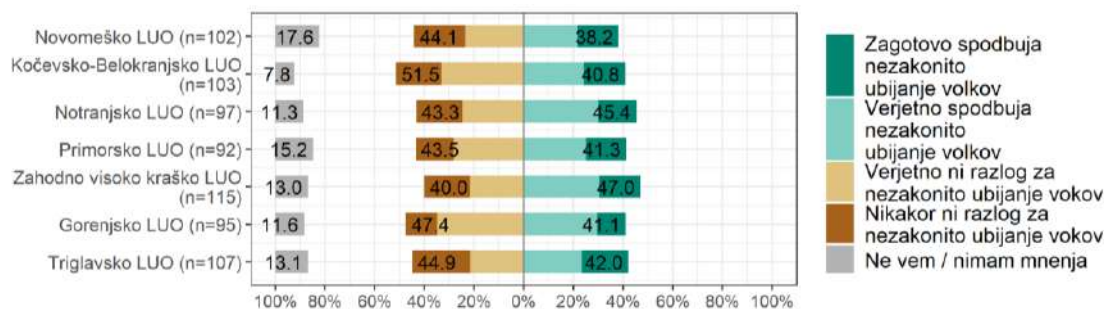
Slika 35: Sporočilo tistim, ki želijo volka zaščititi spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

Slika 36: Pridobitev trofeje spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

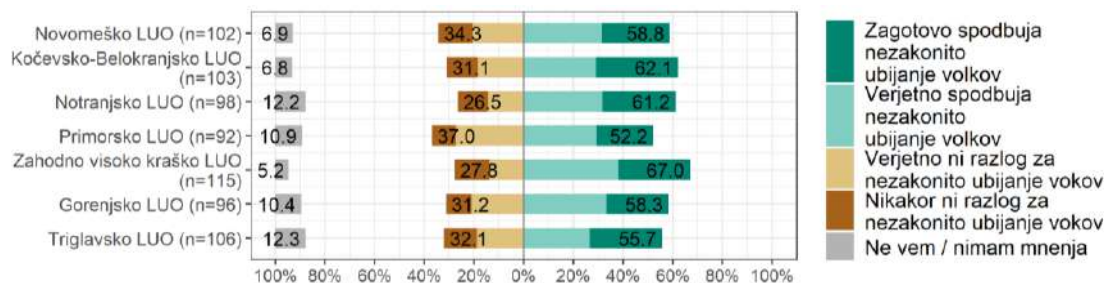

Slika 37: Zavedanje, da verjetno ne bo sledila kazen spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

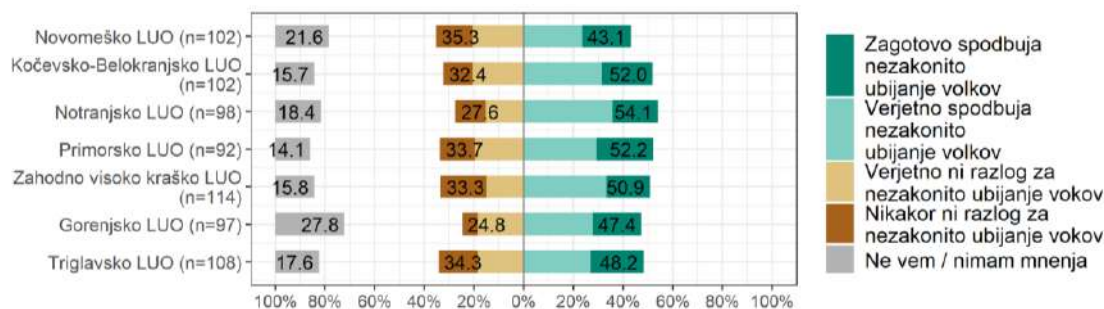
Slika 38: Skrb za lastno varnost ob srečanju z volkom spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

Anketiranci so pri trditvi o nevarnosti volka za ljudi (slika 11) prikazali nizek strah pred napadom volka. Bolj negativno je bilo le Zahodno visoko kraško LUO, ki je skrb za lastno varnost označilo kot potencialni dejavnik tveganja za povečanje krivolova. Zanimivo je, da tako menijo tudi anketiranci z Novomeškega, Kočevsko-Belokranjskega in Primorskega LUO, kjer pa prej v volku večinoma niso prepoznali tveganja za ljudi.

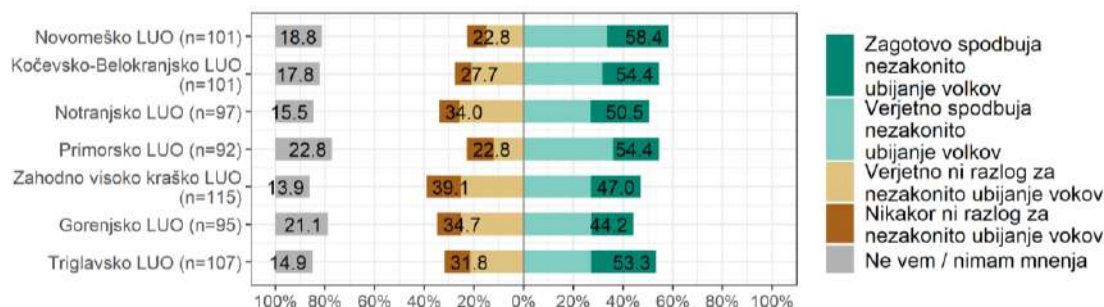

Slika 39: Skrb za varnost otrok in na splošno lokalne skupnosti zaradi prisotnosti volka spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

Medtem, ko anketiranci v volku ne prepoznajo grožnje za lastno varnost, pa je varnost otrok in ostalih članov skupnosti dejavnik, ki lahko povzroči povečanje krivolova.

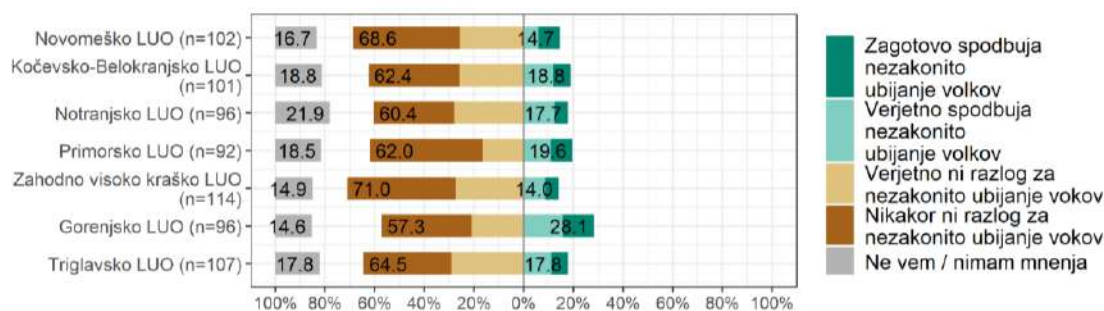

Slika 40: Uveljavljanje pravice do gospodarjenja na lastnem zemljišču spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

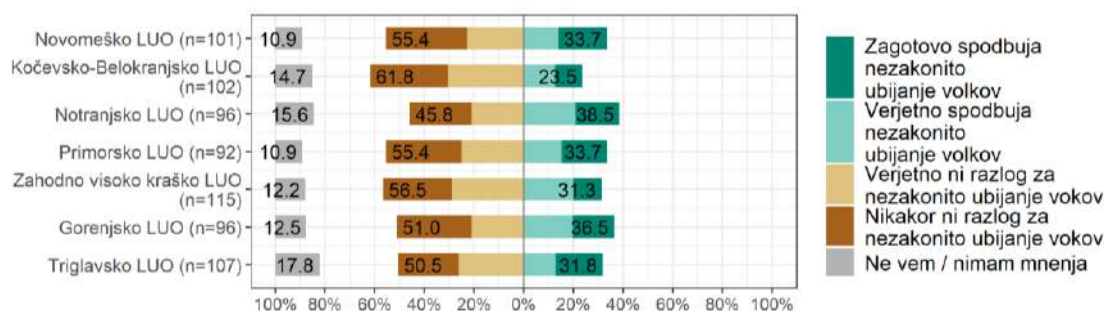

Slika 41: Prenizka odškodnina za škodo, ki jo v kmetijstvu povzroča volk, spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

Anketiranci so mnenja, da je izplačevanje odškodnin ustrezen ukrep za blaženje konflikta (slika 23), očitno pa so mnenja, da so odškodnine prenizke.

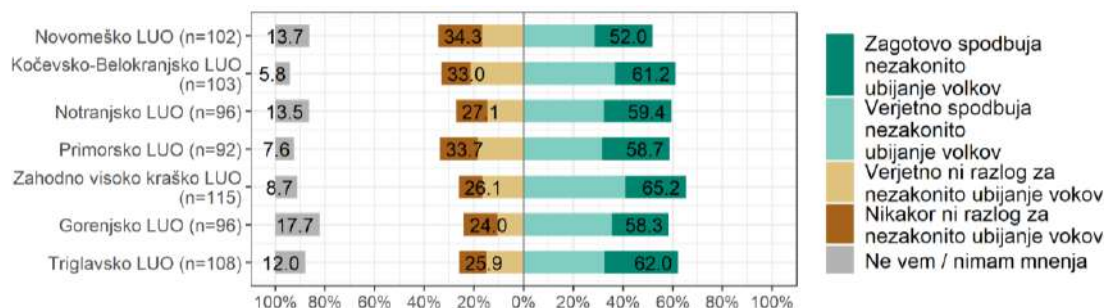

Slika 42: Zadovoljstvo in rekreacija spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

Slika 43: Sovraštvo do volkov spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

Stališče do volka so anketiranci ocenili kot pozitivnega (slika 7), kar lahko vidimo tudi tukaj, saj so anketiranci sovraštvo do volkov prepoznali kot nizko tveganje za povečanje krivolova.

Slika 44: Prepričanje, da volk ne sodi v lokalno območje spodbuja nezakonito ubijanje volkov.

Da si volka ne želijo v lokalnem okolju (slika 10) se je strinjala večina anketirancev, pri čemer je v Notranjskem, Primorskem in Gorenjskem LUO prevladovalo pozitivno mnenje. Nasprotno pa anketiranci po vseh LUO menijo, da je nestrinjanje s prisotnostjo volka v lokalnem okolju, lahko razlog za povečanje krivolova.

Poznavanje volka

V vprašalnik smo vključili tudi vprašanja o poznavanju biologije in ekologije volka:

V19: Povprečen volk v Sloveniji tehta:

V20: Večino prehrane volka v Sloveniji predstavlja:

V21: Volk v povprečju ujame plen (srnjad in jelenjad):

V22: Kako živijo volkovi?

V23: Na kakšen način menite, da so volkovi prišli v Slovenijo?

V24: Menite, da so bili volkovi v preteklosti prisotni na celotnem območju Slovenije?

V25: Ali so volkovi v Sloveniji z zakonom zavarovani kot ogrožena vrsta.

Tabela 2: Delež pravih odgovorov znotraj posameznega lovsko upravljavskega območja (%).

Vprašanje	19	20	21	22	23	24	25	PO
Gorenjsko LUO	42.9	63.3	44.9	90.8	69.1	49.5	65.3	4.1
Kočevsko-Belokranjsko LUO	45.2	58.3	55.9	90.4	59.6	42.7	66.3	4.2
Notranjsko LUO	54.5	62.2	40.4	92.2	71.6	49.0	69.3	4.3
Novomeško LUO	47.5	52.0	52.5	94.2	64.7	44.1	63.7	4.1
Primorsko LUO	52.7	51.1	46.2	86.8	63.0	39.1	70.7	4.0
Triglavsko LUO	39.7	63.9	43.5	91.6	57.6	35.8	67.5	3.9
Zahodno visoko kraško LUO	48.1	60.0	44.0	90.0	69.8	43.6	66.4	4.2
Skupno povprečje	47.0	58.9	46.7	90.9	64.9	43.3	67.0	

PO – izračun povprečnega števila pravih odgovorov anketirancev znotraj posameznega LUO na lestvici od 0 (niti en pravih odgovor) do 7 (vsi pravih odgovori).

Izračunali smo tudi koliko pravih odgovorov so v povprečju imeli anketiranci po posameznih lovsko upravljavskih območjih (tabela 2). Vidimo lahko, da ima Notranjski LUO največ pravih odgovorov, Triglavski pa najmanj.

Rezultati posameznih vprašanj kažejo:

- Pri vprašanju o prehrani volka približno četrtnina anketirancev ni vedela pravih odgovora. V povprečju pa je pravilno odgovorilo 60 % anketirancev, pri čemer med posameznimi območji ni večjih razlik (razen Novomeško in Primorsko LUO).
- Pri vprašanju o uspešnosti lova je pravilno odgovorila manj kot polovica anketirancev, več kot četrtnina odgovorov pa je bila neodločenih.
- Življenje volkov je dobro poznano vsem anketirancem. Približno 90 % jih je pravilno odgovorilo, da volkovi živijo v tropu, med posameznimi območji ni bilo večjih razlik.
- Pri vprašanju o prihodu volka v Sloveniji je 60 % anketirancev menilo, da je tu že od nekdaj. Zanimivo pa je, da 26 % anketirancev na Primorskem in 21 % anketirancev na Kočevskem-Belokranjskem LUO menilo, da je volk prišel iz sosednjih držav.
- Pri vprašanju o poseljevanju Slovenije v preteklosti so imeli anketiranci največ težav. Pravilno je v povprečju odgovorilo 43,3 % anketirancev. Anketiranci iz Kočevsko-Belokranjskega, Primorskega in Triglavskega lovsko upravljavskega območja pa so v večini odgovorili napačno, da volkovi v preteklosti niso bili prisotni na celotnem ozemlju Slovenije.
- Status volka kot zavarovane živali je prepoznalo 67,1 % anketirancev, zanimivo pa je veliko anketirancev izbralo odgovor »ne vem« (16,9 %).

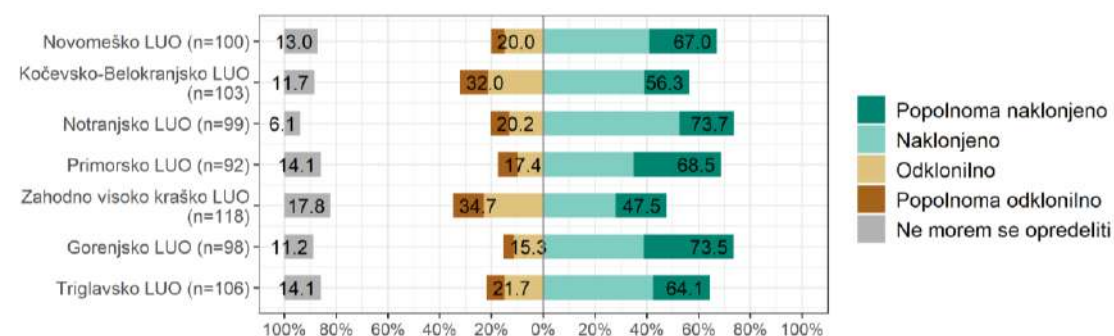
V primerjavi z odgovori anketirancev leta 2011 je bilo povprečno število pravih odgovorov pri širši javnosti 4, pri čemer je treba upoštevati tudi, da so odgovarjali na osem vprašanj. Zvišal pa se je tudi delež pravih odgovorov pri večini vprašanj (izjema sta vprašanje 20 in 23), zato lahko rečemo, da se je poznavanje volka med širšo javnostjo zvišalo.

Primerjava stališč do medveda, volka in risa

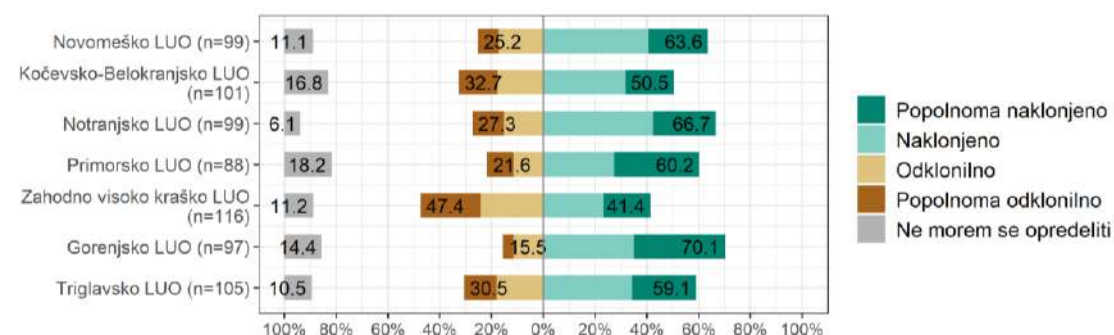
Zaradi velikih prostorskih zahtev velikih zveri, se njihovo območje pogosto prekriva z interesi ljudi. Ker je zagotovitev dovolj velikih naravnih rezervatov v evropski kulturni krajini nemogoča, je

potrebno sobivanje in toleranca ljudi. Naš odnos do velikih zveri je pogosto povezani s kulturnimi, družbenimi in ekonomskimi vidiki.

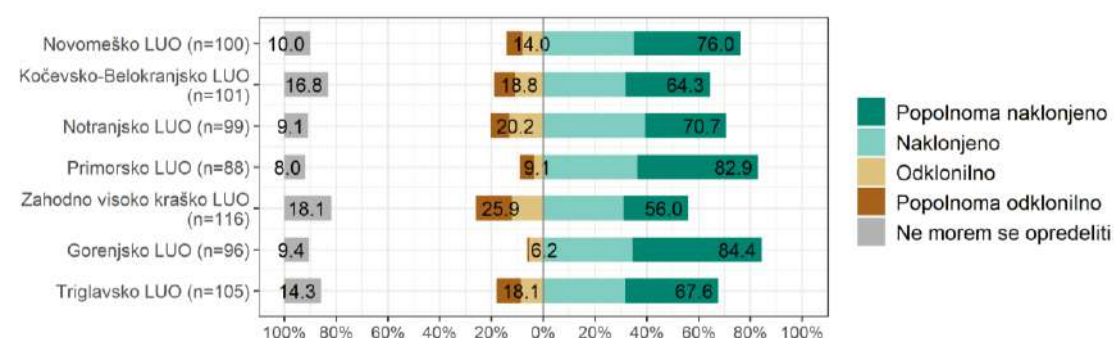
Anketirance smo prosili, da na pet stopenjski lestvici (1 – popolnoma odklonilno, 5 – popolnoma naklonjeno) ocenijo svoje stališče do treh velikih zveri: medveda, volka in risa (slika 45-47). Najbolj pozitivno je bil po pričakovanju ocenjen ris, ki mu je bilo naklonjenih kar 71% anketirancev. Svoj odnos do medveda je kot pozitivnega opisalo približno 64 % anketirancev, medtem ko je o pozitivnem odnosu do volka poročalo 58 % anketirancev. Najbolj negativno stališče do velikih zveri kažejo anketiranci Zahodno visoko kraškega LUO. Pri primerjanih območjih lahko opazimo, da je razvrstitev velikih zvereh pri vseh enaka - ris je najbolj priljubljen, volk pa najmanj. Izjema je Notranjsko LUO, kjer je najbolj priljubljen medved, volk pa najmanj.

Slika 45: Kakšno je vaše stališče do medveda?

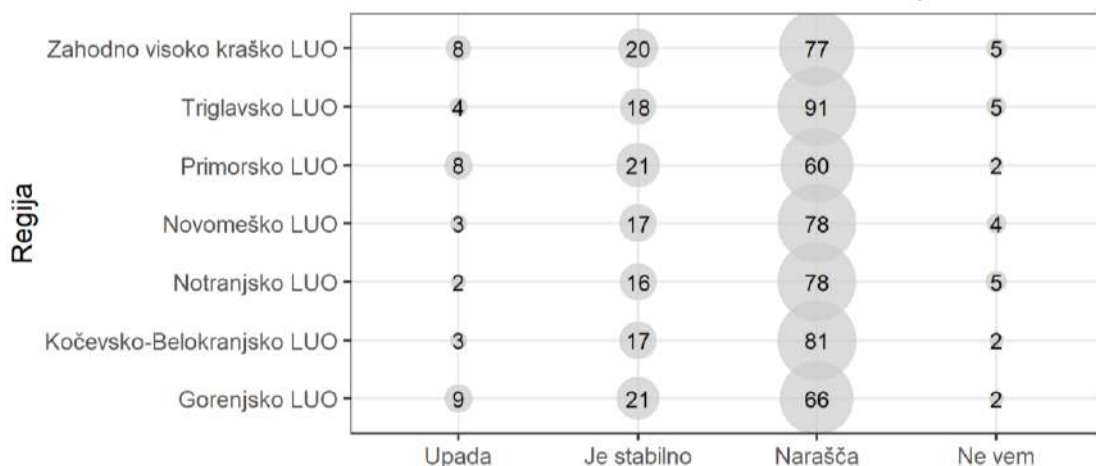

Slika 46: Kakšno je vaše stališče do volka?

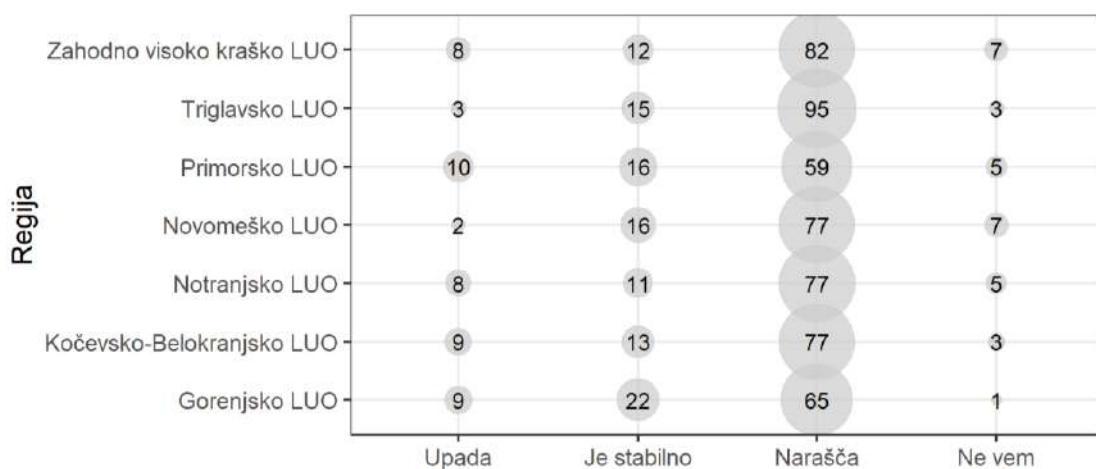

Slika 47: Kakšno je vaše stališče do risa?

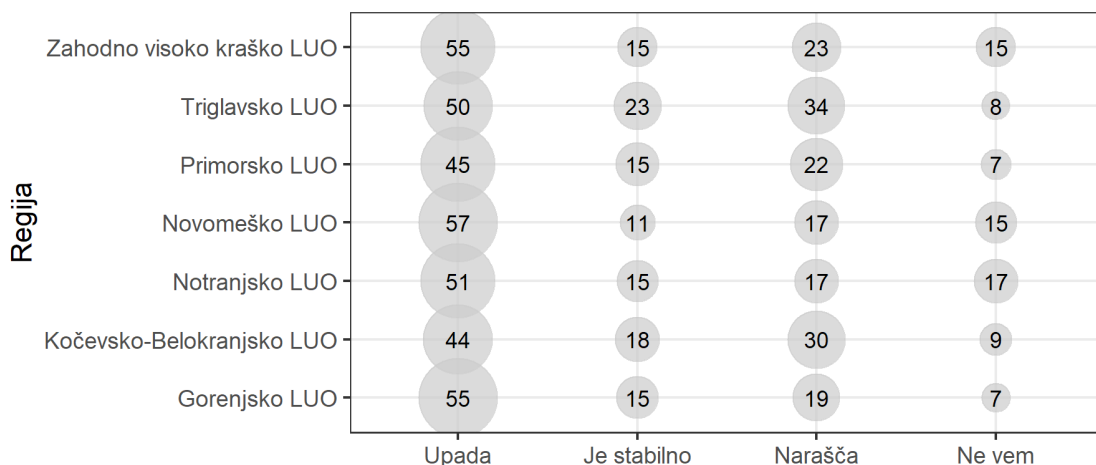
Številčnost velikih zveri oziroma predvsem povečanje ali zmanjšanje njihovega števila lahko ravno tako vpliva na odnos javnosti. Odgovori anketirancev sovpadajo z opaženim trendom naraščanja pri populaciji medveda in volka, ter tudi trend upadanja ogrožene populacije risa (slika 48-50).

Slika 48: Ali menite, da število medvedov v Sloveniji...

Slika 49: Ali menite, da število volkov v Sloveniji...

Slika 50: Ali menite, da število risov v Sloveniji...

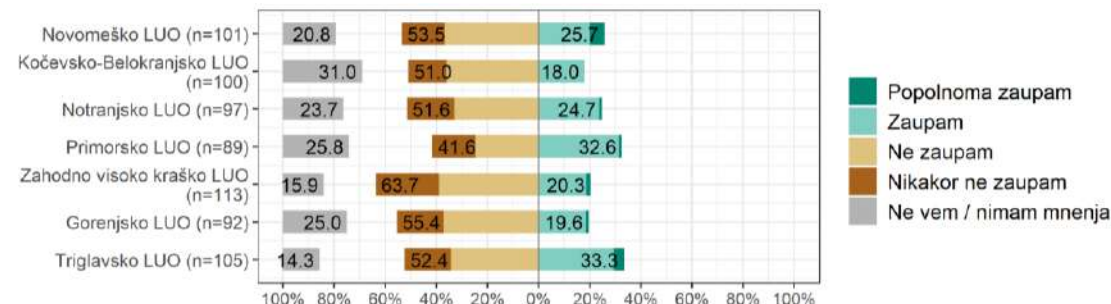
Rezultati kažejo, da se odnos oziroma stališča javnosti do velikih zveri od leta 2011 niso veliko spremenila. Večina javnosti je volku še vedno naklonjena. Zanimivo je tudi mnenje javnosti o njihovi številčnosti, saj je bila večina na območju stalne prisotnosti volka mnenja, da populacija narašča, medtem ko so anketiranci na območju občasne prisotnosti menili, da je populacija stabilna. Stališče javnosti sedaj je, da populacija narašča, tako na območju stalne kot občasne prisotnosti volka.

Odnos javnosti do medveda in risa se ni veliko spremenil, za medveda še vedno velja status naraščanja številčnosti, medtem ko številčnost populacije risa upada.

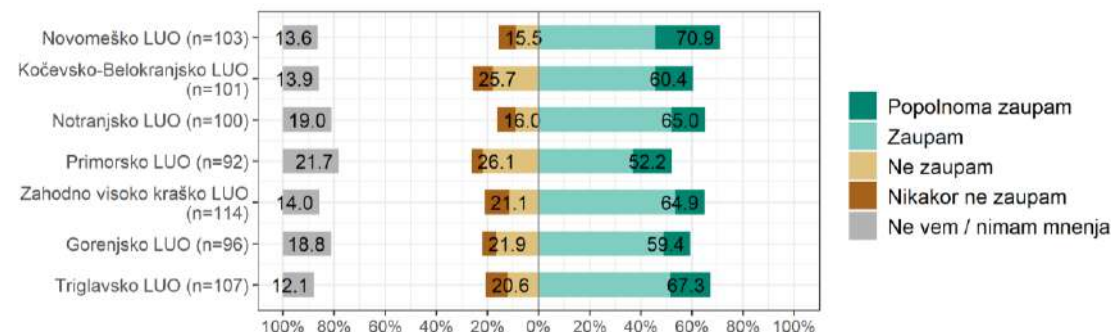
Zaupanje virom informacij o volku

Raziskave kažejo, da zaupanje virom informacij pomembno vpliva na stališče do velikih zveri. Grajenje zaupanja med interesnimi skupinami in odločevalci je ključnega pomena za uspešno reševanje konfliktov. Informacije o volku lahko pridobimo iz večih virov, pri čemer pa naš odnos do njih ni enak. Zaupanje posameznim virom je odvisno od naših izkušenj in prepričanj. Poznavanje stopnje zaupanja javnosti v posamezne interesne skupine, ki sodelujejo pri upravljanju ter odločevalne organe je pomembno pri načrtovanju informacijskih kanalov za obveščanje javnosti.

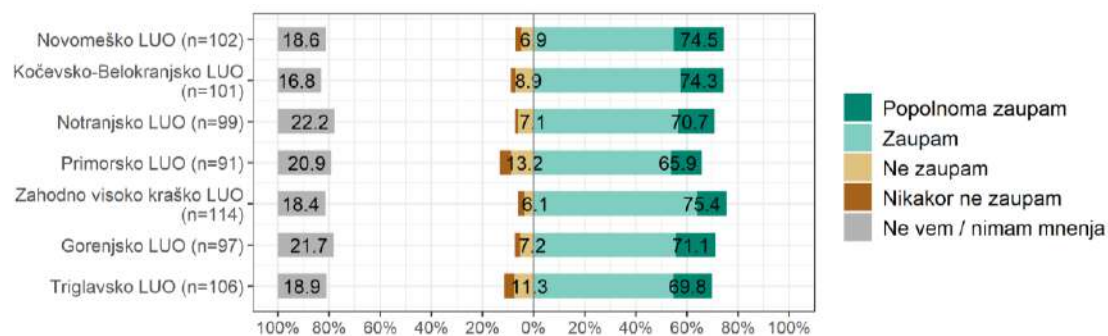
Rezultati kažejo, da anketiranci bolj zaupajo stroki. Anketiranci so kot zaupanja vredne ocenili lovce, gozdarje, biologe, kmete in veterinarje, medtem ko so bili mediji, Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ocenjeni slabo. Glede naravovarstvenikov so bila mnenja deljena, saj je bilo enako število negativnih in pozitivnih odzivov. Najbolj negativno so bili ocenjeni mediji, saj jim ne zaupa 53,1 % anketirancev, medtem ko je 24,8 % izrazilo zaupanje. Najbolj pozitivno so bili ocenjeni gozdarji, saj jim zaupa 71,8 % anketirancev, negativno pa jih je ocenilo 8,6 %. Lovcem zaupa 63,1 % anketirancev, nezaupanje pa je izrazilo 20,9 %. Biologom zaupa 64,8 %, nezaupanje do njih pa je izrazilo 13,8 %. Kmetom zaupa 49,6 % anketirancev, nezaupanje pa je izrazilo 28,3 %. Veterinarjem zaupa 63,2 %, 9,2 % pa je izkazalo dvom. Naravovarstvenikom je zaupanje in nezaupanje izkazalo 39,4 %. Ministrstvu za okolje in prostor zaupa 24,3 % medtem ko je 49,6 % anketirancev izrazilo nezaupanje. Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zaupa 26,9 % anketirancev, 45,6 % pa jim je izkazalo nezaupanje.

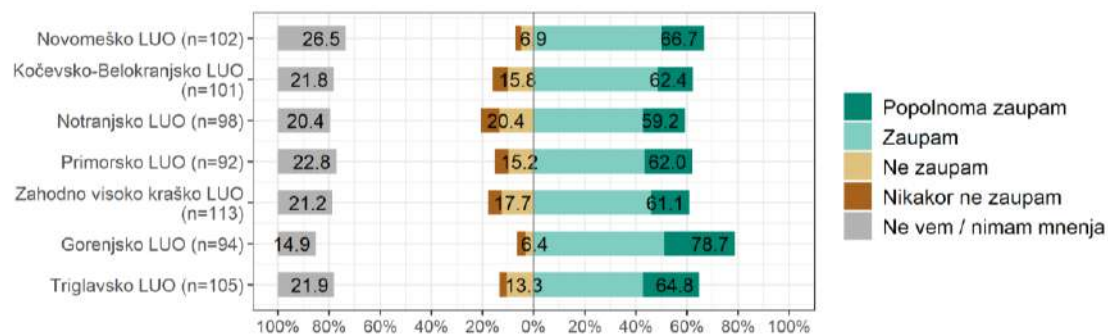
Slika 51: Koliko zaupate virom informacij o volkovih_Medijem?

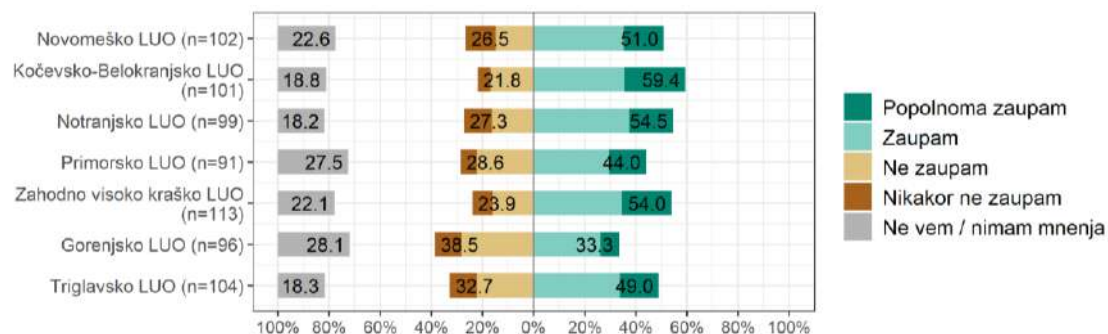
Slika 52: Koliko zaupate virom informacij o volkovih_Lovcem?

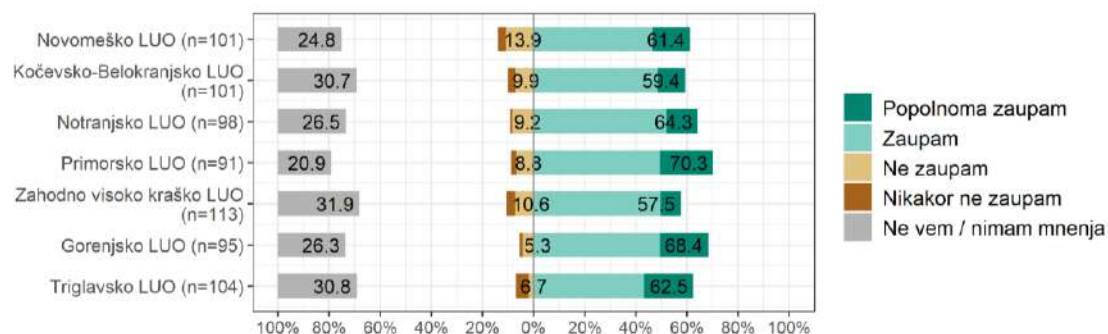
Slika 53: Koliko zaupate virom informacij o volkovih_Gozdarjem?

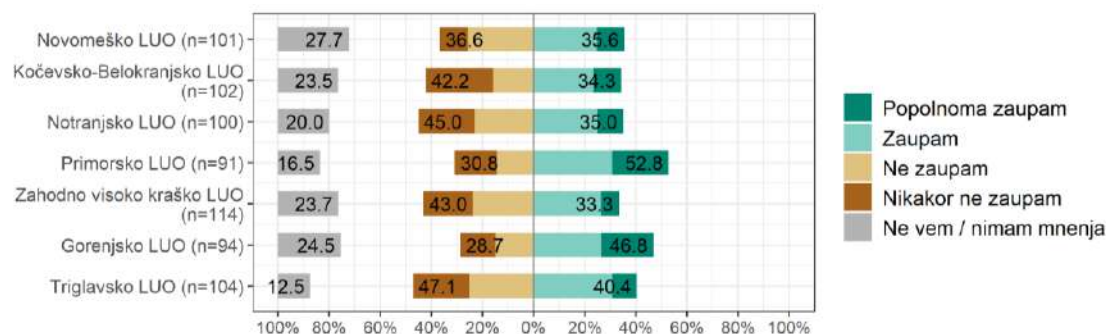
Slika 54: Koliko zaupate virom informacij o volkovih_Biologom?

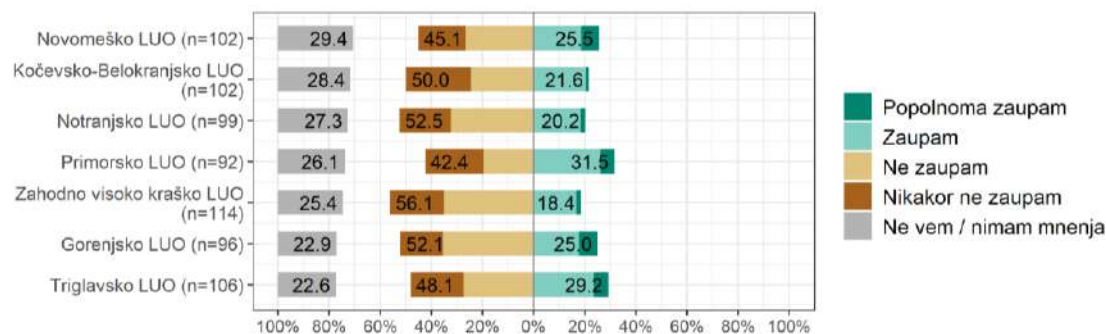
Slika 55: Koliko zaupate virom informacij o volkovih_Kmetijcem?

Slika 56: Koliko zaupate virom informacij o volkovih_Veterinarjem?

Slika 57: Koliko zaupate virom informacij o volkovi_h_Naravovarstvenikom?

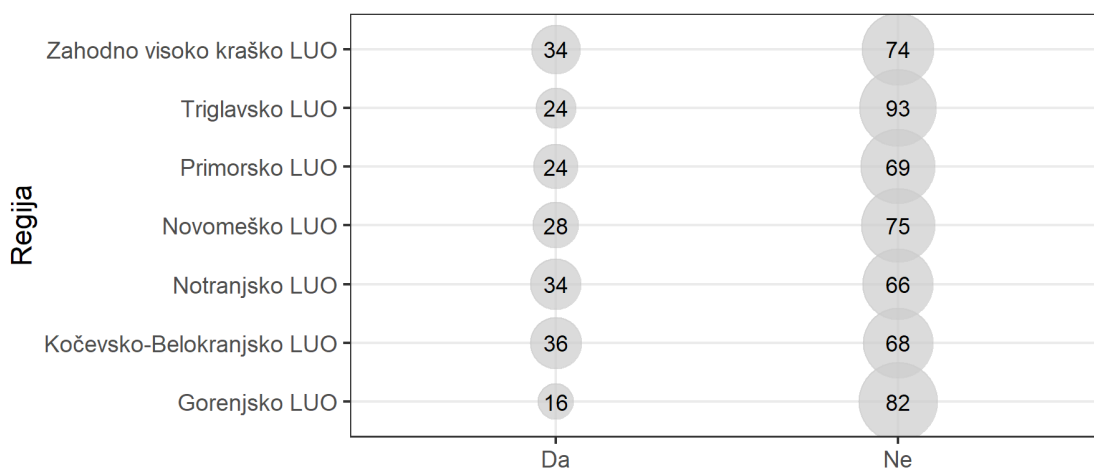
Slika 58: Koliko zaupate virom informacij o volkovi_h_Ministrstvu za okolje in prostor?

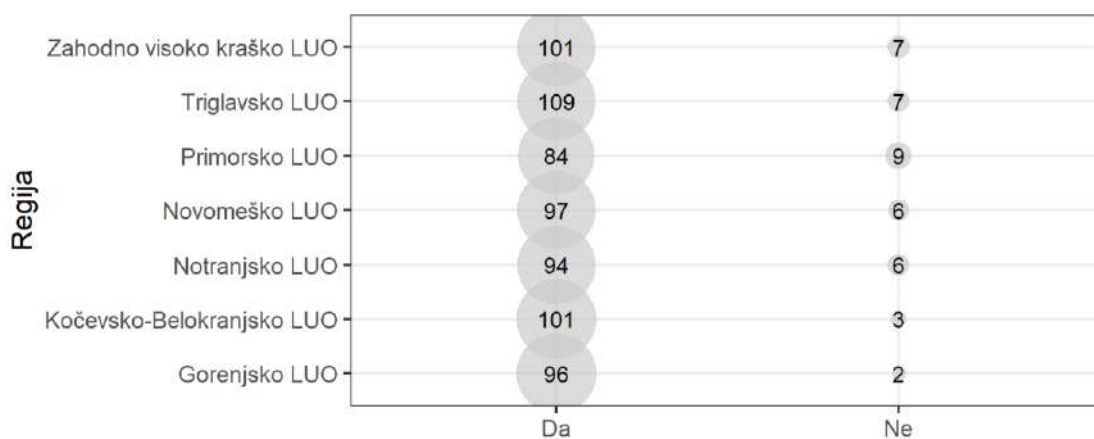
Slika 59: Koliko zaupate virom informacij o volkovi_h_Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano?

Osebn_e izkušnje z volkom

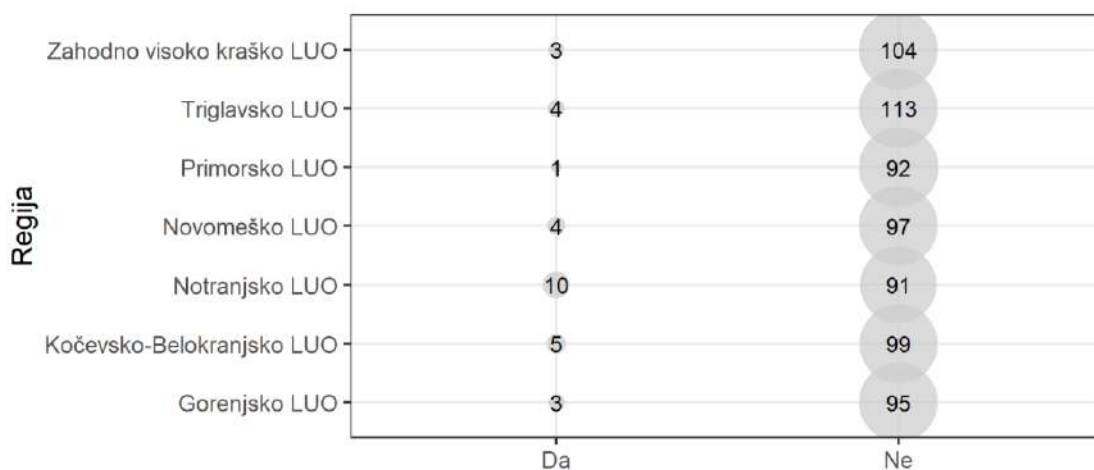
Osebn_e izkušnje močno oblikujejo naše stališče, še posebej negativne izkušnje, ki so posledica škode na domačih živalih. V javnomnenjski raziskavi izvedeno v okviru projekta WolfAlps (2015), so primerjali odnos različnih interesnih skupin, med katerimi so bili predstavniki, ki so ali pa niso imeli škode po volku. Izkazalo se je, da so imeli anketiranci, ki so že utrpeli škodo, bolj negativen odnos do volka, ne glede na skupino, ki so ji pripadali. Anketirancem smo zastavili tri trditve s katerimi smo želeli pridobiti vpogled v njihove osebn_e izkušnje z volkom (slika 60-62). Volka v živalskem vrtu je videlo 94,5 % anketirancev, pri čemer med posameznimi LUO ni večjih razlik. Volka v naravi je v povprečju videlo 27 % anketirancev, največ v Kočevsko-Belokranjskem in Notranjskem LUO (34 %), najmanj pa v Gorenjskem LUO (16 %). Škodo po volku je imelo 4 % anketirancev, pri čemer je bilo največ škod na Notranjskem LUO (10 %), najmanj pa na Primorskem (1 %).

Slika 60: Ali ste že videli volka v naravi?

Slika 61: Ali ste že videli volka v ujetništvu (na primer v živalskem vrtu)?

Slika 62: Ali vam je volk že kdaj povzročil škodo?

Primerjava med obema raziskavama pokaže, da se delež javnosti, ki je volka videla v živalskem vrtu, ni spremenil. Razlika pa je opazna pri deležu anketirancev, ki so volka videli v naravi. Prej je o videnju volka na območju stalne prisotnosti poročalo približno 40 % anketirancev, sedaj pa le 30 %. Na območju občasne prisotnosti pa je delež ostal nespremenjen (približno 20 %). Nekoliko se je povečal

tudi delež anketirancev, ki so utrpeli škodo po volku. Prej je o škodi poročalo 3 % anketirancev na območju stalne prisotnosti, sedaj pa je ta delež skoraj 5 %. Na območju občasne prisotnosti pa je prej o škodi poročal 1 % anketirancev, sedaj pa je ta delež 3,5 %.

Povzetek ključnih ugotovitev

Anketiranci na splošno kažejo pozitiven odnos do volka in si želijo njegove ohranitve za prihodnje generacije. Rezultati kažejo, da je večina dobro informirana o številu volkov, hkrati pa prepoznajo pomembno vlogo, ki jo ima volk v ekosistemu za regulacijo števila rastlinojedcev. Javnost si ne želi nadaljnjega naraščanja populacije volka in ne nasprotuje odstrelu, ter ga v primeru škode celo podpira. Hkrati so mnenja, da je treba uporabljati ustrezne zaščitne ukrepe za preprečevanje napadov volkov na pašne živali, ne strinjajo pa se z omejevanjem reje drobnice na območju, kjer je prisoten volk. Odškodnine, kot sistem za blaženje konfliktov se jim zdijo ustrezen način, pri čemer so mnenja, da so odškodnine preizke.

Volk kot potencial za razvoj ekoturizma ni prepoznan, kljub temu, da se je v Sloveniji v zadnjih letih precej razvil turizem z medvedom.

Škode na domačih živalih, prepričanje da volk ne sodi v lokalno okolje, nestrinjanje z ukinitvijo rednega odstrela ter skrb za varnost otrok in ostalih članov lokalne skupnosti so najverjetnejši dejavniki za zvišanje tveganja za ilegalni odstrel volka (krivolov).

Javnost želi biti vključena v proces upravljanja populacije volka, prepozna pa je tudi vrednost projektov s področja sobivanja ljudi in velikih zveri. Zaupanje do medijev in pristojnih ministrstev je nizko, medtem ko najbolj zaupajo gozdarjem, biologom, veterinarjem in lovcem. Zaupanje odločevalcem je ključnega pomena za upravljanje volka v Sloveniji in ohranjanje tolerance do velikih zveri.

Literatura

Černe, R., Jerina, K., Jonozovič, M., Kavčič, I., Stergar, M., Krofel, M., Marenče, M., Potočnik, H. 2010. Škode od volkov v Sloveniji. Analiza v okviru projekta Life+ SloWolf Akcija A4. Ljubljana

Linnell J.D.C., Alleau J. 2016. Predators that kill humans: Myth, reality, context and the politics of wolf attacks on people. Problem Solving and Decision-Making in Project Management of Problematic Wildlife: A Review of Some Approaches and Conceptual Tools (pp.357-371)

Marinko U., Majič Skrbinšek A. 2011. Raziskava odnosa rejcev drobnice, lovcev in širše javnosti do volka in upravljanje z njim. Končno poročilo akcije A.6 projekta LIFE+ SloWolf. Ljubljana.

Komentarji anketirancev

Vsak bi moral prebrati knjigo MODROST VOLKOV! Vsak bi si moral ogledati film BRAT VOLK! Veliko uspeha pri delu! Srečno novo leto 2020

Nič nimam proti volkovom ali medvedom, ravno nasprotno. Vsaka žival ima pravico do svojega življenjskega prostora. Žalostno je le to, da so edini kmetje, ki so še prisotni, rejci drobnice. Vsi pa vemo, da so prav ti najbolj na udaru, ko govorimo o volku in medvedu in o škodi, ki jo povzročata. Tako da se mi zdi, da si v naših krajih kmetijstvo dobesedno reže (žaga) vejo na kateri sedi. Okolica Pivke! Hvala.

Število volkov bi moralo ustrezati površini gozdnih območij, vendar bi se moralo upoštevati priporočila rejcev (glede ustrezne zaščite), ki imajo več izkušenj z življenjem na podeželju in ukvarjanjem z rejo žival, saj pastirski psi niso vedno prava rešitev.

Naj o tem odločajo inštitucije in rejci drobnice - kmetje - lovci.

Menim, da je glavna težava v odnosu do volka v tem, da je zelo težko poiskati sorazmerni odnos med njegovo dobrobitjo za človeka in naravo na eni strani in škodo, ki jo povzročajo na drugi strani. Žal se zaradi skrbi za lastno varnost tehničar velikokrat odkloni stran od dobrobiti.

Prevečkrat so rešitve samo kratkoročne, kot v tem primeru (odstrel volkov), ne pomislimo pa na to, kako bo kakšna odločitev dolgoročno vplivala.

V anketi pa nič o šakalu, ki ni naša avtohtona divjad in dela več škode kot vsi ostali omenjeni pa še zaščiten je. Pri vsej zadevi je najbolj pomemben denar, ne pa živali v naravi.

Drobnico je treba pravilno zavarovati.

pred hišo v smetnjak brskati, pa še mogoče kako mačko odnese nevarnost vemo vsi so divje živali. Zakaj se pa potem zraven gozda živi. Jaz z medvedovi/volki nisem imela nikoli problemov. Pastirji in psi se uporabljajo z razlogom. Hvala L.p.

Medijem je treba sporočiti naj ne ustrahujejo ljudi o škodi, ki bi jo naj povzročili volkovi in ostale živali. Živali so del narave in niso krive, če jim človeški faktor zmanjšuje in uničuje bivalni prostor. Še največji problem predstavljajo lovci, ker mislijo, da so oni zato, da uravnavajo populacijo divjih živali?! Narava bo za to poskrbela sama!

Živi in pusti me živeti.

Preveč vprašanj v smeri zaščite zveri. Nič o zaščiti njihovih žrtev. Žrtve se vam pa nič ne smilijo. Žive trgajo, to pa ne vidi nihče. To je zelo žalostno, da na miroljubne živali, ki so plen zverem, nihče ne pomisli.

Volka je potrebno obdelovati tako, kakor lovci delajo z jelenjadjo in srnjadjo!

Moje mnenje je, da premalo obveščate ljudi o tej temi. Jaz osebno sem moral na internet pogledat za par odgovorov.

Vi sprašujete le o volku. Če je cela EU brez njega, smo lahko tudi mi. Z medvedom je enako. Kaj pa divji prašiči, ki delajo škodo v kmetijstvu. Podobno v sadjarstvu in kmetijstvu jelenjad in srnjad. Poleg volka so za živinorejo, ovčerejo ter ljudi še bolj nevarna ris in šakal (se močno razvija) v primerjavi z medvedom.

Prav bi bilo, da z volkom, medvedom, risom in šakalom upravljajo LD (lovske družine) ter da imajo svojo lovno dobo, kot vsa druga lovna divjad. Ter, da se strukturno določi število uplenjenih živali po pokrajinah v smislu, kjer je največ škode, da je večji odvzem iz lovišča.

Po mojem mnenju bi bilo dobro upoštevati izkustva rejcev živine in s tem ustrezno dodeliti število odstrelav.

Volk je priložnostni lovec, tudi sam sem lovu, zato če se pojavi priložnost jo izkoristim. Glede drobnice, katera se nahaja na terenu, kjer biva volk, na tem rajonu je on gospodar se razume. Drobnico pa je treba zavarovati!!!

Oceno škode na živalih naj oceni strokovnjak živinorejske stroke... Volk človeku nikakor ni nevaren, ker lovi lažji plen. Način reševanja problematike volkov, kot se ga lotevamo mi vsi, je bolj populističen, ne daje rezultatov. Ne zatiskam si oči, treba je poiskati rešitev, ki bo zadovoljila tako kmete kot naravovarstvenike, način kako se to počne pa nikakor ni pravi. Tema me zagreje, ko vidim kako to počno.

Zveri so bile, so in upam, da bodo še!

Ne zdi se mi normalno, da se volkovi in medvedi sprehajajo mimo šole, konkretno OŠ Begunje pri Cerknici.

Oceno morajo dati tisti, ki so za to usposobljeni. Izločiti je potrebno vse ostale.

Mislím da potem ko so ukinili mrhovišča se je prisotnost zveri zelo povečala med vasmi. Smiselno bi bilo mrhovišča spet vnesti v prostor gozda, tako kot je bilo pred dvajsetimi leti in več.

Želim, da bi ta raziskava prispevala k takemu načinu ravnanja z volkovi, ki bo sprejemljivo tako za živali kot tudi za prebivalce.

Koliko stane ta vprašalnik in analiza ter koliko električne ograje bi kupili za ta denar v pomoč rejcem drobnice, ki si delijo življenjski prostor z prečudovitim volkom?

Upravljanje populacije volkov v Sloveniji mora biti strokovno. Konkretno delo mora temeljiti na opazovanju razmer, zaznavanju problematike na posameznih območjih in v sprejemanju ukrepov sobivanja človeka in volka. Pristojnost je v rokah Ministerstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministerstva za okolje in prostor in Lovski zveze Slovenije.

Moteča je gonja proti zaščiti podeželja po medijih (nekaterih, predvsem tistih, ki zagovarjajo uradno politiko).

Moje mnenje je, da je volkov in medvedov preveč. Glede na to, da hodijo otroci in odrasli na razne sprehode, bi bilo potrebno št. medvedov in volkov močno zmanjšati. V naši okolici so bili medvedi in je bila storjena škoda na domačih živalih. Prav tako je upadlo število sprehajalcev zaradi varnosti!

Narava je recimo še v moji mladosti (do mojega 20 leta) sama skrbela za lasten obstoj in selekcijo. Po mojem, današnji človek preveč posega v naravo. Naj si bo lovec, gozdar itd. Posledice (negativne seveda) pa občuti kmet, ki je oškodovan.

Volkove od vedno občudujem: njihovo inteligenco, odnos do svojih. Tudi ovce se mi smilijo, pa kmetje tudi. Urediti bi bilo treba, da bo volk sit in koza cela.

Predlagam, da se na področjih, ki niso tradicionalno naseljena z volkovi le tem ne dopusti naselitve in na področju celotne Slovenije omeji njihov vpliv tam, kjer posegajo v prostor drobnice in domačih živali. Če je potrebno tudi z odstrelom. Z mrhovišči pa jih zadržati v tradicionalnem okolju.

Volke in ostale zaščitene živalske vrste, bi bilo potrebno zaščititi pred odstrelom in tako vzpostaviti ravnovesje med zdravimi rastlinojedimi živalmi. Napadi volkov na drobnico niso tako pogosti in se večinoma zgodijo zaradi neustrezno zavarovanih pašnikov.

Ker z volkom nimam nobenih negativnih izkušenj, je moje mnenje zgolj laično, seveda pa popolnoma razumem rejce domačih živali, ki so zelo prizadeti in je potrebno upoštevati njihovo situacijo in jim pomagati pri reševanju skupnega problema. Tudi zagovorniki živali (volka) se morajo postaviti v kožo rejca domačih živali, ko mu volk zaide v čredo in naredi pokol.

Vsekakor mora biti prostor tako za človeka, kot za divje živali. Nismo sami na tem planetu.

Potrebno je zopet zakonsko dovoliti uporabo mrhovišč! Ko se bodo živali nahranile tam bodo pustile ostale na miru. Živali niso zlobne kot ljudje, živali so lačne in prazen želodec jih vodi do hrane. Tako volk kot medved. Sami ljudje smo jih prisilili, da hodijo v urbano naselje. Zopet narediti mrhovišča pa bo mir!!! Zaradi majhnosti Slovenije, naj bo to tudi vodilo števila populacije.

Če želimo ohraniti podeželje poseljeno, potem zveri kot so volk in ostalo ne sodi na naše podeželje. Zveri naj bodo naseljena v za njih ustreznih naravnih rezervatih.

Volkovi so se v Sloveniji namnožili in jih je dosti. Volkovi napadajo ovce, koze, krave in pobijejo dosti domačih živali – zato bi bilo treba določeno število volkov pobiti, da se njihovo število zmanjša.

Super vprašalnik. Upam, da skupaj uspemo zaščititi volka in ostale živali in se naučimo sobivati z njimi. Škoda, ki jo povzročajo je zaradi neustreznega načina rejce in preslabe zaščite iz strani rejcev. Mi kot ena izmed vrst, ki živi na tem svetu nimamo pravice odločati o ostalih živalskih vrstah, kdo je vreden obstoja ali ni.

Stanujem na obali (soline, Škocjanski zatok...), živim z naravo in dobro poznam floro in favno skozi 65 let.

Nevzdržno je, da tako imenovani "znanstveniki" iz Ljubljane hočejo soliti pamet ljudem in jim povzročiti škodo. Da se hoče "ozičiti" deželo in s tem omejiti gibanje v naravi ljudem in tako škoditi zdravju. Zveri zaščititi do absurda!

Da se ukrepa preden se je porast volka že toliko povečala- prej ukrepajte, kakor potem ko je prepozno!!!!

Vprašalnik bi moral prejeti vsak polnoletni državljan Republike Slovenije.

Da bi se bolj poslušalo mnenje kmetov.

Menim, da je nakup šarplaninca in vzreja tega psa cenejša, kot plačevanje kazni, odškodnin in nakup elekro ograje.

Volk sodi v gozd in ne na travnik, zato naj poskrbijo, da bo tam tudi ostal. Poskrbijo naj za dovolj njihove hrane v gozdu.

Nazadnje sem volka videla 21.12.19 čisto v bližini naše hiše. V lasti imam tudi veliko gozda, ki ga je treba vzdrževati in verjemite mi ni prijetno, ko srečuješ volkove in medvede.

Sem vesela, da na tak način raziskujete mnenje!

Z volkom naj upravljajo gozdarji in lovci, nikakor ne politiki.

Volkovi so preveč zaščiteni.

Človek zavzema vedno več naravnega okolja vseh divjih živali, zato se tudi one vedno več pojavljajo na "našem" ozemlju. Narava samo jemlje kar je njeno. Če se pašnike pravilno zaščiti in poskrbi za hrano za divjad, bi lahko živeli v sožitju. Odstrel ni rešitev.

Mislím, da so velike zveri pomembne za ohranjanje narave v dobri kondiciji. Mora pa biti njihovo število omejeno, regulirano.

Preveč je pisanja in komentarjev od medijev, posebno vseh vrst naravovarstvenikov, ki nimajo pojma o življenju na podeželju in gozdu. Pa lepo pozdravljeni!

Volk napada takrat ko je lačen in napada tudi domače živali, ker v gozdu nima dovolj hrane, ker jih je preveč. Zato predlagam, da se ogradi trop volkov, ne pa domače živali.

Nekdo je rekel: Drežniških koz je 600 in bo verjetno upadalo, kar hitro pripelje do izumrtja, volkov pa je na svetu 500.000 pa je zaščiten kot le kaj. Slovenija mora imeti strategijo ali želimo drobnico ali pa bomo imeli vse zaraščeno in volka. Strategija!

Biodiverziteti v našem življenjskem okolju je ključna za ohranitev vrst in raznolikosti ter ohranitev ekosistema. Boljše in odgovornejše prostorsko načrtovanje bi gotovo pripomoglo k sobivanju ljudi in drugih živih bitij, slednji imajo do tega nesporno pravico, velik pomen pa je zagotovo v raziskovanju, izobraževanju javnosti in vzgoji vrednot.

Malo za hec, malo za res. Ko sem prejel kuverto z vprašalnikom in naslovom pošiljatelja Biotehniška fakulteta, sem bil presenečen, kako je možno, da ste po naključju izbrali tudi mene, raje bi videl, da bi bil izžreban na loteriji Slovenije. Lepo se imejte in srečno!

Volk je vsekakor pomemben za ekosistem, vendar v sorazmernem številu. Upravljanje s številčnostjo volka naj urejajo za to pristojne inštitucije.

Vprašalnik na nekatere teme daje sugestivna vprašanja, kar zmanjšuje objektivnost raziskave. Čuti se nadpovprečen vpliv naravovarstvenih aktivistov.

Več informacij, več izobraževanj o vedenju in sobivanju živali in ljudi. Preveč je samo senzacionalističnih obvestil različnih medijev, premalo pa edukacije in ustvarjanja pogojev, tako za živali kot rejce oz ljudi na splošno.

Vse iniciative, ki so financirane s strani države in ščitijo te živali naj jih vzamejo k sebi domov oz v njihovo domače okolje.

Rejcem drobnice povečajte odškodnino, sofinancirajte nakup električnih pastirjev oz psov ovčarjev. Skrbite za neko normalno število volkov v Sloveniji.

Le čevlje sodi naj kopitar.

Pašne živali na Krasu deloma preprečujejo požarno ogroženost, če jih zamenja volk bo ta toliko večja. Število tropov in članov v njih, bi moralo biti nadzorovano.

V Suhi Krajini je preveliko število divjadi, ki delajo škodo na poljih, travnikih in napadi na pašne živali. Zato tukaj ni prihodnosti za preživetje s kmetijstvom.

Samo lovci bi morali odločati o številu volkov ne pa neka ministrstva. Če program za zaščito volka dobite 3 milijone evrov letno od EU je noro. Ljudje so že sedaj lačni, pa bodo pri nas v Sloveniji volki bolj pomembni kot ljudje. V Sloveniji bi morali biti trije tropi, kar je več lahko postane nevarno za človeka.

Ljudje smo premalo ozaveščeni o zvereh.

Volk ne sodi v prostor, kjer ogroža preživetje kmetov, sploh pa otrok.

Bivanje in prisotnost volka v našem okolju je bila od nekdaj. problem nastane, ker jih je preveč. Nimajo dovolj hrane in posledično delajo škodo. Če bi pustili naravi, da sama uravnava število živali, ne bi bilo večjih problemov z volkovi. Po mojem mnenju se človek preveč vtika v naravo in s tem povzroča škodo in velike stroške.

Moti me govorjenje "na pamet" o številu zveri pri nas, pa tudi koliko jih po mnenju stroke "prenesemo". Kar sem zaščitnih ukrepov videl, niso vredni imena.

Upoštevati ovčjerejce v celoti, preprečiti krivolov, mrhovišča?

Odnos prebivalstva do volka bi morali začeti že pri vzgoji otrok! Stik človeka in narave se vse bolj oddaljuje in ni širšega zavedanja da smo ljudje odvisni in hkrati del narave- Pozdravljam informiranje in predavanja o volku pri nas.

Mogoče bi bilo dobro, če bi državljani dobili kakšno kratko zloženko z osnovnimi informacijami o divjih zvereh v Sloveniji. Morda ne nujno domov (če bi to preveč stalo), a da bi bile te zloženke dostopne na pomembnih točkah, kot so sedeži občin, upravnih enot, zdravstveni domovi, knjižnice, šole...

Menim, da bi morali lovci, gozdarji in biologi v sodelovanju ustvariti pogoje, da bi se volk zadrževal v predelih Slovenije, kjer je vedno bil in v takem številu, da ne bi ogrožal pašnih živali. To je verjetno mogoče, če bi bilo sodelovanje dovolj kooperativno.

Volk zaradi mene lahko jutri izumre. Meni osebno nič ne koristi, škoda mi pa tudi ne povzroča. Volk lahko živi pri nas, samo pogoj je, da se hrani z divjačno, ne pa z drobnico naših kmetov. Če volka ne bo, ne bo sveta hudič vzel. Tudi ko so izumrli dinozavri ni bilo konec sveta. Skoraj pa. Populacija zveri mora biti uravnavana na podlagi mnenj in raziskav strokovnjakov in znanstvenih delavcev, nikakor pa ne laikov in kmečkega lobija. "Le čevlje sodi naj kopitar".

Moje mnenje je, da je preveč zveri, da naredijo preveliko škodo našim kmetom. Kmetje pa naj zaščitijo pašnike. Škodo, ki je bila storjena naj bo povrnjena v celoti! Pa lep pozdrav in srečno v letu 2020.

Uvesti nazaj mrhovišča. Tako zadržujemo zveri daleč v gozdu, tako kot je bilo nekoč.

Živim na podeželju, kjer se veliko znancev ukvarja s kmetijstvom in živinorejo. V letošnjem letu se je število napadov na domače živali zelo povečalo, kljub temu da so v okolju že od nekdaj prisotne vse tri zveri. Domačini smo opazili tudi upad števila srn in jelenjadi. Volk je po znanih študijah v tujini, žival ki se zna učiti od svojih vrstnikov, kar pomeni, da če en volk tropu začne napadati domače živali, je velika verjetnost, da bodo to delali tudi njegovi sorodniki. Tak trop volkov bi bilo potrebno odstraniti iz okolja, saj se bo to znanje prenašalo v nove rodove in nove volčje trope.

Po mojem mnenju so zveri v Sloveniji zaželjene in morajo biti prisotne, vendar v zelo omejenem številu. To pa je umetno težko uravnavati, predvsem zaradi togosti državnega aparata. Več pooblastil bi morali imeti lovci, potrebna pa bi bila osveščenost, dvig kulture, znanja in vedenja. Kmete je potrebno, predvsem na (nerazumljivo) območjih ščititi, saj prav ti veliko pripomorejo k pestrosti habitatov, razvoju turizma, poseljenosti...

Pri volku mi je odvraten njegov način lova in ubijanja. po drugi strani pa mora volk, če ga že imamo, preživeti. Če je življenjski prostor majhen in prenaseljen, volk prihaja v konflikte z ljudmi. Išče seveda najlažji dostop do hrane, poleg tega pa dostikrat pobije več živali, kot jih je zmožen pojesti.

Kdor podpira volkove, naj jih ima doma - v Ljubljani!

Nisem najbolj kompetentna oseba za to anketo, saj nimam nikakršnega stika z obravnavano tematiko.

Prosim, da rezultate te ankete predstavite relevantne.

Nimam nič proti volkom, samo so določeni predeli, kjer volk in človek ne moreta sobivati. Pravo število in prava lokacija je ključ do uspeha, ne pa politično odločanje.

Menim, da je absurdno, da se o tej problematiki anketira prebivalstvo, ki ne živi na konfliktnih območjih, se ne ukvarja z živinorejo, ne trpi škode in ne živi v nevarnosti. Volk je krvoločna zver in ubija nad življenjskimi potrebami, česar za rise in medvede ne moremo reči! Volk ne sodi v relativno gosto naseljeno Slovenijo!

Število odstrelav naj določijo ministrstva pristojna za to področje in seveda lovska zveza - lovci.

Kmetje naj si bolje zaščitijo svoje pašnike in drobnico. Volk je v naravi potreben za naravno selekcijo srnjadi in jelenjadi. Tudi srnjad in jelenjad se ne smeta preveč razmnožiti,

Čeprav to ni v zvezi z raziskavo, želim vam in vsem sodelujočim v raziskavi, zdravo, zadovoljno in srečno 2020! Ljudem in volkom pa sobivanje, ki bo sprejemljivo za ene in druge.

Sem odgovoril namesto hčerke, ki jo zadeva ne zanima in jo ne pozna. Sem lovec v sredogorju že 40 let.

Volka se že od nekdaj demonizira, včasih je to počela cerkev, dandanes pa si s sovraštvom do volka in podpihovanjem le tega skozi medije razne politične stranke nabirajo glasove. Sam čakam na dan ko bo narava/planet in vse živali na njem, dobila prednost pred kapitalom.

Dvomim, da bo izid ankete kakorkoli vplival na zavest ljudi in njihov odnos do volka v naravi. Slovensko podeželje je še vedno prepolno neizobraženih, (neberljivo), jeznih ljudi, ki jim ni mar za živali v gozdu, kakor tudi za lastne živali.

Menim, da bi volka morali držati v strnjениh gozdovih (rezervatih), ter ne dovoliti širjenja v urbano okolje, kjer bo tako volk kot medved vedno kamen spotike. Slovenija je namreč premajhna, da bi postala rezervat ali park za te zveri.

Prepričan sem, da državljani, ki se jih tema dotika ne želijo izumrtje volka. Potreben je človekov nadzor nad populacijo, saj je za volka Slovenija pregosto naseljena in več tropov sigurno ne more sobivati z človekom in domačimi živali.

Odstrel volka povezati na 100 komadov letno, odstrel medveda povečati na 400 komadov letno, če to ni možno, pa je potrebno zmanjšati število prebivalcev v Sloveniji.

Kmetom bi morali takoj povrniti škodo.

Rdeča kapica.

Volk sodi v naravo, v gozdove. Populacija ne sme presegati količine, katera se preživlja v gozdovih, odmaknjena od pašnikov domačih živali.

Upoštevanje strokovnjakov iz tujine in Slovenije, ki preučujejo in opazujejo naravo volkov in njihovo obnašanje. Upoštevati njihove ugotovitve iz preučevanj. Na primer predvajanje zvočnih glasov tropa volkov, naj bi odvrčal trop od določenega območja, kjer se predvaja zvoke... Da se take študije in ugotovitve prenese v prakso.

Število volkov in medvedov v Sloveniji nedvomno narašča neposredno zaradi človekovega vpliva, saj jim s svojo dejavnostjo (živinorejo, čebelarstvom itd.) zagotavljamo lahko dostopen vir hrane in tako višjo stopnjo reprodukcije. Dejstvo je, da bi bilo brez teh dejavnosti njihovo število na ozemlju Slovenije manjše, saj bi bili prisiljeni obvladovati večje areale za zadostitev svojih energetskih potreb. Zato se strinjam z načrtnim odstrelom volkov (seveda ne vsepovprek, temveč v skladu z napotki strokovnjakov, tako da se ohranja ustrezna starostna in spolna struktura populacij ipd.), saj rast njihovega števila nedvomno povzroča ogromno gmotno škodo živinorejcem, državne odškodnine zanjo pa so sramotno nizke. Poleg tega bi se moralo pri odločanju o odstrelu upoštevati zgolj in samo strokovnjake s tega področja (biologe, gozdarje, veterinarje), saj smo v zadnjem obdobju priča raznim shodom "zaščitnikov živali", ki zaustavljajo postopke odstrela zgolj na podlagi nepoznavanja dejanskih okoliščin in načina življenja velikih zveri, s sklicevanjem na sočutje in ljubezen do živali. Skratka, moj odnos do velikih zveri še zdaleč ni odklonilen, moti pa me, da se postopki glede odstrela tako zelo vlečejo zaradi upoštevanja omenjenih aktivistov.

Vse pohvale za visoko kvaliteto anketnega vprašalnika. Navdušena sem nad anketo in skrbjo za populacijo volka. Upam da bo moje mnenje pomagalo pri odločitvah glede upravljanja z volkom.

Ukrenite nekaj, da se bomo lahko brez skrbi sprehajali in nabirali gobe po gozdovih.

Volka je potrebno zaščititi v kontroliranem številu.

Prepovejte ubijanje jelenjadi in srnjadi. Tako bo imel volk dovolj hrane za preživetje.

Veliko lepše je v gozdovih in planinah videti domače živali žive, kot pa raztrgane. Ljudje so se preživljali z mesom teh živali ne pa od volkov. V mestu živite blaginjo, kaj pa na deželi.

Na področju SV dela Bele Krajine ni volkov pred letom 1900 pa so bili prisotni.

Menim da človek s svojimi dejanji posega v življenjski prostor volka in ne obratno.

Ta tematika se je preveč spolitizirala oziroma se z njo ukvarjajo "kvazi strokovnjaki". Kdor pa dejansko živi z naravo in od narave, pa pri tem nima besede.

Predlagam odstrel vseh volkov in zmanjšanje medvedov.

Ko se vaš otrok sreča z napadom volka, se stališče do ohranjanja volka spremeni. Če zagovarjate varstvo volka, zagovarjate napad volkov na podeželske otroke, ali pa o volku nimate pojma, četudi ste 15x doktor znanosti. Svoboda volkom dokler ti ne omejujejo moje svobode. Ta stopnja je mimo, ko priporočajo, da ne smem zvečer več na sprehod v gozd.

Upravljanje z zvermi oz divjadjo prepustite v roke lovcem, saj le ti znajo upravljati s številom živali, da celoten ekosistem funkcionira. V nasprotnem primeru se bo ekosistem sesul!

Sem lovec, rejec domačih živali (drobnica) in sem za to, da volk živi samo na področju notranjske, kočevske, kot je že bilo, v strogo kontroliranem številu! Živim na S. primorskem.

Volkove je težko iztrebiti, enako močno zmanjšati populacijo medvedov.

Hvala, ker vas zanima naše nestrokovno mnenje. Uspešno delo želim!

Ne dolgo nazaj sem prebrala knjigo modrost volkov. Če je res, kar avtorica v njej piše, potem ubijanje (odstrel) volkov, nikakor ni rešitev. Si pa vedno zastavljam ob takih tematikah še eno vprašanje - ker sem mestni človek, sem seveda za ohranjanje volkov. Ali bi bila tudi, če bi bila rejec drobnice in bi se volkovi sprehajali okoli mojega doma in mojih otrok???

Država naj volka ali medveda ogradi, saj ima dosti gozdov.

Hvala!

Volk je zelo pomemben za našo naravo. V kolikor bi se preveč razmnožil podpiram odstrel, drugače pa ni potrebe. Volk je plenilec in ko zadiši ovčka...

Skrbno in precej natančno pripravljen vprašalnik. Čestitam za delo vsem sodelujočim! So pa tudi preveč dvoumna vprašanja oz. stavki. Vse dobro!

Sem mnenja, da bi pristojne institucije morale bolj upoštevati strokovno javnost kot pa da politiko odstrela zveri kroji ulica in par prenapetežev.

Želim si, da bi lahko v prihodnosti človek in žival imela možnost sobivanja in si delila skupni prostor, brez vmešavanja politike in določenih ljudi, ki za to niso odgovorni. Hvala, bilo mi je v veselje izpolniti anketo in močno upam, da bodo živali imele kaj od tega.

Volkov je preveč - zamika ravnovesje v naravi. Z zaščito in zato lovom v tropih - pa je to ravnotežje popolnoma uničeno! Zaščititi je potrebno najprej ljudi in življenja, pa kmeta. Za lovce pa zaradi trofej itak niso zanimivi - zato je rešitev nič (nisem znala prebrat konca in par besed vmes)

Volk je pojedel babico.

Hvala.

Večje odškodnine vsem, ki jim zveri povzročijo škodo. Plačniki odškodnine Ministerstvo za kmetijstvo, Zavod za gozdove, Lovska zveza, Očina na katere področju so zveri, zavarovalnice, država.

Do sedaj z to problematiko nisem bil obveščen.

Od države vse prepočasna reakcija na trenutne primere, zato pa pride do kršitve zakonov!!

Pri pripravi zakonodaje o odstrelu je potrebno predvsem prisluhniti lovcem in gozdarjem, ki imajo najbolj pregled nad dogajanjem v gozdu. Ljudje (lokalno prebivalstvo) je potrebno zaščititi pred napadi divjih zveri.

Verjetno ni možno v naravi: - koza cela, volk sit!

Želela bi si, da se ljudje nebi tako agresivno vpletali v ekosistem. Kmetje naj bolj zaščitijo drobnico in živino. Ne razumem potrebe po poseganju v naravo. Če bi v naravi iskali hierarhijo, bi na vrhu piramide morali postaviti zeleno algo, ki proizvede 80% kisika in omogoča, da planet naseljujejo tako ljudje, kot živali. Absolutno proti odstrelu zveri v RS!!!

Volka ne rabimo, ker povzroča preveč škode.

Živim na podeželju in se ukvarjam z govedorejo. Na našem področju se pojavljajo tropi volkov. Pred letom so nam napadli na pašniku mlada teleta, škoda ni bila povrnjena. Se ne strinjam, da živi v Sloveniji tolikšno število volkov.

20 let sem živela v gozdu na samem. Volka sem pogosto videla. Medved je rjovel nekega jutra, tik ob mojem domu, potem pa je bilo moje svobode konec. Od takrat me je bilo strah. Bila sem del narave, odšla sem med človeške zveri. Vsaka žival je boljša od nas ljudi. Medvedov je vsekakor preveč.

Predvsem bi bilo moje mnenje, da se bolj upošteva oškodovance, lovce, gozdarje, deloma tudi pohodnike!

Predlagam, da se vsi skupaj odselimo, našo lepo Slovenijo pa prepustimo volkovom, medvedom, OSLOM in ostalim zverem. Glede na mnenje večine naroda, bi zveri veliko lepše skrbele za urejeno krajino. Kmetovat se itak nikomer več ne izplača.

Volkovi na naši Bloški planoti nam povzročajo veliko škode (dvema sosedoma na pašniku poškodovali konje - žrebičke). Sama veliko kolesarim, a v letošnjem letu sem se bala iti od doma, saj so volkovi in medvedi stalni spremljevalci. Celo na njivo si ne upam peš ali s kolesom.

Spoštovani! Tudi v "Rdeči Kapici" in "Volku in 7 kozličkov" volk ni bil ravno prijazen! Tisti, ki teh pravljic niso brali ali pa jih ne razumejo, danes branijo nekaj o čemer nimajo pojma! Stroka je tista, ki naj odloča!!

Opažam, da je veliko pašnikov popolnoma neprimerno ograjenih. Pri nekaterih sem videla tudi največ 60 cm ograje. Ko pa se zgodi napad nastane vik in kril. Odškodnine pa ne bi dajala, ampak sredstva za nakup električnih pastirjev in ograj delanih po predpisih.

Vsak naj naredi tisto kar je prav in naj spoštuje naravo in njene zakonitosti!

Volk je po naravi zver, ki si je človek ne more podrediti, zato je raje ubije!!!

Bolj ekološko je uporabiti ankete v elektronski obliki, ker je manj obremenjujoče za okolje.

Sprašujete samo o volku, kaj pa medved, šakala je treba pospraviti ta ni avtohtona žival. Veliko škodo naredijo vrane, srake, šoje pri gnezdenju ptičkov, sadovnjakih, vinogradnikih, koruzi, tudi vrabce smo nekoč preganjali.

Meni dela škodo medved, sem 200% prepričan, da je potrebno urediti zakonodajo in primerne odstrele. Volkove je potrebno enako nadzorovati in primerno ukrepati.

Ukinite odstrel in plačevanje odškodnine in raje prisilite, da kmetje in rejci poskrbijo za varnost svojih živali. Odgovornost za živali pade najprej na rejca - delite kazni za slabo zaščito/ravnanje z živalmi in ne plačujte odškodnin v kolikor si rejci ne zaščitijo živali, za katere so odgovorni.

Srečno v 2020. Veliko uspeha pri izvajanju projekta ter nadaljnjih projektov.

Dokler se človek ni vmešal v zakonitosti narave, ni bilo problemov. Sedaj pa kar je. Vsak naj poskrbi za svoje živali, otroke itd... pa ne bodo zveri nikomur nevarne. Srnjad naj bo za zveri, ne pa za lovce in gasilske veselice!

Gozdne površine se iz leta v leto povečujejo in s tem tudi življenjski prostor živali in število, zato so potrebni večji odstrelji da ni ogroženo kmetijstvo (koliko ga še je) in varnost ljudi. Rešitve - TAKOJ!

Anketa bi bila lahko poslana preko e-pošte ali dostopna na internetu, da bi se izognili porabi papirja in stroškov pošte.

Zveri je v Sloveniji glede na velikost preveč! Odškodnine so premajhne in se dobijo počasi!

Zaradi neustreznega upravljanja z volkom in tudi drugimi velikimi zvermi se je njihovo število v zadnjih letih drastično povečalo. V mojem okolju se z njimi srečujem skoraj vsakodnevno kar se prej ni dogajalo. Zaradi tega tudi prihaja do konfliktov z prebivalci. Če volkovi podnevi prihajajo v naselja, ni najbolj prijetno niti normalno.

Krčenje habitata? Onemogočena migracija zaradi avtocestnega križa (ni zelenih mostov).

Menim, da je anketni vprašalnik o volkovih pomemben, saj verjetno dobite pomembno mnenje naključnih prebivalcev in s tem dokažete, da določeni mediji prikazujejo volka kot "grozno divjo žival", čeprav to ne drži.

Volkove je treba s hrano speljati v gozdove, kjer ne bodo ogrožali domačih živali in ljudi.

Zaradi velike zaraščenosti kmetijskih površin se jim povečuje življenjski prostor.

Res je da zadnje čase volk dela škodo v kmetijstvu. Volka je v Sloveniji pomembno ohraniti za vse generacije v prihodnosti. Tudi vaša anketa in preudaren pristop zagotovo bo pripomogla ravnovesju med človekom in volkom. Moramo priznati, da je volk bil prisoten sleherni otroški sobi v pravljici "Volk in Rdeča kapica". Ohranimo volka!

Volk ima pomembno vlogo v našem življenjskem sobivanju. Vsak se bori za svoj obstoj. Če so življenjski pogoji za obstoj neke vrste zagotovljeni je težav manj in nadzor je lažji. V življenjskem prostoru je pomembno ravnovesje.

Sigurno je potrebno volka zaščititi. Prosto rejo je potrebno ustrezno zaščititi, tudi s finančno pomočjo države (el. mreža, pastirski psi), nezakonit odstrel volka pa finančno kaznovati.

Vse konfliktno situacije med ljudmi in živalmi se bi dalo zmanjšati z ozaveščanjem ljudi - ciljnih skupin živinorejci... Seveda bi morale biti primerne odškodnine ob škodi na drobnici in subvencije pri pašnih ograjah...

Smatram, da volkovi imajo prostor v naših gozdovih, vendar omejeno število, Zavedati se moramo, da veliko kmetov se preživlja z živinorejo on je zanje to velikega pomena, škoda za kruto smrt domačih živali je za rejca materialna in duševna škoda.

Volk da, vendar ne sme ogrožati ljudi in pretirano posegati (masakri) na pašno živino.

Vsak naj poskrbi za svojo lastnino, pa bodo vsi problemi rešeni! Ne more kmet delati dvometrske ograje. Če mi krave uidejo na sosedov zelnik moram plačati škodo. Volkovi so kmetom zagrenili življenje. Ko grem zjutraj na pašnik pa vedno v strahu, če je vse v redu. STROKA JE ZAMOČILA!!!

Imeli smo obisk volka ob 9 uri dopoldne pri stanovanjski hiši ob gugalnici za otroke! Obisk volka dokumentiran (foto)!

Več takih vprašalnikov, ki nam popestrijo dopoldneve! Hvala da ste mi omogočili sodelovanje!

Po koncu ankete bi se spodobilo, da vsem, ki ste jim poslali anketo, tudi pošljete rezultate ankete. Vsaj jaz to pričakujem!

Mislím, da ljudje, ki ne živijo na pravih območjih z zvermi, nimajo predstavítve o njih. Samo imam živali zelo rada in nisem zato, da se jih kar postreli. Naj se jim izbere pravo območje, kjer bi v miru živele.

Rejci ne smejo rediti več kot jim je treba... Izključno zaradi lenobe in neumnosti - sicer jih pa požrešnost tako pravočasno spravi na oni svet.

Odškodnine naj bodo primerljive tržni vrednosti. Zaslužíjo si jih kmetje z ustrezno zaščíto, ta pa bi lahko bila subvencionirana na ogroženih območjih. Mnenje stroke mora biti edino, ki se upošteva! Stroka pa naj vzame v vednost mnenja kmetov in drugih ljudi.

V našem lokalnem okolju ni bilo nikoli v zadnjih 60. letih volka ali risa, medved pa je bil prehoden. Smatram, da je potrebno zveri ohranjati v primerni številčnosti, kjer so pogoji za to in kjer je možno sobivanje vseh akterjev. Potrebno pa je tudi določiti jasna merila ter ukrepe in jih tudi izvajati. Upoštevati stroko in lokalne izkušnje.

Predvsem hitrejše reševanje problematike o odstrelíh.

Moje mnenje je, da volkovi, medvedi in risi morajo biti prisotni, vendar v številu, ki ne ogroža ljudi in domačih živali. Predvsem pa, da ni ljudi strah za življenje in premoženje. Sedaj je tako, da se volk in medved prosto gibljeta, človek pa se več ne more, ker ne veš kdaj te bo napadla kakšna izmed teh zveri.

Hvala za naključno izbiro, da lahko tudi mi odločamo oz pripomoremo k obstanku volkov.

Na ministrstvu začnite delati. Vaša neodzivnost je pripeljala do tja, kjer trenutno smo!

Žal so živali bolj zaščítene od ljudi! Zaščítite kmete in (neberljivo), da bi bili samozadostni in se oskrbovali vsi v naši domovini (in ne iz uvoza).

Rejci pašnih živali se strmo zmanjšajo. Kobarid, Bovec, Kočevje in drugje.

Človek je največji sovražnik narave predvsem živali, ki jih ne razumejo! Čuvajte naravo in živali! Moje najlepše novoletno darilo. Vse dobro in pogum!

Uporabljati bi se moral ultrazvok (naselbine - robovi), nazaj uvesti mrhovišča, tudi proti volji EU, Elektromagnetne rešitve zaščíte, droni za nadzor populacije volka, povečanje števila narodnih parkov, pomoč rejcem-subvencije, ter tehnično svetovanje za zaščítne sisteme, predvsem pa zdrava pamet, razum in sočutje!

Volk je v lasti države in ona gospodari s populacijo, zato naj bo volk v državnih gozdovih. Na privatnih zemljiščih volk nima kaj iskati. Če že mora, naj bo v ogradi volk ne pa domača pašna žival. Če se to ne bo upoštevalo bomo kmetje primorani vzeti stvari v svoje roke - razmislite. Lep pozdrav.

Vprašalnik je oblikovno lepo zastavljen, verjetno tudi vsebinsko...zato sem se odločil sodelovati, sicer običajno ne...LP

Volkovi ubijajo nagonsko, več kot potrebujejo za prehrano. Aktivisti za zaščíto živali naj plačajo zaščíto, ali naj bodo tiho. 1x tedensko sem na Gorjancih, sam. Trenutno so volkovi na hrvaški strani Gorjancev. Če bom ogrožen, bom nehal hoditi na pohode, ali pa se bom zaščítíl.

Glede naselitve volkov, medvedov ali risov v Slovenskem prostoru bi imel takšno mnenje, da bi bilo potem precej manj varno hoditi po gozdovih. Posebno v zimskem času, ko je bolj samotno v gozdu.

Poleti bi se živali skrivale in bežale pred turisti, ki jih je povsod polno. Zato bi dal oceno: 30% za, 70% proti.

Menim, da anketna vprašanja niso najboljše razumljiva glede na stanje z zvermi. Te zveri so že od nekdaj živele pri nas in menim, da človek preveč posega v njihov življenjski prostor.

Ne strinjam se, da o tem odločamo ljudje, ki nimamo kontakta z volkom. Na našem področju največjo škodo in strah povzročajo divji prašiči, ker so že na plažah slovenskega morja. Na obali nikoli ni bilo divjih prašičev.

Za ubite živali od zveri volk medved naj država škodo plača dve leti. S tem bi prišel oškodovanec nazaj na svoje število živali. Za divje prašiče in jelenjad o povzročeni škodi bi morala biti škoda povrnjena oškodovancu.

Ščitim, pomagam in hranim vse živali živeče v naravi, predvsem ptice...Pomagajmo ubogim živalim...in pazimo na naravo...Dosti vprašanj in predlogov imam glede živali živečih v naravi. 1) Pomagajmo jim s srcem in hrano 2) Pazimo na naravo 3) Naj pohlep in sovraštvo do živali prekine zakon za zaščito živali z dekretom! Naj ne prevlada pohlep po zaslužku z ubogimi živalmi! Vedno na strani živali in narave!

Živali (zveri) naj se ne umetno vrača v ozemlje, ker če so neuspešni-nezmožni na prilagoditve, je potem vso gospodarstvo mora obstati, da se bodo oni lahko gibali. Preveč se živali ščiti in nekatera društva izrabljajo te zveri za izvedbo njihovih lastnih ciljev (naravovarstveniki so preveč ortodoksni, fanatični in se mora cela civilizacija umakniti, da bodo imeli dovolj prostora, mislim, da ima človek tukaj prednost. Živali se znajo prilagoditi na razmere. Na ta način država onemogoča državljanem, da daje ekskluzivne prednosti živalim pred človekom. Živali so jim bolj pomembne kot ljudje.)

Zmanjšajte število volkov, ker jih je preveč za njegovo naravno okolje. Redno in hitro (takoj) izplačujte odškodnine po škodi.

Zaradi videza verodostojnosti bi morali naravovarstveniki in aktivisti več delovati med prebivalci podeželja, kar pa je zagotovo težka naloga (iracionalni in čustveni pristop le-teh do volkov).

Zaščitite ljudi, aktiviste za pravico živali pa pošljite na pašnike in naj se prepričajo s stanjem.

Moje mnenje glede nastale situacije je, da morajo rejci umakniti pašnike z roba gozda (na zapuščenih in odmaknjenih pašnikih) in z gozdnih jas, ki so oddaljeni od naselij.

Verjetno ne boste prečitali moje pripombe ampak vseeno bom napisal, kar me precej boli. Kmetje, ki se zelo trudijo za svoj vsakdanji kruh so najbolj prizadeti, kajti volkovi in šakali tega ne upoštevajo. Pridejo, pokoljejo in kmetov celoletni kruh je uničen. Mislim, da v Ljubljani tega ne vidijo oziroma s temi pokoli niso prizadeti, kar je za kmeta zelo hudo, ko bodo kmetije spet samevale, kot je že bilo. Storite nekaj pametnega tudi za kmetov trud - kruh.

Dejstvo je, da o odstreljih in ostalih stvareh prevečkrat odločajo pisarniške riti, ki niti približno ne vedo, kako je ljudem, ki zaradi volkov izgubijo svoje živali in s tem posledično svoj kruh. Predlagam, da zamenjajo en teden z živinorejci, pa bodo sigurno na vso nastalo situacijo gledali drugače!

Naravo in divje živali je potrebno spoštovati in primerno urediti sobivanje z njimi. Strinjam se z odškodninami za prizadete živinorejce in tudi s pametnimi ukrepi, ki na sočuten način urejajo to sobivanje.

Podpiram takšne raziskave; sobivanje človeka z živalmi v naravi je nujno, predvsem pa človekov odnos do narave z varovanjem vsega živega za sožitje in preživetje Zemlje za prihodnje rodove. Volk je praprednik človekovih prijateljev psov.

Človek je vsiljivec v življenjski prostor prostoživečih živali. Hočemo si vse podrediti. Kapital in pohlep bo uničil ta planet. Sem velik zagovornik pravic prostoživečih živali. LP.

Mislim, da bi morali na določenih krajih poostriti varstvo zaradi ljudi in drobnice. Pa lep pozdrav in srečo v 2020

Število je odvisno od okolice in preživetja števila živali brez povzročanja škode. Čuvajmo naše naravno bogastvo, ker večina v Evropi tega nima.

Za volkove in ostale živali bi mogli narediti posebne rezervate in jih čipirati kot v nekaterih državah in ne bi bilo nobenih težav in bi bile zaščitene.

Premalo upoštevate kmečko logiko. Zavedati se morate, da kmetijstvo nas vse preživlja. Volkov je preveč. Omejiti ga, država naj volka zagradi v državnih gozdovih.

Če hočemo omejiti število zveri v naravnem okolju, jim je potrebno zmanjšati življenjski prostor. Življenjski prostor se z zaraščanjem približuje naseljem, s tem pa tudi divje živali in zveri zahajajo v naselja, vrtove in kmetijske površine. Število zveri in ostale divjadi bi narava in naravni procesi sami uravnali, če ljudje zmanjšajo življenjski prostor.

Populaciji divjih zveri na Slovenskem sem naklonjena toliko časa dokler je uravnotežena v svojem naravnem okolju: v gozdovih. Zato bo potrebno veliko naporov vložiti v to kako divje zveri zadržati v njihovem okolju in kako jih številčno uravnati. Divje zveri ne sodijo v urbana naselja in podpiram njihovo preganjanja z njih.

Vprašalnik je sestavljen tako, da ob premajhni pozornosti lahko nehote izbereš odgovor, ki je ravno nasproten tvojemu mnenju. Nekatera vprašanja sem prepoznala kot provokativna.

Razlog, da je zveri na našem ozemlju, predvsem na Dolenjskem in Notranjskem preveč, je ta, da imajo posamezniki velik dobiček od njih. Lov (danes pa tudi fotolov) je bil vedno eden najljubših športov oz. rekreacija aristokratov, ki pa se niso in se ne ozirajo na preproste ljudi!

Naj ankete prinesejo kakšno politično rešitev za uporabo v praksi. Kaj pa kakšne dobre prakse iz tujine?

Po mojem mnenju ljudje premalo poznamo zveri in ne razumemo, da iščejo hrano npr. volk, da pa hodijo po vaseh smo krivi sami saj smo ukinili mrhovišča.

Na splošno nismo sovražno nastrojeni proti medvedom, volkom in ostalim divjim zverem. Dokler je bilo število njih primerno za našo okolico in le-ti niso prihajali na naše dvorišče. Če pa je njihovo število tako naraslo, da se morajo ena pred drugo umikati ven iz gozda (v naselja, na naše pašnike), takrat pa je potrebno njihovo število zmanjšati, da ne ogrožalo ljudi in njihove domače živali, Kmetje imajo s tem precej več dela, stroškov in skrbi. Škoda je bila pri sosedu - domače živali smo bili zaradi napadov volkov primorani vsako noč zapirati v hlev. Tako smo imeli zaradi tega veliko več dela!

Reja drobnice pomembni prispeva k ohranjanju podeželja, predvsem hribovitega, zato menim, da je potrebno prisluhniti rejcem. Divje živali se zelo približujejo bivališčem, bolj kot 20-25 let nazaj. Težko je kaj pridelati na njivah, če ti divje živali (kljub temu, da imajo njive ograjo) pojedjo pridelek. Občutek imam, da je divjih živali vsako leto več. Živali imam rada, vendar če stalno povzročajo škodo, niso več tako prijetne in ti gredo na živce.

V mojih šolskih letih sta bila volk in medved eksotika, pa ni bilo nobenega eko ali bio neravnovesja. Zato FAMA o ogroženosti ravnovesja ne drži. TČ -17: je zavajajoča. Škoda jelenjadi ali zveri nista primerljivi; pri slednji obstaja tudi ogroženost ljudi. Močno povečano število obeh zveri, da slutiti o namerni spodbudi. Slovenija je premajhna, da bi bila EU ZOO.

Sodelujočim bi lahko razdelili vložke o dejstvih po katerih sprašujete. Verjetno bi bilo dobro, da bi jih dobili po oddani anketi.

Divje živali naj živijo v njihovem življenjskem prostoru, zato naj poskrbi država in lovci ne pa naravovarstveniki iz velikih mest ker so tam varni in jim ne povzročijo škode.

Živali so bile že pred nami in so pomemben vir ekosistema. Človek pa je posegel v njihovo domovanje. Živali so med seboj delale selekcijo.

Volkova prisotnost na slovenskem okolju mora bit. Toda bi država morala poskrbeti za višji odstrel ter lovcem dodeliti (ne znam prebrat) ustrezni ukrepanje nastalemu problemu. Težava ni v prisotnosti volka toda je v številu primerkov na slovenskem.

Vesela sem, da se na tej tematiki dela. Z vprašanji nisem mogla poudariti: moje mnenje je, da bi se moral o večjih zvereh odločati ljudje, ki so dovolj izobraženi in hkrati v stiku s statistikami o številu vrste. Seveda pa bi morali imeti v mislih škodo, ki jo vsaka divjad naredi. Verjetno bi bila rešitev uvedba nazaj krmilnic za zveri, ki jih je EU ukinila.

V našem kraju največ škode povzroča neustavljiva jelenjad!?!?

Omenjeno problematiko naj ureja stroka. V primeru ogroženosti ljudi obvezno odstrel volka v lokalnem okolju. Izobraziti rejce drobnice, ki naj bodo upravičeni do odškodnine, ko opravijo obvezno udeležbo na seminarju, ki ga pripravi stroka.

Vaša vprašanja in predlagani odgovori so nesmiselni in nanje ni mogoče realno odgovoriti. Osebno nimam nič proti omenjenim in drugim zverem. Moje mnenje pa je sledeče. Če je lastnik zveri in divjadi država naj za njihovo varnost in škodo, ki jo povzročajo na drugi lastnini, tudi odgovarja oziroma naj jo ustrezno tržno tudi izplača. Nujno bi bilo življenjski prostor zveri omejiti na neposeljena oz. redko poseljena območja kjer je lahko škodljivo delovanje minimalno. Drugače pa če zveri tako zagovarjajo, zakaj so pa potem volkovi, medvedi in druge zveri v živalskih vrtovih pod ograjo. Spustite jih ven, pa bodo sobivale z vsemi meščani.

Jaz imam prijavljeno začasno bivališče v tujini ter ne spremljam slovenskih medijev. "Naravovarstveniki" je presplošno. Biologu Roku Rozmanu bi zaupal, Leonardu DiCapriu pa težje.

Priporočam branje knjige Modrost volkov. Veliko se lahko naučimo iz nje.

Volk je bil vedno prisoten na našem območju, vendar ni povzročal nobenih težav. Lepo pozdravljeni!

Volkove spraviti v gozdove (velike) stran s podeželja in kmetijsko pašnih področij. Rejcem drobnice in ostalih živali nuditi brezplačna sredstva za zaščito pred volkovi (ograje električni pastirji itd) in primerno odškodnino za pokol le teh ne pa še s tem spravljat rejca v obup da odneha z rejo zaradi pisarniških birokratov ki to odločajo.

Če bi bila mrhovišča na določenih krajih v gozdovih, kot so bila včasih pred v vstopom v evropsko unijo. Živali nebi tako hodile na podeželje in v vasi.

Volk naj bo na področjih kjer je bil v preteklosti in naj se ne širi na področja kjer ga nikoli ni bilo Upravljanje z volkom? Volk ni stvar za upravljanje, ampak žival.

Naj strokovnjaki ugotovijo koliko divjih živali premore naš teren in gozd (ne lovci in ne kmetje!).

Volkovi so ena najbolj inteligentnih živali v naravi. Imajo pomembno in nenadomestljivo vlogo v našem ekosistemu. Omogočimo mu življenjske pogoje, ki mu pripadajo in se naučimo sobivanja z njimi!

Vsi, ki volka in zveri zelo ščitijo nimajo težav z njim, niti strahu oz. možnosti, da bi ga srečali v domačem okolju. Ni se jim treba bati za varnost njihovih otrok. Če pa se kakšna zver slučajno prikaže v bližini centra mest, ali pa na obrobju, pa je cela panika. Zanima me kako bi reagirali, če bi bili v nevarnosti njihovi otroci oz. bi bili priča pokolu svoje živine.

Ravno berem knjigo "Modrost volkov". Zelo so mi volkovi všeč!

Želela bi, da ljudje ne bi tako agresivno posegali v naravo, da naravi dopustijo, da se po svoje preoblikuje. Narava sama se prilagaja glede na okoliščine. Vse je v ravnovesju. Enkrat prevladujejo eni za tem že drugi itn. Naravna inteligenca.

Ponovno uvesti mrhovišča, ker žival gre tja po hrano, kjer jo lažje dobi. Boljše sodelovanje z lovci, biologi, rejci, gozdarji.

Zanima me, zakaj pošiljate take vprašalnike osebam, ki so starejše (97 let!) in živijo v urbanem okolju. Upam, da ste vprašalnike enakomerno porazdelili po Sloveniji.

Kdor je fanatičen nasprotnik odstrela volkov, naj si jih vzame domov, pa bo prav hitro videl, da to niso živali za domačega ljubljénčka, kot trenutno mislijo. Pa lep pozdrav

Do volkov sem naklonjen, mi niso nevarni, čeprav živim v njihovem domačem okolju. Glede kmetovalcev, ki so deležni kakršnekoli škode glede zveri, bi država morala poskrbeti z realno odškodnino, "žival mora živeti in poskrbeti za svoje nasledstvo", "ljudje pa lahko redimo in ubijamo na tone mesa, pa naj ne bi bili zveri". Dokler nam zveri ne ogrožajo življenj nas in naših otrok, niso prenevarni. Bolj so nam nevarni migranti, medveda sem srečal že večkrat pa se bolj bojim za državne firme. LP

Slovenija je premajhna za tako kvoto zveri: medved, volk, ris.

Nujen odstrel tam kjer povzročajo škodo + sploh jih ne rabimo naj bosta 2 kom v živalskem vrtu za ogled.

Volk, ris in medved (Da) ampak samo določeno število, ki mora biti pod nadzorom!

Medvede, rise in volke je potrebno kot vse ostale gozdne živali omejiti ne pa jih povsem izločiti iz gozda.

Veseli me, da izvajate to raziskavo, saj bo mnenje prebivalcev pripomoglo k (upajmo da) pravi odločitvi.

O škodah se pretirava in uporablja večkrat iste slike mrtvih ovac. Drobnica ni ustrezno zaščitená, odškodnine so višje od vrednosti pobitih živali.

Menim, da volk mora živeti v svojem naravnem okolju - gozd; lastniki pašnikov pa so deloma sami odgovorni za škodo, ki jo povzroči volk, še posebej, če so pašniki blizu gozda.

Več izobraževanja na to temo pri učnih predmetih v osnovni in srednji šoli, najprej pa izobraziti o teh vsebinah učitelje.

Namesto, da bi vzdrževali ohranjanje krajine jo s svojimi dejanji otežujete. Podpirate porast zveri in ogrožate delo rejcev. Če podpirate zveri si z denarjem EU poskrbite za svoje zveri.

Volk v Sloveniji je lahko prisoten (nekaj 10), ki se nadzorovano gibljejo (sledilne ovratnice). Zelo ali popolnoma omejiti število volkov kjer se množično pase drobnica. Dosledno poravnati škodo ob morebitnem napadu velikih zveri tako medveda kot tudi volka.

Odločiti se morate ali želite imeti zveri ali domače živali. Skupaj to ne gre. Volkove in druge zveri je treba zmanjšati, ne pa popolnoma iztrebiti. Za to je potrebno samo malo zdrave pameti. Pa lep pozdrav.

Medveda, volka bi morali zreducirati, ker se prehitro množi, moralo bi biti določeno število za ohranitev teh vrst, ne smemo dovoliti, da jih je vedno več!

Imam žlahto na dolenjskem-notranjskem, kjer so vedno živeli volkovi in ljudje, volkovi tam so se izogibali srečanja človekom in domačimi živalmi - lovci so znali odstraniti neprimerne volka...

Nobena žival ne sme izumreti ampak to ne pomeni, da volkovi lahko prosto gibljejo vsepovsod npr v naseljih in vsepovsod kjer bi lahko bila ogrožena varnost ljudi ali domačih živali.

Mislím, da bi morali pustiti naravo, da se v čim večji meri sama obnavlja (npr tam kjer je populacija večja bi moral biti tudi odstrel srnjadi, jelenjadi... zelo omejen).

Vprašalnik sestavljen tako, da se človek ob izpolnjevanju nehote zmoti, najbrž je namerno sestavljen tako. Sramujte se. Zveri pa naselite v občine, kjer se bodo ljudje na referendumu odločili, da jih želijo, saj medved pa res lahko biva na Golovcu in Rožniku, kajne. Na podeželju jih nočemo. Žalostna država, kjer je zver vrednejša od človeka.

Kakšna vprašanja se zdijo, kot da se delate norca iz ljudi na podeželju. Koliko stane ta projekt?

Menim, da so glavni problem subvencije. Drobnice je preveč oziroma na neustreznih mestih Slovenije, kjer je volk bolj prisoten. Torej ni vse belo, niti črno. Potrebno je najti kompromis, zaščititi volka, prav tako živino, ki pa naj bo tam, kjer je zanje primerno in ni ogrožena. Subvencije pa delajo svoje. Se pravi, problem je politika.

Dokler so bila dovoljena mrhovišča, so se zveri gibale proč od naselij!

Ker imam v familiji lovce (brat, tasta), se pridružujem njihovemu mnenju, da bi bilo precej manj škod po divjadi (volku), če bi pastirji poleg zaščitnih sredstev (ograje, el. pastirji) tudi sami kot pastirji čuvali svoje ovce in govedo skupaj s pastirskimi psi.

Kot vsaka živalska vrsta, ki živi na območju RS je tudi volk pomemben člen v ekosistemu, ki ga moramo po najboljših močeh ohranjati v zdravem ravnotežju. Seveda je poudarek na varnosti, saj gre v primeru volka za zver, ki je sposobna vsega, če je lačna. Lep pozdrav.

Sem mnenja, da velike zveri ne sodijo v okolje, kjer biva človek, zato je potreben zadosten odstrel! Živimo v območju gibanja medveda in na robu območja volka. Nikoli nismo imeli nobenih težav. Človek je tisti, ki posega v prostor živali!

Po zakonu je v EU volk zaščiten in ogrožen. Največji volk je človek in lovec. Lovci nastavljajo divjadi hrano, dokler jim ne zaupa, potem jo ustrelijo. Čebelarji razdirajo čebelnjake kot da jih je medved, da dobijo zavarovalnino, kmetje pa drobnico. Kot po drugih državah naj zgradijo in si kraškega ovčarja ali šarplaninca nabavijo. So izvrstni čuvaji proti volku.

Moje mnenje je: vrniti je treba mrhovišča, zveri se bodo potem hranile tam in ne bodo ogrožale domačih živali in ljudi. Vprašalnik je preveč ponavljajoč z vprašanji. Aktivisti pa mislim, da nimajo pravice odločati, kdo je več vreden (človek ali žival). Sem ljubitelj živali - jih imam doma, a ko me ugrizne, ni več moj prijatelj.

Najbolj so ogroženi rejci drobnice, ki skrbijo za čisto pokrajino, da se ne zarašča, kmetje in prebivalstvo, predvsem šolski otroci zaradi medveda.

Škode bi morale biti izplačano hitro in brez kompliciranja. Morebitne zlorabe naj se ugotavljajo naknadno in ostro kaznujejo. Tudi višine odškodnin so vprašljive: odrasla ovca je vredna morda 30€ v mesu, a je dejanska škoda višja, ker kmet služi z jagenjčki, mlekom... Tako ne izgubi samo ovce, temveč tudi prihodnje zasluge za vsak 1 leto. Večina rejcev ima le malo živali in težko poskrbijo za ustrezno zaščito brez pomoči države. Če se bo kmetom splačalo imeti volkove, jim zanesljivo ne bodo nasprotovali!

Naj se povrnejo odlagališča določene mrhovine! Rejci govedi, drobnice, ki niso kmetje, delajo težave. Kmetije imajo v večini urejena primerna bivališča živali. Prevelike gostote po lovišču! Lovci so slabi varnostniki zveri!! Varna in učinkovita spremljanja zveri v gozdovih.

Vprašalnik vsebuje kup nestrokovnih in zavajajočih vprašanj in sem bila pred resno dilemo ali naj ga zavržem. Glede na to, da gre za eno (neberljivo) vprašanje, ne toliko preživetja slovenskega kmetijstva, kot ohranitve kulturne krajine na slovenskem podeželju, sem se le odločila odgovoriti. Vprašanje 24 je nestrokovno in zavajajoče! Kaj je preteklost? 19., 15. stoletje ali pradavnina? Pred prevlado človeka so bili volkovi povsod. Populacija na območju današnje Ljubljane je bila verjetno močnejša kot na Snežniku.

Menim, da volk ne sodi v naše območje, ker: negativno vpliva (stresno) ob srečanju s človekom; povzroča škodo kmetom; napada in s tem muči srnjad, jelenjad (ni prijetno da ta zver na živo trga in kolje srnjad in jelenjad). Z mojega vidika bi bilo potrebno volka popolnoma iztreti.

Menim, da se o številu populacije dogovarja stroka in ne samo ljubitelji živali v foteljih in ulici. LP

Drobnico in domače živali zveri pobijajo zaradi linije najmanjšega odpora, saj domače živali ne morejo bežati ali se braniti. Zveri imajo dovolj hrane v gozdu.

Treba je najti rešitev za varno pašo drobnice, jo ustrezno zaščititi, verjetno obstajajo načini. Verjetno to ni problem samo v SLO, raziskati je treba kako to učinkovito rešujejo v drugih državah.

V prihodnje bo moja mama Nuša Sušnik, stanujoča na istem naslovu, vesela, če bo vključena v raziskave. V Sloveniji se premalo naredi za zaščito prostoživečih živali in nič za ozaveščanje ljudi o živalih. Ozavestite ljudi o pomembnosti prostoživečih živali za ekosistem.

Kot Slovenija kupuje rise za povečanje populacije, naj ulovi in proda volkove (in medvede) tja, kjer populacije upadajo.

Nič nimam proti zverem, bolj bi se moralo upoštevati mnenje stroke in realne podatke, ne pa upoštevati mnenja ljudi, ki sploh ne živijo v prostoru volka.

Menim, da bi se moralo zavarovati tako volkove, kot rejce drobnice. Verjetno bi pripomoglo tudi to, da bi lovci lahko ponovno postavljali mrhovišča v gozdovih, kjer so volkovi prisotni.

Strokovni izraz "ubijanje" je nedopusten! O uplenitvi naj odločajo lovci in stroka. Štetje divjadi ob polni luni in istem času, po vsej Sloveniji. Stroka naj poroča o strokovnem delu. Mediji naj poročajo o prirastku in številu vrste divjadi.

Brez volka, medveda in risa, slovenski gozd ni gozd.

Volka je treba absolutno zaščititi, ker je že tako ravnanje človeka z naravo za volka uničujoče, posledično pa tudi za človeka. Zaščitite ga!

Informacije, ki jih poročajo mediji, so velikokrat napihnjene in nejasne. Namen je vzbuditi strah pri ljudeh, ki ne vedo dovolj o volkovih v Sloveniji.

Vse živali so živa bitja. Potrebno je spoštovati domače in divje. Človek dela po svoje in največ pripomore k temu, da je ohranjen naravni cikel preživetja vrste divjadi, ali pa ne.

Mi krojimo življenjski prostor velikim zverem, zato ni čudno, da potem napadajo tudi nezavarovano živino, ker nimajo dovolj naravne hrane.

Nekatera vprašanja so totalno zblojena.

Rada imam živali in ni mi všeč, da trpijo. Tudi volkovi ne.

Sem ljubiteljica vseh živali, bi pa vprašala tiste, ki zagovarjajo neodstrel divjih živali, kako se prehranjujejo njihovi mesojedi ljubljenci? Tudi za njihovo hrano umirajo živali. Zanima me tudi, kako bi se počutili če bi po njihovem dvorišču lomstili medved, volk... in jim uničeval vrtove, živali na pašnikih ter plašil ljudi. Brez kmetov bi bili lačni. Naj se borijo za vse živali.

Odstrel ni rešitev!

Volkov je preveč. Na našem polju se ne vidi nobene divjadi. Poškodovane so bile drobnice in osli, pobitih je bilo dosti več kot je bilo pojedenih živali, po čemer sklepam, da je volk objestna žival in je isti kot pes. poskusite v prihodnje vključiti v raziskave tudi vplive medijev in kako populistično vplivajo na obravnavano tematiko.

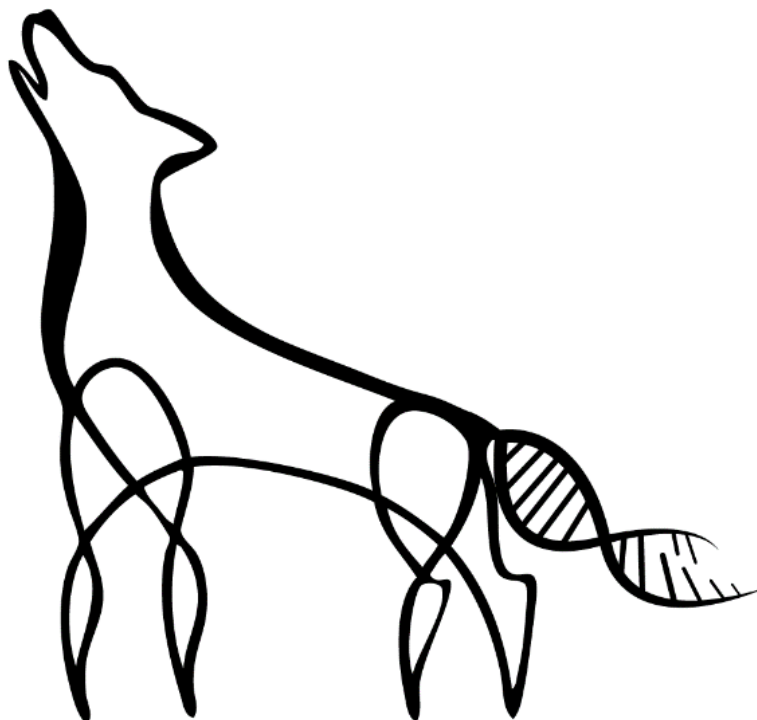
Potrebno je iztrebiti 2/3 volkov.

Rada bi se vam iskreno zahvalila, ker se ukvarjate oz iščete rešitev glede situacije, ki je v zadnjem času prestrašila veliko ljudi in po mojem mnenju tudi neupravičeno naredila veliko pogled na naše zveri tako negativen. Iskrena hvala! želim vam čudovit dan.

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Raziskava odnosa do volka in upravljanja z njim v Sloveniji

ANKETNI VPRAŠALNIK

MONITORING VOLKA
2017-2020

Spoštovani!

Skupaj s partnerji izvajamo projekt imenovan Spremljanje varstvenega stanja volkov v Sloveniji v letih 2017–2020. Namen projekta je spremljanje stanja populacije v Sloveniji za učinkovito upravljanje in varovanje volka. Pomemben del upravljanja je tudi analiza mnenj javnosti na območjih, kjer je volk prisoten in območjih, kjer se le redko pojavlja ali pa ga ni. Sledeči vprašalnik je pomembno orodje za izvedo raziskave mnenj.

Vi in mnogi drugi naključno izbrani odrasli prebivalci Slovenije ste vabljeni k sodelovanju v raziskavi o odnosu javnosti do volka in do upravljanja s populacijo volka v Sloveniji. Prosimo, da čim bolj v celoti odgovorite na vsa vprašanja in nam izpolnjen vprašalnik v priloženi kuverti s plačano poštnino čim prej vrnete.

Vljudno vas prosimo, da podate svoje mnenje o upravljanju z volkom. Vaše mnenje je pomembno in bo pomagalo pri prihodnjih odločitvah glede upravljanja z volkom. Vaše sodelovanje pri izpolnjevanju vprašalnika je popolnoma anonimno, vaši odgovori bodo za namene analize združeni z odgovori drugih. Vaše kontaktne podatke smo pridobili iz Centralnega registra prebivalstva izključno za potrebe raziskave in jih bomo po pošiljanju vprašalnika uničili.

Če imate kakršnakoli vprašanja o raziskavi, me lahko kontaktirate na: 01/ 320 3336 (med delavniki, 10:00–14:00) ali na almajic@gmail.com. Rezultati raziskave bodo objavljeni na spletnih straneh natura2000.si.

Za vaše sodelovanje se vam že vnaprej najlepše zahvaljujemo!

S spoštovanjem,

Aleksandra Majić Skrbinšek, koordinatorka raziskave

Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani

DEL A: Vprašalnik bomo začeli s splošnim vprašanjem o treh vrstah velikih zveri, ki živijo v Sloveniji in z vprašanji o volku. Prosimo, da med ponujenimi odgovori obkrožite tistega, ki najbolje odraža vaše stališče.

1. Kakšno je vaše stališče do treh vrst velikih zveri, ki živijo v Sloveniji?

<i>Obkrožite odgovor, ki opisuje vaše mnenje na lestvici od 1 do 5.</i>	Popolnoma odklonilno	Odklonilno	Ne morem se opredeliti	Naklonjeno	Popolnoma naklonjeno
Medved	1	2	3	4	5
Volk	1	2	3	4	5
Ris	1	2	3	4	5

Pred vami je nekaj splošnih vprašanj o vašem odnosu do volka, lovstva, reje domačih živali in sprejemanju volka nasploh. Prosimo, obkrožite številko med 1 in 5, ki najbolje odraža vaše mnenje ali stališče.

	Nikakor se ne strinjam	Deloma se ne strinjam	Ne morem se opredeliti	Deloma se strinjam	Popolnoma se strinjam
2. Volka je v Sloveniji pomembno ohraniti za prihodnje generacije.	1	2	3	4	5
3. Volka v Sloveniji ni potrebno ohraniti, ker živi drugod po Evropi.	1	2	3	4	5
4. Volkovi imajo pomembno vlogo pri uravnavanju števila srnjadi in jelenjadi.	1	2	3	4	5
5. Volkovi ubijejo preveč srnjadi in jelenjadi in s tem onemogočajo lov na njih.	1	2	3	4	5

6. Volkovi v Sloveniji naj bodo popolnoma zavarovani (prepovedati je treba odstrel volkov).	1	2	3	4	5
7. Prisotnost volka v gozdovih svoje okolice bi sprejel/a brez večjih težav.	1	2	3	4	5
8. Volkovi ne napadajo ljudi.	1	2	3	4	5
9. V Sloveniji imamo preveč volkov.	1	2	3	4	5
10. Število volkov v Sloveniji bi se moralo povečati.	1	2	3	4	5
11. Volkovi povzročajo nesprejemljivo škodo na domačih živalih.	1	2	3	4	5
12. Volkovi napadajo domače živali, ker je njihovo število previsoko.	1	2	3	4	5
13. Volkovi napadajo domače živali ker so po naravi zlobni.	1	2	3	4	5
14. Volkovi napadajo domače živali ker so te neustrezno zavarovane.	1	2	3	4	5
15. Volkovi napadajo domače živali ker nimajo dovolj naravnega plena (jelenjad, srnjad).	1	2	3	4	5
16. Rejo drobnice je na življenjskem prostoru volka potrebno omejiti.	1	2	3	4	5

DEL B: V nadaljevanju je nekaj splošnih vprašanj o volku kot vrsti. Obkrožite odgovor, ki se vam zdi najbolj ustrezen ali najbolje opiše vaše mnenje.

17. Katera od spodaj naštetih vrst živali po vašem mnenju povzroča največ škode v kmetijstvu v Sloveniji?

a) Medved.	e) Potepuški in drugi psi.
b) Volk.	f) Divji prašič.
c) Ris.	g) Jelenjad.
d) Krokar.	h) Drugo: _____

18. Koliko volkov menite, da živi v Sloveniji? _____ volk/ov.

19. Povprečen odrasli volk v Sloveniji tehta:

a) 1–20 kg.	d) več kot 60 kg.
b) 21–40 kg.	e) Nisem prepričan/a.
c) 41–60 kg.	

20. Večino prehrane volka v Sloveniji predstavlja:

a) srnjad in jelenjad.	c) domače živali.
b) mrhovina.	d) Nisem prepričan/a.

21. Volk v povprečju ujame plen (srnjad in jelenjad):

a) Vsakič, ko lovi.	d) 1-krat v 20 poskusih.
b) 1-krat v 2 poskusih.	e) Nisem prepričan/a.
c) 1-krat v 10 poskusih.	

22. Kako živijo volkovi?

- a) Samotarsko.
- b) V paru.
- c) V tropu/krdelu.
- d) Nisem prepričan/a.

23. Na kakšen način menite, da so prišli volkovi v Slovenijo?

- a) Volkove so naselili ljudje.
- b) Volkovi živijo v Sloveniji že od nekdaj.
- c) Volkovi so pobegnili iz živalskega vrta.
- d) Volkovi so se priselili iz sosednjih držav.
- e) Nisem prepričan/a.

24. Menite, da so bili volkovi v preteklosti prisotni na celotnem območju Slovenije?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Nisem prepričan/a.

25. Ali so volkovi v Sloveniji z zakonom zavarovani kot ogrožena vrsta?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Nisem prepričan/a.

26. Ali menite, da število velikih zveri v Sloveniji:

<i>Obkrožite število od 1 do 4, ki najbolj ustreza vašem mnenju.</i>	Upada	Je stabilno	Narašča	Ne vem
Medved	1	2	3	4
Volk	1	2	3	4
Ris	1	2	3	4

DEL C: Naslednja vprašanja in trditve se nanašajo na vaše mnenje o upravljanju z volkom in ozaveščenosti. Prosimo, da od ponujenih odgovorov obkrožite tistega, ki najbolje odraža vaše mnenje ali stališče.

	Nikakor se ne strinjam	Deloma se ne strinjam	Ne morem se opredeliti	Deloma se strinjam	Popolnoma se strinjam
27. Plačevanje odškodnin zaradi škod po volku je ustrezen način blaženja konfliktov med rejci drobnice in volkovi.	1	2	3	4	5
28. Zaščita pašnih živali z elektro mrežami ali elektro ograjami učinkovito zmanjšuje število napadov volkov.	1	2	3	4	5
29. Zaščita pašnih živali s pastirskimi psi učinkovito zmanjšuje število napadov volkov.	1	2	3	4	5
30. Uporaba ustrezne zaščite (elektro mreže, pastirski psi) za preprečevanje škod po volku mora biti zakonsko predpisana.	1	2	3	4	5
31. Če bi volk napadel domače živali, bi se strinjal z njegovim izrednim odstrelom.	1	2	3	4	5
32. Če rejec drobnice ne uporablja metod za preprečevanje škod po volku, naj se mu škoda ne povrne.	1	2	3	4	5

33. Prisotnost volka lahko pomembno prispeva k razvoju ekoturizma v Sloveniji.	1	2	3	4	5
34. Pri upravljanju populacije volka moram imeti jaz kot predstavnik/ca širše javnosti pravico do soodločanja.	1	2	3	4	5
35. Projekti o sobivanju človeka in volka so pomembni.	1	2	3	4	5

36. Ali so mnenja spodaj naštetih skupin upoštevana pri upravljanju populacije volka v Sloveniji?

<i>Obkrožite število od 1 do 5, ki najbolje opiše vaše mnenje.</i>	Sploh niso upoštevana	Dokaj nezadostno	Ne vem/ nimam mnenja	Dokaj zadostno	Še preveč se jih upošteva
Lovci	1	2	3	4	5
Rejci domačih živali	1	2	3	4	5
Naravovarstveniki	1	2	3	4	5
Aktivisti za pravice živali	1	2	3	4	5
Gozdarji	1	2	3	4	5
Biologi	1	2	3	4	5
Prebivalci podeželja	1	2	3	4	5
Prebivalci mest	1	2	3	4	5

37. Menim, da škoda v živinoreji zaradi volkov v Sloveniji v zadnjem desetletju:

a) Upada.

c) Narašča.

b) Je enaka.

d) Nisem prepričan/a.

38. Občasno v Sloveniji pride do nezakonitega ubijanja volkov. Kaj menite, da spodbuja takšno ravnanje?

	Nikakor ni razlog za nezakonito ubijanje volkov	Verjetno ni razlog	Ne vem/Nimam mnenja	Verjetno spodbuja nezakonito ubijanje volkov	Zagotovo spodbuja nezakonito ubijanje volkov
Nestrinjanje z ukinitvijo rednega odstrela volkov.	1	2	3	4	5
Maščevanje zaradi uplenjene jelenjadi, srnjadi in drugih lovnih živali s strani volkov.	1	2	3	4	5
Maščevanje zaradi napadov volkov na domače živali.	1	2	3	4	5
Sporočilo tistim, ki želijo volka zaščititi.	1	2	3	4	5
Pridobitev trofeje.	1	2	3	4	5
Zavedanje, da verjetno ne bo sledila kazen.	1	2	3	4	5
Skrb za lastno varnost ob srečanju z volkom.	1	2	3	4	5
Skrb za varnost otrok in na splošno lokalne skupnosti zaradi prisotnosti volka.	1	2	3	4	5
Uveljavljanje pravice do gospodarjenja na lastnem zemljišču.	1	2	3	4	5
Prenizka odškodnina za škodo, ki jo v kmetijstvu povzroči volk.	1	2	3	4	5
Zadovoljstvo in rekreacija.	1	2	3	4	5
Sovraštvo do volkov.	1	2	3	4	5
Prepričanje da volk ne sodi v lokalno območje.	1	2	3	4	5

DEL D: Prosimo predstavite vaše mnenje o informacijah in virih informacij.

39. Koliko po vašem mnenju lahko zaupate naštetim virom informacij o volkovih?

	Nikakor ne zaupam	Ne zaupam	Ne morem se opredeliti	Zaupam	Popolnoma zaupam
Medijem	1	2	3	4	5
Lovcem	1	2	3	4	5
Gozdarjem	1	2	3	4	5
Biologom	1	2	3	4	5
Kmetijcem	1	2	3	4	5
Veterinarjem	1	2	3	4	5
Naravovarstvenikom	1	2	3	4	5
Ministrstvu za okolje in prostor	1	2	3	4	5
Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	1	2	3	4	5

DEL D: Zanimajo nas tudi vaše morebitne izkušnje z volkovi.

40. Ali ste že videli volka v naravi?

- a) Da.
- b) Ne.

41. Ali ste že videli volka v ujetništvu (na primer v živalskem vrtu)?

- a) Da.
- b) Ne.

42. Vam je volk že kdaj povzročil škodo (napad na domače živali, škoda na vaši lastnini)?

a) Da.

b) Ne.

DEL F: Za konec bi za potrebe statistične obdelave podatkov radi izvedeli še nekaj podatkov o vas.

43. **Spol:** a) Ženski. b) Moški.

44. **Starost:** _____ let.

45. **Stopnja izobrazbe:**

a) Nedokončana osnovna šola.

c) Končana srednja šola.

b) Končana osnovna šola.

d) Visokošolska izobrazba.

46. **Ali ste lovec?**

a) Da.

b) Ne.

47. **Ali redite pašne živali kot so drobnica, govedo, konji ali osli?**

a) Da.

b) Ne.

Najlepša hvala za sodelovanje!

Vaše mnenje bo pomembno prispevalo k uspešnejšemu upravljanju z volkom!

Če imate še kakšne komentarje o tematiki ali pripombe na vprašalnik, jih prosimo napišite tu:

Naročnik in financer projekta je Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48, 1000 Ljubljana.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Projektni partnerji:

Univerza v Ljubljani

